

Frelsesarmeens rusomsorg

Årsrapport 2021

Innhold

Forord	6
Frelsesarmeens rusomsorg	8
<i>Styret for Frelsesarmeens rusomsorg</i>	9
<i>Organisasjonskart</i>	10
<i>Økonomi</i>	11
<i>Bærekraftsmålene</i>	12
Presentasjon av tiltakene	14
<i>Administrasjonen</i>	16
<i>Vadsø</i>	17
Stedet (2017)	17
<i>Harstad</i>	18
Stedet (2017)	18
Armeen Harstad, gatefotball	83
Armeen Narvik, gatefotball	83
<i>Mo i Rana</i>	19
Dagsenteret (2017)	19
<i>Bodø</i>	20
Bo- og omsorgssenter (1998)	20
Kvinnehuset (2006)	20
<i>Trondheim</i>	21
Hveita Dagsenter (1979)	21
Herberget (2012)	22
Stedet Trondheim (2021)	22
De 10 bud, Trondheim	23
Hveita United, gatefotball	81
<i>Ålesund</i>	24
Varmestua	24
Stedet	25
<i>Bergen</i>	26
Bakkegaten bo- og omsorgssenter (1898)	26
Gatesykepleien (2018)	27
Gatehospitalet (2020)	28
Trygt hjem	29
Gatefotball Bergen	83

<i>Haugesund</i>	30
Bo- og omsorgssenter (2006)	30
Stedet Haugesund	31
Gatefotball, Haugesund	84
<i>Stavanger</i>	32
Behandlingssenteret (1976)	32
Stedet Haugesund/Friskt alternativ	32
<i>Mandal</i>	34
Fyrliset og Jobben (2006)	34
Stedet Mandal (2016)	35
<i>Tønsberg</i>	36
Farmannshjemmet (1932)	36
Jobben	36
Skaperverket	37
Såpa og Pedalkraft sykkelverksted	37
FA Tønsberg, gatefotball	79
<i>Sandvika</i>	38
Varmestua (1983)	38
Stedet (2014)	39
Gatefotball Nedre Eiker	77
Gatefotball Sandvika	78
<i>Oslo</i>	41
Fagerborg (1998)	41
Heimen (1980)	42
Bosatt (2004)	43
FaBo (2016)	44
Den åpne dør (1940)	47
Fyrliset (1894)	48
Feltpleien	50
Tett på	52
Migrasjonssenteret (2017)	53
Stedet Sagene (2014)	55
Stedet Vest	57
Pårørendehuset (2016)	58
Jobben (2005)	60
Gatehospitalet (2004)	61
Elevator (2013)	63
Mellom Oss (2018)	64
Såpa og Ut i jobb	65
Såpa	66

De 10 bud	67
Gatefotball i Oslo	78
<i>Fetsund</i>	68
Behandlingstunet (2012)	68
<i>Kongsvinger</i>	69
Linken og Jobben (2011)	69
Stedet Kongsvinger	69
Gatefotball Kongsvinger	77
<i>Lillehammer</i>	70
Jobben Lillehammer (2007)	70
AKS (2016)	70
Skaperverket Lillehammer (2018)	71
Gatefotball Lillehammer	77
<i>Ferøyene</i>	73
Herbergið, Tórshavn (1996)	73
Viðgerðarstovnin Frælsi, Eiði (2017)	73
<i>#mer enn bare</i>	74
Gatefotball	76
Akademiet og Landslaget	86
Pedalkraft	87
Frisk seilas	89
<i>Utdrag fra Krigsropet</i>	92

Forord

Frelsesarmeens rusomsorg er en virksomhet med sterke tradisjoner, solid forankring og engasjement for mennesker som lider på grunn av rusmidler. Våre ansatte møter mennesker med rusrelaterte utfordringer ved å praktisere kristen nestekjærlighet og etterstrebe høy etisk og faglig standard i arbeidet.

Vi formidler Guds kjærlighet og tar ethvert menneske på alvor. Siden 1891 har Frelsesarmeen arbeidet blant mennesker med rusutfordringer gjennom å oppsøke dem, åpne dører, lindre smerte, stelle sår, servere gode måltider, gi et bad – og et Guds ord med på veien.

Frelsesarmeens tjenester og tilbud justeres etter de behovene som vi ser i samfunnet til enhver tid. I 2021 var dette blant annet væresteder, Jobben og andre arbeidstreningstiltak, aktivitetstilbud, bo- og omsorgssentre, helsetilbud, behandlingssentre, bolig med oppfølging og soningsplasser.

2021 ble nok et annerledes år med endring av planer og stadige tilpasninger til nasjonale og lokale smitteverntiltak. Det unormale ble det normale. Våre ansatte strakk seg langt for å finne gode løsninger for å opp-

rettholde drift og ivareta våre besøkende og beboere. I lange perioder stod de på for å møte behovene til de menneskene vi er i daglig kontakt med, og var tilgjengelige og til stede i de perioder da resten av samfunnet ikke var det.

2021 ble også en tid for å ta farvel. Regionleder for rusomsorgens region Nord, Lisbeth Kleveland, sovnet i mai fredelig inn etter kort tids sykdom. Vi ønsker å takke Lisbeth for hennes store engasjement, omsorg og utrettelige innsats gjennom mange år, for mennesker som opplever livet som vanskelig. Vi lyser fred over Lisbeths gode minne.

I pandemien har vi igjen bevist at vi er en fleksibel og tilpasningsdyktig organisasjon. For eksempel har Feltpleien i Oslo hatt en viktig rolle gjennom hele pandemien. Her har de ansatte raskt tilpasset seg nye oppgaver, og organisert effektive smittetestingsrutiner for Frelsesarmeens enheter i Oslo. Vi er også stolte av hvordan de organiserte og gjennomførte vaksinerings på Fyrlyset i Oslo for hjemløse og mennesker med rusavhengighet, en gruppe som har vært utfordrende å nå frem til gjennom kommunens eget vaksinasjonsprogram.

I juni ble deltakere fra flere steder i landet invitert til en begivenhetsrik uke med sol og fellesskap på Jeløya. Med lave smittetall og lettelser i smitteverntiltak var det mulig å arrangere «Sommer Camp» for første gang. På programmet stod gatefotball, sykkelturner med Pedalkraft, seiling med Frisk Seilas og musikktilmer med dyktige musikere. Dette ble for alle en uke med gode opplevelser, nye vennskap, og et ferieavbrekk fra hverdagen. Vi opplever at dette er en viktig arena for våre deltakere, og vi ønsker derfor å gjøre «Sommer Camp» til en fast del av Rusomsorgens sommerprogram.

Utover høsten ble det igjen lettelser i smitteverntiltakene. Det ble mulig å gjennomføre NM i gatefotball til stor glede med spillere fra store deler av landet. Det

var godt å kunne samles igjen til en helg med spilleglede og fellesskap. Mange tilskuere møtte opp på arenaen for å støtte spillerne og heie dem frem. Det var også sterk politisk tilstedeværelse under mesterskapet, med besøk av lokalpolitikere og flere statsråder, deriblant statsminister Erna Solberg. Det ble en fin anledning til å snakke om og vise den viktige funksjonen gatefotball har hatt og har som en del av ettervern i etterkant av behandling. Takket være innsatsen fra ansatte og frivillige ble det en flott helg.

Gjennom året har vi jobbet videre med Frelsesarmeens overordnede strategi som setter søkelyset på hvordan å legge til rette for mer samarbeid på tvers av Frelsesarmeens enheter. Gjennom lokale samtaler, har relasjonene mellom enhetene blitt styrket og samarbeidet utviklet.

Arbeid og arbeidstrening har vært et viktig fokus i Frelsesarmeens rusomsorg gjennom mange år, og flere nye arbeidsrettede tiltak har kommet til i løpet av årene. I 2021 ble Såpa bilpleie i Oslo formelt åpnet i 2021 av daværende statsminister Erna Solberg etter flere utsettelse grunnet koronapandemien. Såpa er et samarbeid med bilforhandleren Erik Arnesen. Dette er en vanlig vask- og klargjøringsbedrift for biler, men også en arena hvor fast jobb er målet for mennesker med sammensatte utfordringer.

Vi vil takke ansatte, frivillige og samarbeidspartnere for stort engasjement, interesse og innsats i året som har gått. Vi vil også takke Frelsesarmeens ledelse og rusomsorgens styre for tillit og støtte i prosesser og beslutninger.

*Major Wenche Walderhaug Midjord
Virksomhetsleder i Frelsesarmeens
rusomsorg*

Frelsesarmeens rusomsorg

Frelsesarmeen er en internasjonal bevegelse, en evangelisk del av den universelle kristne kirke. Budskapet bygger på Bibelen. Tjenesten er motivert av Guds kjærlighet. Oppdraget er å forkynne evangeliet om Jesus Kristus, og i hans navn møte menneskelige behov uten diskriminering.

Frelsesarmeen har lang tradisjon for å hjelpe og gi tilbud til mennesker med rusutfordringer, bostedsløse og domfelte over 18 år som har behov for behandling. Vi tilbyr en rekke ulike tjenester innenfor rehabilitering, omsorg og skadereduksjon. Vi har tilbud over hele landet i et vidt spekter av akutte nødhjelpstilbud, lavterskel væresteder, helsehjelp, rusbehandling, bolig med oppfølging, arbeidstrening, vaskehall for biler, gatefotball, sykkelgrupper, ulike aktiviteter og oppsøkende tjenester.

Frelsesarmeens rusomsorg er en del av mangfoldet i Frelsesarmeens sosialtjeneste – som igjen er en del av Frelsesarmeens totale virksomhet. Rusomsorgen har som mål å være en aktiv bidragsyter og en konstruktiv pådriver for utvikling og problemløsning innen rusfeltet.

Vi er fleksible og brukerorienterte, og er både en del

av og et alternativ til det offentlige hjelpeapparatet. Vi ønsker å forandre samfunnet gjennom tjenestene våre, og å være i konstruktiv dialog med enkeltmennesker, grupper, samarbeidspartnere og offentlige myndigheter.

I 2021 har Frelsesarmeens rusomsorg drevet tiltak og aktiviteter i samarbeid med en rekke kommuner rundt om i landet: Lillehammer, Kongsvinger, Oslo, Bærum, Tønsberg, Mandal, Stavanger, Haugesund, Bergen, Trondheim, Bodø, Mo i Rana, Vadsø og Harstad. Vi samarbeider også med Kriminal- omsorgsdirektoratet, Justisdepartementet, Helsedirektoratet, Helse Vest RHF, Helse Sør-Øst RHF samt Heilsu- og innlendismálaráðið, Almannastovan og Tórshavnar kommune på Færøyene.

I vårt arbeid ligger mottoet «omsorg for hele mennesket» til grunn for alt vi gjør. Mennesket er en helhet med fysiske, psykiske, åndelige og sosiale behov. Vi tror at alle mennesker er skapt av Gud, og har derfor ukrenkelig og lik verdi.

Verdigrunnlaget vårt vises gjennom holdninger og handlinger.

Styret for Frelsesarmeens rusomsorg

Styret har i 2021 bestått av:

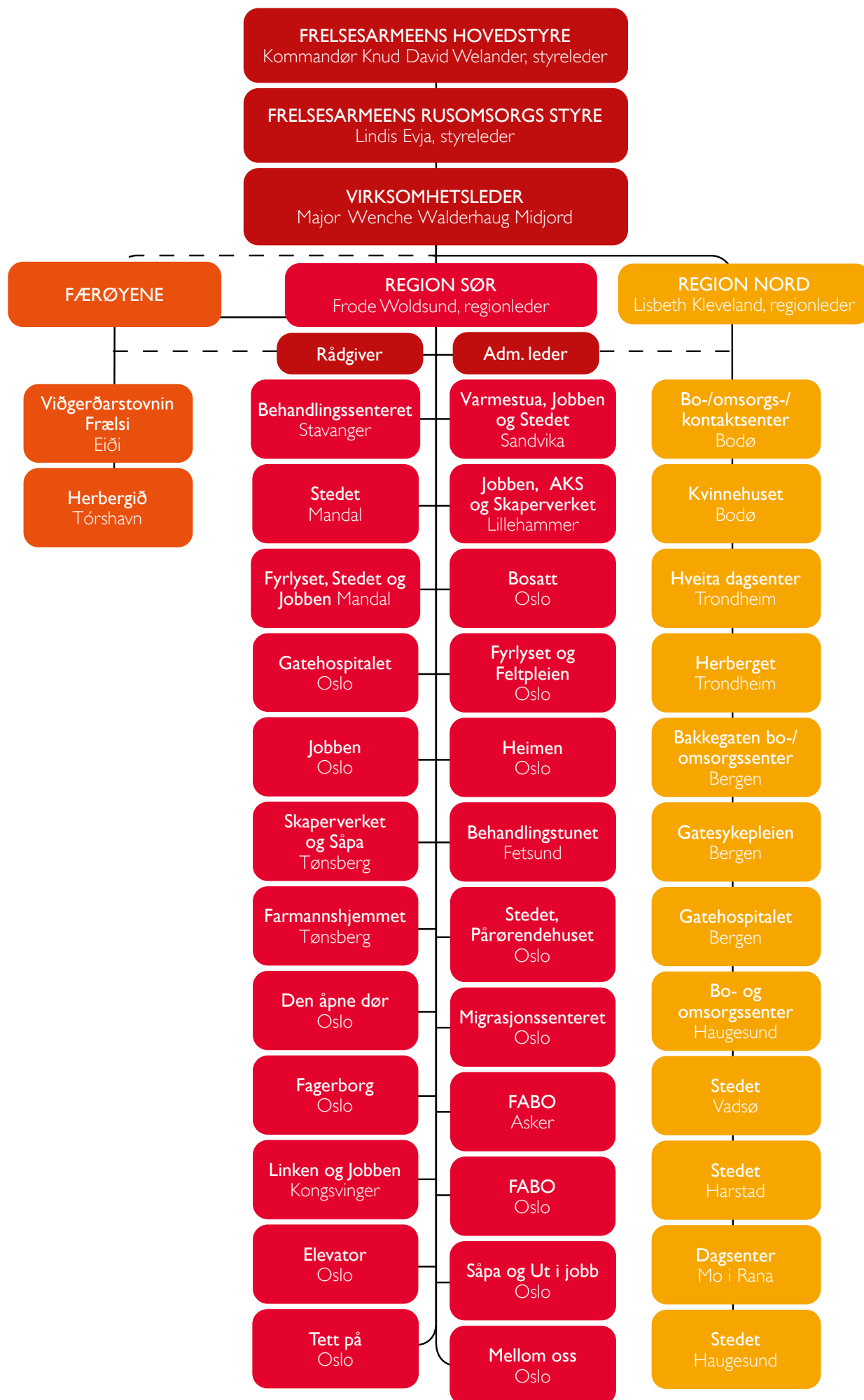
- Lindis Evja, styreleder
- Lise O. Luther, nestleder
- Bjørg Månum Andersson, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Martin Solheim, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Erik Kjeldstadli, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Karianne Kleppe, representant fra de ansatte, fra november Roger Cassidy, representant fra de ansatte
- Heljar Hykkerud, representant fra de ansatte, fra november Elisabeth Hareide, representant fra de ansatte
- Jostein Liebich, representant for brukerne
- Wenche Walderhaug Midjord, virksomhetsleder

«Herberget» og Behandlingscenteret «Frælsi» på Færøyene er organisert under Frelsesarmeens rusomsorg, men har eget driftsstyre.

Driftsstyret har bestått av:

- Wenche Walderhaug Midjord, styreleder
- Bjørn Ove Frøyset, nestleder
- Frode Woldsund, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Alexander Samuelsen, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Bernhard Petersen, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Maria Rubeksen, representant oppnevnt av Frelsesarmeen
- Martin Kúrberg, daglig leder/sekretær

Organisasjonskart

Økonomi

Regnskapet for Frelsesarmeens rusomsorg er en del av Frelsesarmeens konsernregnskap, som er offentlig tilgjengelig.

Årsregnskap 2021

(Tall i TNOK)

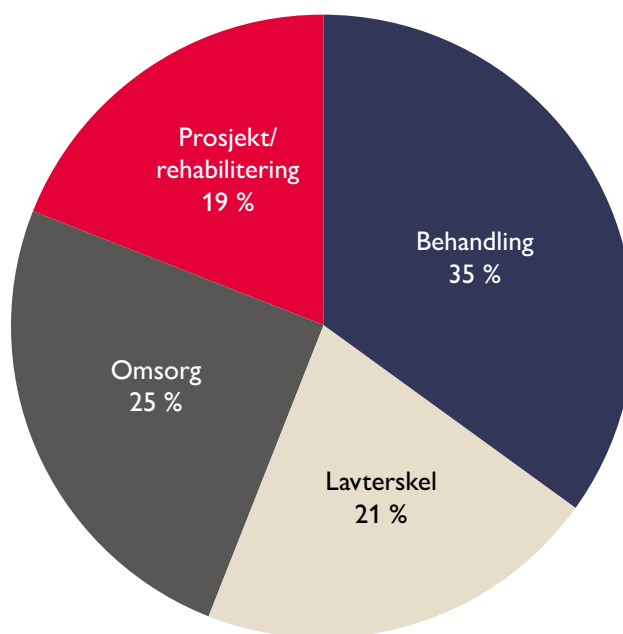
<u>Driftsinntekter</u>	<u>433 554</u>
<u>Varekostnader</u>	<u>37 931</u>
<u>Personalkostnader</u>	<u>298 003</u>
<u>Andre driftskostnader</u>	<u>112 065</u>
<u>Sum kostnader</u>	<u>448 000</u>
<u>Driftsresultat</u>	<u>- 14 446</u>

<u>Driftstilskudd Frelsesarmeen</u>	<u>11 791</u>
<u>Finans</u>	<u>2</u>
<u>Årsresultat</u>	<u>-2 654</u>

Inntekter per virksomhetsområde 2021

(Tall i TNOK)

<u>Behandling</u>	<u>152 848</u>
<u>Lavterskel</u>	<u>91 109</u>
<u>Omsorg</u>	<u>108 743</u>
<u>Prosjekt/rehabilitering</u>	<u>80 854</u>
<u>Totalt</u>	<u>433 554</u>

Bærekraftsmålene

Som en del av den internasjonale Frelsesarmeen, har også Frelsesarmeen i Norge forpliktet seg til å jobbe sammen med alle FN-landene om å skape en bedre verden. Den 24. september 2015 ble statsledere fra 193 FN-land enige om 17 bærekraftige mål for en bedre verden. Til grunn ligger et ønske om å fullstendig utrydde ekstrem fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene – innen 2030.

Frelsesarmeens rusomsorg bidrar til bærekraftsmålene gjennom et utbredt sosialt arbeid.

Eksempler på dette er:

- Bærekraftsmål 1 (utrydde fattigdom): Jobben, Ut i Jobb, Såpa
- Bærekraftsmål 2 (utrydde sult): Matutdeling, lavterskeltilbud
- Bærekraftsmål 3 (god helse): Gatehospitalet, Gatesykepleien, Feltpleien, Stedet-tiltakene, behandlingssentre
- Bærekraftsmål 5 (likestilling): Kvinneprosjekter ved ulike tiltak
- Bærekraftsmål 6 (rent vann og gode sanitærforhold): Fyrlyset, Migrasjonssenteret
- Bærekraftsmål 8 (anstendig arbeid og økonomisk vekst): Jobben og Skaperverket, De ti bud, Såpa
- Bærekraftsmål 10 (mindre ulikhet i og mellom land): Migrasjonssenteret (informasjonsarbeid EØS-borgere)
- Bærekraftsmål 12 (ansvarlig forbruk og produksjon): Jobben og Skaperverket
- Bærekraftsmål 13 (stoppe klimaendringene): Jobben og Skaperverket
- Bærekraftsmål 11 (bærekraftige byer og samfunn): Jobben, prosjekt Fremtidens boligløsninger
- Bærekraftsmål 14 (liv under vann): Jobbens skjærgårdstjeneste
- Bærekraftsmål 15 (liv på land): BiJobben
- Bærekraftsmål 16 (fred og rettferdighet): Jobben, Rusomsorgen, Elevator, Gatehospitalet
- Bærekraftsmål 17 (partnerskap for å nå målene): Samarbeid med alle våre partnere

Presentasjon av tiltakene

Administrasjonen

Frelsesarmeens rusomsorg har vært organisert i to regioner, med regionskontor i Trondheim og Oslo. Hovedadministrasjonen ligger ved Frelsesarmeens hovedkvarter i Oslo.

Administrasjonen består av:

- Major Wenche Walderhaug Midjord, virksomhetsleder
- Lisbeth Kleveland, leder region nord*
- Frode Woldsund, leder region sør
- Børge Hansen-Padigalingam, administrasjonsleder
- Benjamin Brekke-Nærstad, rådgiver
- Kristian Thomassen Nygård, rådgiver
- Jan Aasmann Størksen, rådgiver og nasjonal koordinator Pedalkraft
- Rune Rasmussen Isegran, nasjonal koordinator for Frelsesarmeens gatefotball

*Lisbeth Kleveland gikk bort våren 2021. Vi lyser fred over hennes gode minne.

Vadsø

Daglig leder: Freddy Akerhei

Stedet (2017)

Stedet Vadsø er et lavterskeltilbud til personer over 18 år som har eller har hatt rusutfordringer. Her får brukerne en trygg rusfri møteplass, der vi i fellesskap tar stegene videre i livet.

Stedet Vadsø tilbyr en rekke aktiviteter som individuell veiledning, matfellesskap, hobbyaktiviteter (blant annet strikking, kunstmaling og fluebinding), turer og utflukter. 2021 har som 2020 vært preget av ulike hensyn knyttet til pandemien. Vi har stort sett gjennomført både aktiviteter og fellesskap etter planen, og tilpasset oss til enhver tid gjeldende smittevern og restriksjoner. Ved bruk av kreativitet, har vi som eneste tilbud av dette slag i kommunen, holdt god kontakt med brukere.

Vi samarbeider med Friomsorgen (tidligere kalt Kriminalomsorgen i frihet), og har hatt personer i samfunnsnyttig tjeneste de siste årene. I 2021 startet vi opp et samarbeid med Gatejuristen, hvor en av våre

brukere har jobbet i prosjektstilling noen måneder. Dette har vært en fin erfaring for både brukeren og oss. Vi ser optimistisk på fremtiden, nå som pandemien er så godt som over. Vi gleder oss til å dra samlet på turer og få fellesskapsopplevelser igjen. Som det eneste tilbudet for mennesker med rusavhengighet i kommunen, viser våre erfaringer og brukerundersøkelser, at vi utgjør en stor forskjell og bidrar positivt til den enkeltes velferd. Vi har offensive planer for vår virksomhet framover.

Stedet Vadsø finansieres av midler fra: Helse- og sosialtjenestene, samt gavemidler og tilskudd fra Frelsesarmeen sentralt.

Antall besøk: 1100 (25–30 personer)

Årsverk: 1

Frivillige: 5

Harstad

Stedet (2017)

Daglig leder: Marianne Noreng Larsen

Stedet Harstad er et værested og et aktivitetstilbud for personer over 18 år etter endt soning eller rusbehandling. På Stedet har man en trygg rusfri møteplass, der bruker bistår bruker og hvor man i fellesskap tar stegene videre.

Stedet er åpent fire til fem dager i uka og tilbyr et bredt utvalg av aktiviteter: samtaler, matfellesskap, turgruppe, walk-and-talk, sykling, svømmetilbud, konserter, teater, biljard, hobbyverksted og foto- eller media-gruppe. Innholdet i tilbudet utvikles i samarbeid med Stedets besøkende. Vi støtter og bistår brukere i møte med Nav, skole/universitet, kommunale tjenester, behandlingsinstitusjoner, lag og foreninger. I tillegg har vi også et eget tilbud for pårørende.

2021 startet med et omfattende smitteutbrudd i Harstad, og kommunen innførte fullstendig nedstengning som omfattet alle våre tilbud. Til tross for dette klarte vi likevel å være tilgjengelige for våre deltakere gjennom hele pandemien, i tråd med gjeldende smittevernregler. Vi hadde mange samtaler og turer en-til-en, og i disse periodene opplevde vi å komme nærmere enkelt deltakerne. Dette skapte tryggere relasjoner og vi fikk innblikk og bistått i situasjoner som ellers ikke ville ha blitt avdekket.

Alle våre faste tilbud har vært tilgjengelig gjennom året i en eller annen form tilpasset gjeldende smittevern. Det har vært viktig for oss å kunne opprettholde en så normal hverdag som mulig for våre deltakere.

Noen av våre fysiske aktiviteter, som svømming og fotball, har vært nedstengt store perioder av året. Vi har likevel klart å opprettholde kontakten med brukergruppen gjennom alternativ aktivitet. Sykkelgruppen har vært på sykkelsamling i Moss og på Bryne, i tillegg til at de syklet Norge på langs i løpet av fire sommeruker.

På den andre siden ser vi via vårt pårørendearbeid, at flere pårørende sliter og har behov for støtte. Mange fikk tyngre omsorgsoppgaver hjemme under pandemien, da det offentlige hjelpeapparatet stengte ned flere tjenester. Vi har gjennomført pårørendesamtaler gjennom hele året.

Besøk: 2753

Antall årsverk: 2,6

Frivillige: 5

Soningsgjennomføringer: 2

Mo i Rana

Daglig leder: Roar Åsland

Dagsenteret (2017)

Dagsenteret er et treffpunkt for vanskeligstilte med rusutfordringer i Rana kommune. Vi deler ut mat og har tilbud om veiledning, klesvask og andre helsefremmende tiltak.

Det er viktig for oss å legge til rette for en hyggelig, inkluderende og raus atmosfære på Dagsenteret. Målet vårt er at det skal føles trygt og godt å være gjest hos oss. Vi tilbyr mulighet for dusj, vask av klær, og i perioder har vi tilgang på frisør. Vi samarbeider med Nav og med lavterskelhelsetjenesten i kommunen.

En av våre to ansatte er psykiatrisk sykepleier. Dette har gitt oss mulighet til å kunne tilby helsetjenester og utføre et gatenært lavterskel helsearbeid, til personer med rusutfordringer og/eller psykiske lidelser.

Følgende tilbys: utlevering av rent brukerstyr (smitteforebygging), nalokson (overdoseforebygging), vurdering av sår, enkle helseundersøkelser som blodtrykk, blodsukker og vekt. Vi gir råd og veiledning angående helserelaterte tema, både fysisk og psykisk. Vi kan også bistå med kontakt til fastlege.

Vi tilbyr også samtale til pårørende til den rusavhengige. Vi ønsker å være et «trappetrinn» inn til andre tjenester, der dette er et behov. Dette gjør at vi har et tett samarbeid med kommunale tjenester, spesialisthelsetjenesten som for eksempel LAR og fastleger.

Vi bistår også ved henvendelser til Nav, og har tilbud om arbeidstrening i samarbeid med Nav og gjennomføring av samfunnsstraff etter avtale med Kriminalomsorgen.

I samarbeid med Rana fotballklubb, Rana kommune, og Kirkens Bymisjon, har vi startet et gatefotballag. Dette er et lavterskel aktivitetstilbud til mennesker med rus- og/eller psykiske utfordringer. Her bistår vi med kjøring til og fra trening, og frivillige fra Frelsesarmeen bistår med tillaging av lunsj etter trening. Tilbudet har vært en suksess.

Vi har også tilbudt kommunen å være en arena for vaksinerings av personer i rusmiljøet i perioden med koronarestriksjoner, da dette kan være en målgruppe som er vanskelig å nå.

Fremover vil vi jobbe for å kunne utvide tilbudet og legge til rette for flere helsefremmende aktiviteter for vår målgruppe.

Antall besøk: ca. 3000

Antall årsverk: 0,9 (40 % + 50 % stillinger)

Antall frivillige: 1,5 årsverk

Soningsgjennomføring: 2

Bodø

Daglig leder: Kristel Hansen

Bo- og omsorgssenter (1998)

Bodø bo- og omsorgssenter er et lavterskel botilbud for personer med rusutfordringer som hører hjemme i Bodø kommune. Bo- og omsorgssenteret har 12 hybler og to natt-/kriseplasser.

Hovedmålet vårt er å yte omsorg for beboerne og bidra til økt mestringskompetanse. Vi skal være medmennesker og veiledere med et helhetlig menneskesyn – det innebærer at vi vektlegger fysiske, psykiske, sosiale og åndelige behov.

Vi flyttet inn i nye lokaler første uken i mars. I hagen har vi laget til en jordbæråker, og beboere har dyrket egne poteter. Her er det også en grillstue hvor vi kan ha hyggelig samvær og lage mat.

I løpet av året har vi også vært på turer i nærområdet. Vi har en ny storskjerm hvor vi har sett på fotballkam-

Kvinnehuset (2006)

Kvinnehuset er et permanent botilbud for kvinner med rus- og rusrelaterte utfordringer. Tiltaket har ni leiligheter og en midlertidig plass.

Vi jobber for å gi beboere omsorg, støtte og økt mestringskompetanse. Vi har et helhetlig menneskesyn og vektlegger fysiske, psykiske, sosiale og åndelige behov.

På Kvinnehuset får beboerne en døgnbemannet bolig som legger til rette for stabilisering og trygghet i hverdagen. Vi er behjelpelig med å ordne timer og følge beboere til tannhelsetjenesten og fastlege. Vi er med på ansvarsgrupper om dette er noe beboer har, eller ønsker å få. Beboere får hjelp og oppfølging i leilighe-

per og hatt filmkvelder. Bodø korps har hatt hyggekvelder her en gang i måneden og bønnestund en gang i uken. Vi markerer bursdager og inviterer til feiringer i stuen med våre beboere der det blir servert kake. Hver søndag har vi hjemmelaget middag. Det serveres frokost og kveldsmat hver dag. Vi har bil som vi bruker til utflukter og handling med våre beboere.

Bo- og omsorgssenteret finansieres av midler fra Bodø kommune.

Belegg, hybler: 66,67 %

Belegg, kriseplass: 127 %

ten, og vi er også på tilbudssiden når det gjelder å få hjelp med økonomien.

I 2021 inviterte vi til ulike sosiale aktiviteter. Vi har hatt fellesmiddager og matlaging på felleskjøkken. Beboerne har også blitt invitert med ut på turer i nærområdet og badeturer.

Kvinnehuset finansieres av midler fra Bodø kommune.

Belegg leiligheter 58 %

Belegg kriseplass 50 %

Trondheim

Hveita dagsenter (1979)

Daglig leder: Kari Aahlberg

Dagsenteret er et lavterskel møtested for mennesker over 18 år med rusutfordringer. Målet vårt er å skape et «friminutt fra gata» for mennesker med en ellers utfordrende hverdag.

Senteret er åpent fem dager i uken, og tre ettermiddager i uken tilbys sanitært tilbud for fattige tilreisende som livnærer seg av tigging i Trondheim. Vi ønsker å se alle, vise respekt og være medmennesker for dem som kommer innom. Vi har et helhetlig menneskesyn og setter søkelyset på omsorg og mestringsevne.

Vi tar imot personer som har behov for arbeidsutprøving, samarbeider med Friomsorgen (tidligere kalt Kriminalomsorgen i frihet) og tilbyr mulighet for å gjennomføre samfunnsstraff. Vi har praksislever fra videreutdanning innen rus og psykiatri.

Hveita dagsenter tilbyr gode måltider hver ukedag gjennom hele året. Frelsesarmeens etiske standard blir synlig blant annet gjennom at vi ser den enkelte og har et helhetlig perspektiv i møte med menneskelige behov. Vi møter enkeltmennesket med en inkluderende

de holdning, raushet, respekt og tillit. Frelsesarmeens verdigrunnlag blir synliggjort gjennom holdninger og handlinger i møte med mennesker i aktiv rus.

I tillegg til matutdeling tilbys det motiverende samtaler, vasking av klær, fotstell og hårklipp, utdeling av klær i samarbeid med Fretex, sko, sovepose og hygieneartikler. Vi har ukentlige andakter i samarbeid med Trondheim Korps og et gratis tannlegetilbud en dag i uken.

Hveita dagsenter er finansiert av Trondheim kommune, gavemidler og overføring fra Frelsesarmeen sentralt.

Antall besøk: 11 813

Årsverk: 2,5

Antall frivillige: 2

Antall frivillige årsverk: 0,7

Matposer: 5160

Påsmurte brødkiver: 21 813

Herberget (2012)

Daglig leder: Kari Aahlberg

Herberget er et midlertidig botilbud med seks plasser for menn i aktiv rus, i påvente av egen bolig.

Målsettingen er å få beboere inn i egen bolig og at tilbudet tilfredsstillende til enhver tid gjeldende lover, forskrifter, standarder og kvalitetskrav i sosialtjenesteloven.

Det er Nav som fatter vedtak og tildeler midlertidig bolig. Herberget har i samarbeid med Trondheim kommune og Nav bistått menn i aktiv rus med husvære i en akuttperiode. Når nye beboere kommer på Herberget starter kartleggingen av veien videre.

I tillegg til å bistå i arbeidet om et varig botilbud, er vi også hjelpelig med motivering, veiledning, botre-

ning, personlig økonomi og lignende. Her er det snakk om mye rusomsorg. Det stilles også krav til å overholde de reglene/rutinene som gjelder på Herberget.

Vi jobber for et trygt og imøtekommende midlertidig bosted gjennom relasjonsbygging og engasjement. En vektlegging av relasjonsbygging med beboerne gjør at personalet kommer i en gunstig posisjon til å kunne veilede og motivere til en positiv endring.

Antall overnattinger: 1670

Beleggsprosent: 80 %

Antall årsverk: 10

Antall ansatte: 18

Stedet Trondheim (2021)

Daglig leder: Anders Granbo

Stedet Trondheim er et lavterskeltilbud for mennesker over 18 år som har eller har hatt rusutfordringer, og andre marginaliserte grupper i Trondheim.

Vi ønsker å skape en meningsfull hverdag, og mener at vi har et godt springbrett for dette gjennom å skape en arena for mestring, utfoldelse og fellesskap.

For oss på Stedet Trondheim har 2021 vært preget av koronapandemien på lik linje med alle andre. Dette påvirker hvilke aktiviteter vi som arrangører har kunnet gjennomføre, samtidig som at det har vært viktig for oss til enhver tid å overholde nasjonale og lokale smittevernregler og anbefalinger.

Ukentlig har vi et tilbud om 11 forskjellige aktiviteter som består av to fotballtreninger, løpe- og styrketrening, bandøvinger, damegruppa, friluftsgruppe, sosial

klubb, e-sportgruppe, bordtennis og fotballkamper på storskjerm.

Gjennom hele året har ikke alle våre faste aktiviteter latt seg gjennomføre grunnet antallsbegrensninger og smittevern hensyn. Det har likevel vært viktig for oss å prøve å flytte flere av våre aktiviteter utendørs. Vi har for eksempel ukentlig arrangert en camp med grilling og lavvo. Flere ganger har vi også hatt med oss bærbar prosjektor for å se på film ute i naturen, se på fotballkamp eller spille Xbox/PlayStation. Løpegruppa har gjennom hele året flyttet alt av trening ut. Damegruppa har også arrangert flere turer ute. Vi har også deltatt på og arrangert flere større begivenheter for våre deltakere.

I mai fikk vårt nyoppstartede arbeidstreningstiltak «De ti bud Trondheim» sine første store oppdrag. I

august arrangerte Frelsesarmeens rusomsorg «Sommer Camp» på Jeløy med tilbud om seiling, musikk og fotball. I september arrangerte Stedet Trondheim sammen med Stavne KF og Trondheim kommune en tur til Munken på Fosen med tilbud om Via Ferrata, grilling på stranden og fisketurer fra båt. Vi deltok også på NM i gatefotball i Sandvika. I oktober arrangerte vi tur til Snøhetta på Dovrefjell med tilbud om overnatting, og vi deltok på «Idrett mot rus» i Oslo. I november fikk flere av våre deltakere delta på intimkonsert med bandet Va-

lentourettes utenfor Nidarosdomen, der vi var med som arrangør. I desember deltok flere på en studietur til Oslo hvor vi skulle delta på 130 års-feiring av Frelsesarmeens rusomsorg i Norge.

Antall unike deltakere: 72

Antall besøk: 1820

Frivillige: 17 (3000 timer)

De ti bud, Trondheim

De ti bud Trondheim er en budbiltjeneste for Trondheim og omegn. Tiltaket er et arbeidstreningstiltak under Frelsesarmeens rusomsorg Stedet Trondheim, og er rettet mot mennesker med tidligere rusutfordringer og andre marginaliserte grupper som har et ønske og vilje om å kunne prøve seg ute i arbeidslivet.

I januar 2021 så vi et behov for flere mennesker som ønsket å kunne fylle dagene sine med arbeid. Flere i vår målgruppe har vært eller er ekskludert fra arbeidslivet i lengre og kortere perioder, hvor det ofte kan være vanskelig å få innpass hos en ordinær bedrift.

Vi ønsket derfor å starte opp et trygt arbeidstreningstiltak i et miljø med stor takhøyde, og kunne skreddersy tiltaket for hver enkelt deltaker basert på deltakerens egne ønsker og ressurser. De ti bud Trondheim startet med sitt første oppdrag i mai 2021, og har

siden den gang vokst seg større fra to bud i mai 2021, til seks bud i oktober samme år. De ti bud har to varebiler som blir brukt til våre oppdrag.

Fretex er vår største samarbeidspartner, hvor De ti bud tømmer og utfører service på klescontainere i Trondheim og omegn. Arbeidet ellers består av forskjellige flytteoppdrag, tømning av dødsbo og enkel oppussing.

Antall unike deltakere i tiltaket er ti stykker, og seks av disse er faste på arbeidstrening med en stillingsprosent mellom 20–100 prosent, alt etter ønske og arbeidsevne.

Antall deltakere: 10

Innhenting av klær: 250 tonn fra Fretex-containerne

Ålesund

Varmestua

Daglig lede: Åse Berg Grønvik

Frelsesarmeens varmetue er et lavterskeltilbud for mennesker med ulike utfordringer i livene sine. Det kan være innen rus, psykiatri eller sosial isolasjon.

Varmestuas målgruppe er mennesker med en rusavhengighet og andre utfordringer i livene sine, men alle er velkomne hos oss.

Varmestua har åpent fem dager i uka og alle røde dager i høytider som påske og jul. Det serveres frokost og middag daglig. Vi deler flere ganger i uka ut matposer til de som trenger noe ekstra i en ellers trang økonomisk hverdag. Et sosialt fellesskap med prat, spill, TV, sang og musikk preger dagliglivet på Varmestua, samt personlige samtaler og oppfølging av enkeltpersoner.

Varmestua har holdt åpent gjennom hele året, til tross for at samfunnet har vært stengt innimellom grunnet koronapandemien.

Året bestod for det meste av vanlige dager på Varmestua, men vi hadde også noen turer. Varmestua har et landsted på Vasstranda i Spjelkavik. Der har vi vært noen ganger. I tillegg har vi besøkt Atlanterhavsparken, diskolfbane, Celcius glassblåseri og vært på «shopping» på Devoldfabrikken.

I juni arrangerte vi Rusfri dag og tok imot syklistene fra rusomsorgens sykkelritt fra Nordkapp til Lindesnes. I oktober var vi med på åpningene av vårt nye tiltak Ste-

det, og i november arrangerte vi konserten «Håp i ei gryte» i Ålesund kirke. I desember hadde vi julebord for frivillige.

I 2021 hadde Varmestua 5106 besøk på dagtid. Det ble servert 1033 frokoster, 3238 middager og delt ut 904 matposer.

Frivillige la ned rundt 2200 timers innsats i løpet av året. Varmestua har avtale med Kriminalomsorgen, og flere ganger i året har det vært personer med og uten fotlenke som har sonet hos oss. I 2021 utgjorde dette rundt 200 timer. I tillegg hadde vi to studenter fra Høgskolen i Volda som var her fire ganger i uka i tre måneder, og to skoleelever fra videregående som var her to uker på høsten.

Den viktigste økonomiske kilden til driften av Varmestua kommer fra julegryta. Ellers får vi kommunalt tilskudd, og har noen faste givere. Med underskuddsgaranti fra Frelsesarmeen sentralt har vi mulighet til å drifte stedet.

Antall besøk: 5106

Antall frokostmåltider servert: 1033

Antall middager servert: 3238

Antall matposer: 904

Antall frivillighetstimer: 2200

Studenter i praksis: 2

Skoleelever i praksis: 2

Stedet Ålesund

Daglig leder: Kristine Hurlen

Stedet er et «kom og bidra»-sted, hvor vi sammen ønsker å skape meningsfulle hverdager uten rus. Målgruppen er mennesker som ønsker å jobbe for et rusfritt liv, har psykiske utfordringer og som kjenner på utenforskap.

Vi har deltakernes ressurser og muligheter for vekst i fokus, gjennom mestring i aktiviteter og fellesskap.

Stedet Ålesund har i 2021 hatt åpent tirsdager og torsdager fra klokken 10–14. På grunn av koronapandemien ble oppstart og åpning noe utsatt, og tilbudet måtte starte i det små før vi kunne åpne for fullt og også gjennomføre en offisiell åpning.

Vi har hatt rekruttering i fokus, både av deltakere og frivillige. Aktivitetene har bestått av syng, strikking

og snekring av produkter som gir mestring. Vi har også deltatt på julemesse med våre produkter.

Stedet hadde i 2021 76 åpne dager og 398 besøk. På åpningen av Stedet var det rundt 100 personer til stede. Stedet har to frivillige som har rundt 100 frivillighetstimer. Én person har vært i praksis i sosialt arbeid i tre måneder.

Stedet er finansiert av Helsedirektoratet, og har i tillegg lokale private sponsorer av en del utstyr.

Antall åpningsdager: 76

Antall besøk: 398

Antall frivillige: 2

Antall frivillighetstimer: 100

Studenter i praksis: 1

Bergen

Bakkegaten bo- og omsorgssenter (1898)

Daglig leder: Berent Heidar Morken

Bakkegaten bo- og omsorgssenter er et lavterskel botilbud for kvinner og menn over 20 år, hvor vi tilbyr et forsterket og individuelt tilpasset botilbud til bostedsløse i aktiv rus med fysiske eller psykiske helseutfordringer.

Vi har inntil 23 plasser hvor Helse- og omsorgsloven (HOL) blir brukt for å gi vedtak om opphold. Vi tilbyr et trygt og imøtekommende bosted for våre gjester gjennom relasjonsbygging og engasjement. Dette i kombinasjon med helsehjelp, gode bo-fasiliteter og tilbud om fire måltid med næringsrik mat hver dag.

Personalet har tverrfaglig kompetanse og arbeider i samarbeid med beboer og relevante samarbeidspartnere for å iverksette tiltak for å bedre vanskelige og fastlåste livssituasjoner. Ved å vektlegge relasjonsbygging med beboerne, kommer vi i en gunstig posisjon til å veilede og motivere til positiv endring.

2021 var også preget av smittevernsrestriksjoner og tilhørende tiltak for å kunne opprettholde forsvarlig drift. I motsetning til 2020, ble tiltakene færre og normal drift var noe man så frem til. Også i 2021 hadde vi gode prosesser med ulike samarbeidspartnere. De ansatte har i 2021 utført en god innsats i motivasjonsarbeid og praktisk tilrettelegging, for å få beboere inn i egne leiligheter, behandling eller rusfrie omsorgsinstitusjoner. I 2021 flyttet åtte beboere i egen leilighet og 16 beboere reiste i behandling eller til rusfri omsorgsinstitusjon.

Belegg, HOL plass (plasser under Helse- og omsorgs-loven): 86,06 %

Belegg, akutt plasser: 77,90 %

Årsverk: 20

Praksisstudenter: 2

Gatesykepleien (2018)

Daglig leder: Berent Heidar Morken

Gatesykepleien er et gatenært helsetilbud til mennesker med ulike utfordringer i livet. Menneskene vi møter kan være ensomme, ha en rusavhengighet, være ofre for menneskehandel, psykisk syke, papirløse – eller ha andre utfordringer som gjør det vanskelig å oppsøke «vanlige» helsetjenester.

Gatesykepleien er bygget opp rundt tre likeverdige grunnpilarer: Helsefremmende, forebyggende og skadereduserende.

Gatesykepleien ønsker å ha et spesielt søkelys på mennesker med rusutfordringer, som er underforbrukere av helsetjenester. Tjenesten består av sykepleiere som er synlig enten til fots, på el-sparkesykkel, eller i bil. Bilen er tilrettelagt med mulighet for samtaler, sårstell og utførelse av nødvendige sykepleieprosedyrer.

I 2021 har vi blant annet hatt disse oppdragene:

- Et karantenehotell for brukergruppen ble opprettet i Bergen, og her fikk Gatesykepleien i oppdrag om å gi bistand i forbindelse med medisinhåndtering. Under denne perioden samarbeidet vi med flere bo-oppfølgingstjenester og har blitt kontaktet av disse i etterkant angående aktuelle brukere for Gatesykepleien.

- Et boligkompleks med 16 leiligheter utenfor Bergen (Lonemarken) brant ned til grunnen. Vi tilbød oss å hjelpe til her da brukerne ble innlosjert på hotell. Beboerne fikk blant annet klær og undertøy av Gatesykepleien, og vi utførte et sårstell. I etterkant av hendelsen har vi hatt oppfølging av flere som fikk ny leilighet etter brannen.
- Henter overskudds-bakevarer hver tirsdag og torsdag. Dette gir vi ut i Korskirken, men også til andre lavterskeltilbud i Bergen kommune.

I andre halvdel av 2021 hadde Gatesykepleien i snitt 817 samhandlinger av ulik art per måned. Gatesykepleien er ukentlig i kontakt med ulike samarbeidspartnere og samarbeider med arrangørene av Verdens overdosedag, som avholdes hvert år 31. august.

Antall årsverk: 1,6

Antall samtaler/telefonsamtaler: 1691/ 356

Antall sårstell/helseundersøkelse: 155/18

Brukerutstyr delt ut, antall: 3341

Gatehospitalet (2020)

Daglig leder: Marianne Ørpetveit

Gatehospitalet i Bergen (GHiB) er et spesialisert helsehus med høyt faglig nivå på helsetilbudet. Her gis det gis pleie og behandling på døgnbasis til mennesker med rusutfordringer og somatiske plager.

Gatehospitalet ligger i landlige omgivelser på Garnes utenfor Bergen. Dette gir ro og skjerming for pasientene. Alle pasienter har enkeltrom med TV. Hver etasje har felleskjøkken og stue, noe som er viktige relasjonsbyggende arenaer.

Året har vært preget av koronapandemien, selv om GHiB ikke har hatt smitte i institusjonen. GHiB har likevel behandlet mange pasienter med rusavhengighet som ellers ikke ville ha fått eller tatt imot behandling andre steder. Eksempler på dette er kreftpasienter som ikke ville klart å følge opp cellegiftbehandling eller strålebehandling poliklinisk, som igjen ville ført til at pasientene ikke ville ha fått tilbud om behandlingen.

Pasienter har kommet til GHiB i forkant av operasjoner/undersøkelser for å klare å gjennomføre behandlingen, og kommet tilbake på GHiB etter operasjon/undersøkelser i sykehus for ferdigbehandling. Pasientene gir gode tilbakemeldinger på oppholdet, og noen har vært innlagt flere ganger i løpet av året.

GHiB har avdekket sykdomstilstander hos pasienter som ikke har oppsøkt helsevesenet på lang tid for sine

symptomer. Flere har vært henvist fra GHiB til spesialisthelsetjenesten som for eksempel røntgen, medisinske undersøkelser og lignende. Legene ved Gatehospitalet har på bakgrunn av resultatene av undersøkelsene kunnet starte opp behandling som blir fulgt opp, og instanser som blant annet hjemmesykepleien har blitt kontaktet for videre oppfølging i hjemmet.

Belegget ved GHiB har vært noe lavere enn ønsket, og skyldes flere faktorer. Første halvdel av året hadde vi en ny rekrutteringsrunde av personell som kom på plass fra 01.09.2021, høyt sykefravær i siste del av året grunnet covid-19-situasjonen og utbrudd av covid-19 i rusmiljøet i Bergen og henvisningene var færre.

I 2021 hadde vi som mål å knytte til oss frivillige som kunne blant annet ha aktiviteter og lignende for pasientene – men også i 2021 har covid-19-situasjonen satt dette på vent. Personalet har, så langt bemanningen har tillatt det, hatt aktiviteter inn mot høytider og sommer som for eksempel hobbyverksted, gåturer og bilturer, piknik og fiske.

Antall liggedøgn: 2000

Belegg: 70 %

Antall årsverk: 26,45

Trygt hjem (2021)

Prosjektledere: Thomas Svendsen ved Stavanger sykehus, Hilde Sylliaas og Anne Langaas ved Oslo MET

Trygt hjem er et boligoppfølgingstilbud for personer som har flyttet ut av institusjon og inn i egen bolig i Bergen. Målgruppen er personer med rusmiddelavhengighet med samtidig psykisk uhelse, som av ulike grunner har utfordringer knyttet til å bo i egen bolig – gjerne med flere brutte boforhold bak seg.

Personene må ha hatt lengre eller kortere opphold ved Frelsesarmeens institusjoner for rusmiddelavhengige i Bergen (Bakkegaten bo- og omsorgssenter og Gatehospitalet). Beboeren følges tett opp av en boveileder over tid. Målet er å forebygge tilbakefall, tap av bolig, retur til institusjon, økt livskvalitet og mestring i egen bolig.

Oppfølgingen består av for eksempel bistand til vasking og rydding i leilighetene, handling og montering av møbler, enkle reparasjoner og ordning av internett/TV-dekoder. Det har blitt invitert til turer i skog og mark, kafébesøk og besøk til ettervernsorganisasjoner (MO-senter, Medvandrerne) sammen med deltakere i prosjektet. Det har også vært planlagt både fiske- og kinoturer som ikke har blitt gjennomført enda.

Det har blitt jobbet systemisk rundt deltakerne, ved å søke om og koble på kommunale hjelpetiltak (hjem-

metjeneste, støttekontakt, forvaltningskontor, verge), bistand med søknader til Nav, forvaltning, innkalling og deltakelse på samarbeidsmøter, kontakt med Gatejuristen og bistand til kontakt med advokat. Det har også blitt gitt helsehjelp i form av samarbeid med Gatesykepleien, bestilling av timer og følge til helseavtaler, bistand til henvisning til avrusing/rusbehandling, opphold på Gatehospitalet og sykehjem, samt plass tildelt etter Helse- og omsorgsloven.

Prosjektmidler for to år er søkt og innvilget fra Stiftelsen Damm. Stillingen delfinansieres av Bakkegaten bo- og omsorgssenter i Bergen som også stiller kontor, bil og telefon til rådighet for prosjektet.

Aktive deltakere i prosjektet per 21.02.22:

6 deltakere

Øvrig oppfølging/mulige kandidater under kartlegging: 2

Avsluttet oppfølging: 3

Praksisstudenter: 1

Haugesund

Bo- og omsorgssenter (2006)

Daglig leder: Elin Frønsdal

Haugesund bo- og omsorgssenter er et lavterskel botilbud for bostedsløse mennesker med rusutfordringer i Haugesund. Vi tilbyr både midlertidig botilbud og omsorgsboliger.

Det midlertidige botilbudet har plass til 14 beboere. Tilbudet er for de som har vanskeligheter med å etablere seg i det private eller kommunale boligmarkedet. Et av rommene er dedikert til bruk for Krisesenter Vest etter avtale med Haugesund kommune.

Vi har en bygård med 15 leiligheter hvor vi gir tilbud om omsorgsbolig med bo-veiledning for mennesker i aktiv rus. Det gis blant annet veiledning i matlaging, renhold, økonomi og ansvarlig naboskap.

Vi har matservering til de som har midlertidig botilbud, og servering av overskuddsmat til de som bor i omsorgsleilighetene (boller og kaffemat som vi får fra

lokal butikk). Vi serverer julemiddag og påskemiddag til alle som er på institusjonen.

2021 var et år preget av korona og strenge restriksjoner. Til tross for dette har driften av Bo- og omsorgssenteret gått sin gang. Det har vært utfordringer knyttet til smittevern, men driften har blitt tilpasset etter beste evne for å ivareta livskvaliteten til beboerne og arbeidsdagen til personalet på best mulig måte.

Haugesund bo- og omsorgssenter finansieres av midler fra Haugesund kommune og gavemidler.

Belegg, trinn 1: 36,99 %

Belegg, trinn 2: 89,28 %

Årsverk i turnus: 15,4

Stedet Haugesund (2018)

Stedet Haugesund er en rusfri sosial møteplass og et aktivitetstilbud for mennesker med rusavhengighetsutfordringer og/eller utfordringer med psykisk helse. Målet med Stedet er å skape en meningsfull fritid uten rus sammen.

Målgruppen er mennesker over 18 år som har eller har hatt rusutfordringer. Deltagerne er med på å bestemme innholdet, og vi har aktiviteter fem dager i uka samt en helg i måneden.

Året 2021 ble ikke helt som noen hadde tenkt. Pandemien satte i løpet av året betydelige restriksjoner for tilbudet. Vi har hatt perioder med strenge lokale restriksjoner, som har gjort det vanskelig å opprettholde ordinær drift og gjennomføre planlagte aktiviteter. I periodene hvor det ikke var mulig å møtes fysisk, ble kontakt med brukerne opprettholdt via digitale plattformer. Flere av brukerne har i etterkant gitt tilbakemelding om at dette var en ordning de satte pris på.

I perioder med lavere smittetrykk og lettelse av lokale restriksjoner, har Stedet åpnet dørene. Koronarestriksjonene har blitt fulgt og brukerne har vært positive til dette. Etter planen skulle det vært gjennomført flere arrangementer slik som kulturkveld, politisk aften,

intimkonsert og påsketur, men flere av disse lot seg ikke gjennomføre med de gjeldende restriksjonene. Som en kompensasjon for dette, ble det lagt opp til aktiviteter i mindre grupper, slik som gode samtaler og produksjonsgrupper. De som ikke ønsket å benytte seg av dette tilbudet fikk et alternativ som var å gå med en turgruppe i skog og mark eller i lokalmiljøet. Da det ikke var mulig å møtes i påsken ble det skrevet, pakket og levert påskebrev og påskeegg til alle brukerne.

Vi har gjennomført turer til Vibbrandsøy, Flor og Fjære i Stavanger og flere turer i nærområdet i løpet av våren og sommeren.

Det har i løpet av året vært en kontinuerlig produksjon i verkstedet og lysstøperiet.

Stedet Haugesund finansieres gjennom midler fra Helsedirektoratet.

Antall besøk: 1953

Antall unike besøkende: 40 faste

Antall frivillige: 20

Frivillige årsverk: 1,5

Stavanger

Daglig leder: Hilde Wikheim

Behandlingscenteret (1976)

Frelsesarmeen behandlingscenter (FAB) i Stavanger er et behandlingstilbud for mennesker over 18 år med alvorlige rusutfordringer og lettere til moderate psykiske lidelser.

FAB tilbyr miljøterapi, gruppeterapi, individualterapi, utredning og diagnostisering, undervisning, arbeidstrening og har fysisk aktivitet i fokus i alle deler av behandlingsforløpet. Vi vektlegger brukermedvirkning og individuelt tilpassede forløp for den enkelte, i tillegg til at det tilbys brukerstyrte plasser og oppfølging i etterkant av endt døgninnleggelse.

Behandlingscenteret består av følgende avdelinger tilpasset pasientenes individuelle behov, målsetting og hensikt med innleggelsen:

Stabiliserings- og utredningsavdeling, som primært er en korttidsavdeling med opphold inntil to måneder.

Behandlingsavdeling, en langtidsbehandling med større grad av individualterapi og gruppeterapi, og med gradvis fokus på utflytting og etablering av et rusfritt liv utenfor institusjonen.

Stedet Stavanger/Friskt alternativ

Daglig leder: Hilde Wikheim

Stedet Stavanger (tidligere Friskt Alternativ) er et rusfritt fritids, aktivitets- og ettervernstilbud for mennesker med rusavhengighet og vanskelighetstilte.

Stedet har som målsetting å tilby interessante aktiviteter og en trygg arena for nettverksbygging og mestring. Vi er opptatt av det sosiale og betydningen av gode relasjoner.

Vi har et klubbhus i Auglendsdalen, i nærheten av Behandlingscenteret. Det er sentrumsnært med et godt kollektivtilbud, og med nærhet til turområder som

Dagbehandling er et tilbud til pasienter som ikke er i behov av døgninnleggelse i institusjon, ofte grunnet et høyere funksjonsnivå, og som samtidig har egen bolig.

Ambulante tjenester tilbys pasienter både i forkant av innleggelse, mellom opphold, ved rusavbrudd eller etter endt behandlingsopphold i form av ettervern/oppfølging.

Selv om 2021 også har vært et år preget av restriksjoner knyttet til covid-19, har det likevel vært så normal drift som mulig. Vi opplever et godt samarbeid med nærliggende helseforetak, og med våre øvrige samarbeidspartnere. Vi har utviklet et tett samarbeid med Stedet Stavanger og aktivitetstilbudene der. Dette bidrar til økt relasjonsbygging, kunnskapsutveksling og et forsterket tilbud til både pasienter og brukere.

Belegg: 100 %

Antall årsverk: 36

Praksisstudenter: 9

Vannassen og Sørmarka. Det er åpent klubbhus flere ganger i uka, og av aktivitetene som tilbys er det blant annet gatefotball, fotball bedriftsserie, sykling, løping, cross-trening, ski/langrenn, sosiale kvelder og måltider (middag eller kveldsmat).

Deltakerne av tilbudene er primært mennesker med rusavhengighet som bruker tilbudet som et ettervernstilbud etter endt behandling, eller mens de er i behandling for å ha en god og trygg arena for nettverksbygging når de er ferdig i behandling.

Året 2021 fortsatte der 2020 slapp – med restriksjoner og utfordringer knyttet til covid-19. Samtidig har vi funnet løsninger for drift til tross for restriksjonene som har vært. Selv om deltakerantallet fortsatt har vært lavere enn et normalt år, har vi gjennomført mange aktiviteter og alle har blitt sett og ivaretatt.

Tilbudet dette året har også vært preget av redusert tilskudd fra Helsedirektoratet, som har ført til reduksjon i bemanningen og redusert økonomi til aktiviteter. Reduksjon i bemanningen har bidratt til færre aktiviteter og mer ustabilitet i gjennomføring, da alt i perioder har vært driftet på frivillig basis.

Klubbhuset har vært et samlingspunkt både før og etter trening, med enkel middagslaging sammen. Huset har også blitt brukt som samlingspunkt og nettverksbyggende tiltak i helger og kvelder for sosialt felleskap, fotball eller film. Nyttårsaftnen hadde vi 12 deltakere som feiret nyttår i trygge og rusfrie omgivelser. Gatefotballen har også i 2021 vært den mest sentrale aktiviteten med både damelag og herrelag som trener og spiller kamper.

Flere av aktivitetene på Stedet har vært mulig å tilpasse til gjeldende restriksjoner. Løping er en aktivitet vi har kunnet gjennomføre nesten som vanlig, uavhengig av restriksjoner. Dette er et tilbud som enkelt tilpasses individuelt til deltakerne som møter. Vi har løpt både på bane, i terreng og intervall. Styrketrening og cross-trening er et annet tilbud der deltakerne har fått kjenne på utfordringer og mestring.

I tillegg har vi et sykkeltilbud, Pedalkraft. Turene har vært tilpasset deltakergruppa, og har vært av både lengre og kortere varighet for at flest mulig skal kunne delta. Sykkelgruppen lå noe nede i 2021 grunnet manglende ressurser, men har ved hjelp av frivillige kommet i gang igjen i høst, og vi satser på å få dette opp igjen i 2022. Vi har startet et lite spinningstilbud i samarbeid med Behandlingscenteret, og vi har fått tildelt interne legatmidler for 2022 til kjøp av noen spinningssykler og sykkelruller for å koble oss på Pedalkraft (Frelsesarmeens nasjonale sykkelklubb) i resten av landet.

Langrennsgruppa var så heldige å få kr 50 000 kroner fra Sparebankstiftelsen SR bank til å kjøpe langrenns-ski og utstyr. Vi har nå åtte par med ski og støvler til utlån. Over 20 deltakere fikk mange fine skiopplevel-

ser da vi hadde 13 turer i løpet av vinteren til Brekko eller Sirdal.

Stedet Stavanger har hatt ansvar for gjennomføring av fysisk trening for pasientgrupper ved FAB. Dette har bidratt til tettere samarbeid, relasjonsbygging og rekruttering av deltakere til Stedet.

Jobb Fokus er et eget prosjekt ved Stedet Stavanger med årlig tilskudd fra Nav. Målsettingen er å bidra til at deltakere i aktivitetene også kommer seg inn i arbeidslivet gjennom tett oppfølging fra oss og i samarbeid med Nav. På tross av alle begrensningene som kom med pandemien, samt bemanningsutfordringer i perioder, har flere deltakere kommet seg ut i arbeidstrening og jobb. Det sentrale her er at Jobb Fokus bygger videre på relasjonen som allerede er opparbeidet og kjennskapet vi har fått til deltakerne gjennom aktiviteter. Relasjon og trygghet har stor betydning i denne prosessen. Deltakerne og arbeidsplassen får tett oppfølging fra jobbkonsulent i Jobb Fokus, og det har vært en stabil og god bemanningssituasjon fra tidlig i høst, noe som har gitt gode resultater.

Tilbudet driftes på tilskudd fra Helsedirektoratet og Stavanger kommune, samt noe fra legater og gaver.

Antall unike deltakere: 130

Antall rusfrie timer: 3500

Antall oppmøter på ulike treninger/aktiviteter: 1732

Antall timer klubbhuset er åpent pr uke/snitt: 58 timer

Antall besøk på klubbhuset: 1164

Antall frivillige: 19

Antall ansatte: 3 ansatte i deltid (1,2 årsverk) og 1 ansatt fullt i Jobbfokus

Mandal

Daglig leder: Margrethe Holte

Fyrlyset og Jobben (2006)

Fyrlyset er et lavterskel dagsenter for mennesker over 18 år med rusutfordringer som oppholder seg i Lindesnes kommune. Vi tilbyr individuell oppfølging, juridisk rådgivning og sosialt fellesskap med alle besøkende.

På Fyrlyset tilbyr vi brød- og varmmat, og det er mulig å få dusjet og vasket klær. Det er fri tilgang på data, telefon og aviser. Vi samarbeider med ulike avdelinger i kommunen, Housing First team, Ara Fact Sørlandet sykehus, Nav Mandal, Agder Friomsorg og DPS Strømme avd. Mandal. Feltsykepleien følger opp brukere ved sårstellagsenteret og holder åpent tre dager i uken, fra klokken 10.00 til 14.30.

Jobben er et fleksibelt lavterskel arbeids- og treningstilbud for mennesker som har eller har hatt rusutfordringer, og som ikke har arbeid. Her utfører deltakerne forskjellige arbeidsoppgaver uten langsiktig forpliktelse. Arbeidsveileder ved Jobben tilrettelegger arbeidet og gir opplæring. Jobben har i alt åtte plasser fordelt på en utegruppe og en innegruppe, og holder åpent fire dager i uken.

Innegruppen på Jobben har stått for matlaging og servering til Fyrlyset og deltakere på Jobben. De har også laget mat til kafeen som Mandal korps driver hver torsdag, i tillegg til renhold av hele Frelsesarmeen bygg. Utegruppen har utført renhold av parkeringshusene i Lindesnes kommune, marin søppelrydding langs strendene og malingsarbeid for Mandalskameratene. Deltakere fra Jobben bidro også under flytting av Fretexbutikken og med andre små vedlikeholdsoppgaver

for Fretex og Frelsesarmeen i Mandal. De rydder og hogger skog for en privat grunneier, og har hatt flytteoppdrag for privatpersoner bosatt i kommunen.

Året 2021 har også vært preget av pandemien. Men vi har stort sett holdt åpent gjennom hele året, men det har vært noe avvik på åpningstider for Jobben, da vi har måttet holde stengt på grunn av strengere tiltak i perioder i kommunen. I noen perioder har vi måttet redusere antall plasser for deltakere på Jobben, på grunn av smitterestriksjoner og krav om avstand. Dette har heldigvis kun vært i korte perioder gjennom året.

Fyrlyset har jobbet målrettet med hygienetiltak, og har klart å holde dørene oppe utenom noen uker i mars 2021 da smitteutbruddet var høyt i kommunen. Men vi var tilgjengelige via telefon, hadde sykkelgrupper og walk-and-talk-grupper med brukere. Daglig leder har vært med i kriseteam for kommunen, og har gjennom pandemien hatt et svært godt samarbeid med alle instanser i kommunen. Høsten i 2021 ble det mulig å arrangere turer og aktiviteter for brukere på Fyrlyset. Vi arrangerte tur til Lista adrenalinpark og der fikk deltakerne mulighet til å prøve paintball og gokart.

Antall besøk Fyrlyset: 1216 (76 unike)

Antall deltakere Jobben: 439 (18 unike)

Stedet Mandal: 1 årsverk

Jobben: 1,6 årsverk

Fyrlyset: 1,6 årsverk

Samfunnsnyttig soning: 2

Antall frivillige Fyrlyset: 6

Stedet Mandal (2016)

Stedet er et møtested for mennesker fra 18 år og oppover som har utfordringer med egen psykiske helse, personlig og/eller sosialt. Det kan også være mennesker som har falt ut av skole eller arbeid, som har eller har hatt rusutfordringer eller kriminell atferd.

Noen deltakere lever med ulike psykiske diagnoser, mens andre er i en mer tidsavgrenset vanskelig situasjon. Vi skaper meningsfulle aktiviteter med høy grad av brukermedvirkning.

Musikkloftet gir et musikkterapeutisk tilbud til mennesker som har utfordringer med sosial og psykisk helse. Vi arbeider i et samfunns- og kulturbasert perspektiv, hvor målsettinger er utvikling, mestring, trivsel og deltakelse i samfunnet for øvrig.

På Musikkloftet jobber vi med grupper (band) og med enkeltpersoner. Verktøyene våre er dialog og musikalsk samhandling. Metoden er en syntese av musikkpedagogisk, sosialt, kulturelt og terapeutisk arbeid. Vi jobber både med innøving av kjente sanger og med komponering/arrangering av egen musikk. Flere av medlemmene skriver og komponerer egne sanger i ulike sjangre. Hovedmålsettingen vår er tilfriskning, mestring og utvikling. Musikkloftet skal være en trygg arena for meningsutveksling, sosial trening, musikalsk utfoldelse og egenerapi. Vi jobber metodisk for at medlemmene kan bruke Musikkloftet som et springbrett til egen aktivitet, som spilling i egne band, konserter, studioarbeid eller møter med andre mennesker. I tillegg til Musikkloftet har vi aktiviteter med strikking, sygruppe, matlaging og turgruppe.

Aktiviteter gjennomført i 2021:

- Innspilling av «Soldier of Fortune» i Gardenaudio Studio og produksjon av Youtube-video. Januar–februar, 2021.

- Lived life spilte tre sanger under et seminar for psykisk helse (UNIK) i Mandal 10. november 2021.
- Under arrangementet for verdensdagen for psykisk helse i Mandal 2020 fremførte Wenche Larsen Gundersen og bandet Gates of Iris musikk ved lysthuset i Furulunden i Mandal.
- Sommerkonsert med musikere fra Musikkloftet utenfor Fretex Mandal juni 2021.
- Musikkinnslag ved musikere fra Musikkloftet 23. august 2021 ved åpning av masterstudiet for psykososial helse i Grimstad kulturhus.
- Under arrangementet for verdensdagen for psykisk helse i Mandal 15. oktober 2021 fremførte Wenche Larsen Gundersen tre sanger fra sitt album som er i produksjon og som skal utgis våren 2022.
- Musikk og foredrag ved Wenche Larsen Gundersen, Bengt Eirik Vagle og Stian Olsson ved videreutdannings studiet for psykososial helse ved UiA Grimstad 26. oktober 2021.
- Konsert med Gates of Iris 9. november på Bluebox i Grimstad 2021.
- Innspilling av egenprodusert musikk i ambient/hyperglitch-sjanger. Lagt ut på Youtube av Dan & Spocker januar 2022.
- I løpet av vår/sommer 2021 ble det arrangert Musikkcafé på onsdagskvelder ni ganger.

Tiltaket er finansiert av Helsedirektoratet.

Antall deltakere: 15 faste og fire med varierende oppmøte

Antall besøk: 924

Tønsberg

Farmannshjemmet (1932)

Daglig leder: Thomas Mackinnon

Farmannshjemmet er et botilbud for kvinner og menn over 18 år med rusutfordringer, og med behov for omsorg og helsefaglig oppfølging. Målet er at den enkelte skal nå sitt best mulige funksjonsnivå og videreformidles til bedre egnet botilbud etter behov.

Vi jobber praktisk og tilbyr omsorgsbaserte tjenester gjennom rusmestring, grensesetting, stabilitet og strukturert oppfølging, og individuell og medisinsk oppfølging. Farmannshjemmet har 23 plasser i drifts-avtale med Tønsberg kommune.

Frelsesarmeen i Tønsberg jobber under mottoet «én armé!». Det betyr at det er et tett samarbeid mellom

Tønsberg korps (kirke og nærmiljøsentre), Frelsesarmeen rusomsorg og Fretex om blant annet frivillige, arbeidstrening, matutdeling og forebyggende barne- og ungdomsarbeid.

Det har vært et krevende år med koronapandemi og smitteutbrudd på huset, men personalet og beboere har stått samlet gjennom utfordringene. Turer ut av huset har vært populært, særlig makrell- og krabbe-fiske. Farmannshjemmet har bistått kommunen i deres koronaberedskap, og stilt hybler til disposisjon for isolasjon- og karantenegjennomføring.

Jobben

Prosjekt Jobben drives som et internt tiltak. Dette er et populært arbeidstreningstilbud for beboerne på Farmannshjemmet og andre som har behov for arbeidstrening. BiJobben og Epleslang er to av prosjektene under Jobben.

For Jobben var det første år med Epleslang. I 2021 plukket vi 1,8 tonn epler som ble til 1300 flasker med lokal Epleslang. Vi har også samarbeidet med

Tønsberg kommune og Skjærgårdsmat om birøkt ved Slottsfjellet.

Belegg: 79 %

Antall årsverk: 13,5

Epler plukket: 1,8 tonn

Flasker eplemost produsert: 1300

Skaperverket

Daglig leder: Thomas Mackinnon

Skaperverket i Tønsberg tilrettelegger for mennesker som på ulikt vis har falt ut av arbeid og utdanning, som trenger en sosial treningsarena eller meningsfull fritid.

Mange av våre ansatte har tidligere vært hos oss som deltakere, og fått lov til å vokse i oppgaver og få nye muligheter.

Skaperverkets kafé har blitt et populært tilbud i sen-trum av Tønsberg, og flyttet til nye lokaler i juni 2021 – midt i en krevende periode med nedstenging grunnet korona. Dugnadsånden sto sterkt, og kafeen i Rådhusgata 4, tvers overfor Fretex sine nye lokaler, stod klar for åpning 11. oktober.

Koronapandemien og flyttingen har ført til at det var færre deltakere og frivillige i kaféen i 2021, men vi har ikke permittert ansatte i denne perioden. Etter flyttingen til nye lokaler har mange av gudstjenestene til Tønsberg korps (kirke og nærmiljøsentre) på søndager blitt lagt til kaféen, med stadig nye ansikter innom. Skaperverket arrangerer kulturkafé med konserter og foredrag, og vi fikk gjennomført noen flotte arrangementer høsten 2021, selv med koronabegrensninger å ta hensyn til.

Antall deltakere: 60

Antall årsverk: 3,8

Såpa og Pedalkraft sykkelverksted (2018)

Daglig leder: Thomas Mackinnon

Såpa er en sosial entreprenørskapsbedrift og gir arbeidstrening for mennesker med ulik bakgrunn, der man kan bidra etter evne og få meningsfulle oppgaver.

Såpa bilvask startet opp i Frodegata i Tønsberg i 2018, og har etablert seg som en anerkjent bilvaskehall i byen med mange lojale stamkunder. Såpa ble nominert til Tønsbergprisen 2021 og ble stemt frem av byens befolkning som årets bedrift.

Huset i Frodegata har blitt et pulserende kraftsenter med mye aktivitet og mange folk i arbeid. Her finner du også andre sosiale entreprenørskapsbedrifter som Pedalkraft sykkelverksted og De ti bud.

Såpa har holdt åpent gjennom hele året og har i liten grad blitt påvirket av koronapandemien. I 2021 har vi oppgradert bilvaskeanlegget og hatt oppussingsdugnader.

Pedalkraft sykkelverksted flyttet inn i lokalene i Frodegata sommeren 2021. Sykkelverkstedet er åpent hver dag, og har tilgjengelige utleiesykler og en utlånsordning av elsykler i samarbeid med Tønsberg kommune – som vil fortsette i 2022.

Antall deltakere: 59

Samfunnsnyttig tjeneste: 40

Antall årsverk: 3,9

Antall frivillige: 6

Sandvika

Varmestua (1983)

Daglig leder: Kristin Aase/Ester Van Gooswilligen (Fra 01.08.21)

Varmestua er et gatenært tilbud for mennesker med rusutfordringer og vanskeligstilte over 18 år i Bærum.

Varmestua drives i samarbeid med Bærum kommune og skal være et trygt og sosialt sted å komme til. De ansatte er opptatt av å skape en god atmosfære med fokus på tillit og respekt, myndiggjøring, håp og tro. Vi har åpent alle ukedager og søndager, samt at vi har et oppsøkende tilbud flere ettermiddager i uken (på elsykkel).

Frelsesarmeens rusomsorg i Sandvika har holdt åpent for vår målgruppe i hele 2021. I perioder med nedstenging eller forhøyet smitteberedskap, har vi en-

kelte dager trappet ned aktivitetene på Stedet og på Jobben-tiltakene. Dette for å kunne ha ressurser til å holde Varmestua i drift for de aller mest sårbare i vår målgruppe. I perioder med nedstenging har vi servert mat gjennom vindusluken og aktiviteter har foregått utendørs. I de periodene har brukere som er uten fast bosted likevel fått komme inn i varmen for hvile, mat og dusj.

Vi har hatt tilbud om matutdeling og servering, tilbud om en-til-en-samtaler/walk-and-talk, dusj, vask av klær og sanitærfasiliteter etter behov gjennom året. Vi har opplevd at vårt tilbud har vært svært viktig, både for besøkende og våre samarbeidspartnere. Vi har vektlagt å være forutsigbare, trygge og til stede for

de sårbare og gjort så godt vi har kunnet for å møte de behov som har oppstått.

Flere av våre brukere på Varmestua har også hatt jevnlig samtaler med sosionom/samtalerapeut, med søkelys på støttesamtaler og hjelp inn imot systemene i Bærum kommune. Her har walk-and-talk blitt en suksess.

Medarbeider på sykkel har jevnlig drevet oppsøkende arbeid og delt ut mat og drikke rundt om i Sandvika sentrum på ettermiddagstid. Gjennom sykkelprosjektet har vi fått god kjennskap til hva som rører seg i rusmiljøet i Bærum, og det gir oss en mulighet til å følge opp hjemløse og eldre i vår målgruppe

I 2021 har vi i mindre grad enn planlagt kunnet rekruttere til og bruke frivillige i arbeidet grunnet pandemien. Vi har i stedet økt samarbeidet med Bærum kommune og andre lavterskeltilbud i området.

Mange av våre brukere er i risikogruppen for covid-19. I samarbeid med kommunens helseteam har vi forsøkt å følge opp våre brukere og gi informasjon i forbindelse med pandemien. Våre brukere har fått tilbud om både korona- og influensavaksinering på Varmestua. Av våre brukere anslår vi allikevel at fortsatt 30 prosent er uvaksinerte.

Stedet (2014)

Daglig leder: Kristin Aase/Ester Van Gooswilligen (Fra 01.08.21)

Stedet Sandvika er et tiltak for mennesker med rusutfordringer og som ønsker et rusfritt liv. Dette er en sosial arena som vektlegger fellesskap gjennom meningsfulle aktiviteter og nettverksbygging.

Vi er samlokalisert med Frelsesarmeens korps (kirke og nærmiljøseneter) i Elias Smiths vei 14. Målet er at deltakerne skal få styrket sin identitet som rusfrie og bli kjent med seg selv og andre gjennom fellesskapet på Stedet. Aktivitetene og tilhørigheten har stor betyd-

I perioder med høy smitteberedskap har vi holdt andakt og sangstunder i Varmestua, og vi har også arrangert minnesamvær for brukere som har gått bort. Til tross for delvis nedstenging i samfunnet, hadde vi åpent og serverte festmåltider på julaften dagtid, alternativ julaften om kvelden, andre juledag, nyttårsaften og andre nyttårsdag. Da har vi servert varm mat, dessert, levert ut gaver og tilbudt samtaler for de som har det vanskelig i denne tiden.

Bemanning:

I Frelsesarmeens rusomsorg i Sandvika ble det i løpet av pandemitiden ansatt fire personer, fordelt på 320 % midlertidige stillinger knyttet til prosjektmidler og koronamidler. Etersom pandemien og langtids-sykemeldinger har strakt seg ut i over to år har disse midlertidige stillingene blitt omgjort til faste stillinger. Vi er nå en stab på 15 ansatte fordelt på 1210 % stillinger. Av disse er 420 %, åtte personer tilknyttet selve Varmestua-tiltaket.

Antall besøkende: 150

Møter på sykkel: gjennomsnittlig 10–20

Oppsøkende: 15 samtaler i uken

Smurte brødsiver til utdeling: 200 daglig

Utdelte matposer: 40 i uken

ning for enkeltmenneskets mestring og vekst, og fremmer god helse og livskvalitet.

Stedet-tiltaket har holdt åpent gjennom hele året med unntak av i romjula, grunnet et stort sykefravær og strenge smittevernrestriksjoner. Våre deltakere fikk da mulighet til å komme innom Varmestua for å få julemat og walk-and-talk-samtaler. I løpet av årets siste måned klarte vi likevel å arrangere både julebord, alternativ julaftenfeiring og nyttårsfest for våre deltakere.

Mye av Stedets aktivitetstilbud har foregått utendørs, som gatefotballen, sykkelgruppa «Pedalkraft» og seilergruppa tilknyttet «Frisk Seilas» i Moss. Gjengen i «Frisk seilas» har vært ute på bølgene en dag i uken gjennom store deler av året. Kilometervis med turgåing er det også blitt.

I sommer ble det arrangert flere overnattingsturer med hengekøyer, og det er også blitt mange besøk til museer og naturperler sammen med deltakerne. Tre av våre deltakere og en ansatt deltok også på rusomsorgens sommerleir på Jeløya.

Disse tilbudene har vært viktige for en sårbar gruppe som daglig kjemper for en rusfri tilværelse, samtidig som mange også sliter med utfordringer knyttet til blant annet traumer, ensomhet og brutte relasjoner med familier.

I 2021 måtte noen av aktivitetene på Stedet settes på vent, men fra høsten av inviterte vi til flere innendørs aktiviteter, som korsang på onsdager, film- og spillekvelder og gode måltidsfellesskap. Vi har smurt utallige matpakker og hatt åpent innendørs på ettermiddagen tre ganger i uken, hvor besøkende har fått tilbud om varm mat. Det har fungert godt med våre smittevernregler, hvor vi har kunnet ha 10 stykker inne på «kjøkkenet» om gangen for å spise sammen.

Vi har gjennom året hatt et godt samarbeid med andre lavterskeltilbud i kommunen og offentlige instanser. Ukentlig er det blitt sendt ut e-post og meldinger til deltakere og samarbeidspartnere om det som skjer på Stedet. Vi har gjort vårt beste for å støtte våre deltakere i møte med Nav, rus og psykisk helsevern,

behandlingsinstitusjoner og tilpasset arbeidsliv.

Sommeren og høsten 2021 har vi igjen kunnet samarbeide med Kriminalomsorgen, Nav eller ulike studenter om praksisplass hos oss. Pandemitiden har gitt oss mye erfaring og kompetanse på ting vi ikke helt så for oss hadde kommet til å bli viktig. Vi har tidvis måttet være kreative og tilpasse våre tilbud og aktiviteter etter restriksjonene som har vært.

For å opprettholde et best mulig tilbud for våre brukere har vi i Frelsesarmeens rusomsorg i Sandvika gjennom pandemitiden vært nødt til å øke bemanningen på stedet med 50 % stilling.

Antall deltakere: 119

Antall frivillige: 1–2 i uken

Antall måltider i 2021: 2000

- Under pandemien har vi i flere perioder bare kunnet invitere til utendørsaktiviteter og i andre perioder maks 5–10 personer inne om gangen mot 25 deltakere daglig under normale forhold.
- Ukentlig har gjennomsnittlig fire deltakere representert Stedet Sandvika i Frisk Seilas-prosjektet i Moss. Prosjektet hadde åtte unike deltagere i løpet av 2021.
- Høsten 2021 startet vi opp igjen koret med 10 sangere og ny dirigent.
- I 2021 har pedalkraft hatt åtte unike deltagere og vært mellom 3–5 deltagere hver uke gjennom hele sykkellesongen.
- Skriveverkstedet hadde åtte unike deltagere i løpet av årets første kvartal i 2021.

Oslo

Fagerborg (1998)

Daglig leder: Christian Bacolod Wiik

Fagerborg er et korttids-botiltak for voksne med rusutfordringer i Oslo. Brukerne våre er bostedsløse og lever i aktiv rus. Hovedmålet for bo-oppholdet er å videreføre beboerne til varige boforhold i institusjon eller egen bolig.

Totalt har Fagerborg 24 rom. Oslo kommune har kontrakt på 20 plasser. Gjennom bo-oppholdet kartlegger vi beboernes bo-kompetanse, rusmiddelbruk, fysiske og psykiske helse, og hjelpebehov i framtidig bolig.

Fagerborg sin hovedoppgave er kartlegging og videreformidling til mer langvarige botilbud. Vi gjennomfører likevel miljøterapeutiske tiltak og aktiviteter som filmkveld, lørdagskos med mat og brettspill, vafler på onsdager og markering av helligdager.

Som følge av pandemien har det i 2021 vært utfordrende å gjennomføre aktiviteter i fellesskap, og fellesarealene har i stor grad vært stengt. Vi har avsatt to rom til bruk ved karantene, som en del av vår korona-beredskap. Vi har dermed hatt tilbud om 18 plasser i 2021.

Målet vårt, uansett utfordringer, er å tilby gode tjenester, og vi har tilpasset oss situasjonen i samfunnet etter beste evne gjennom å legge til rette for samarbeidsmøter digitalt, og finne kreative måter for å skape trivsel for beboerne.

I medarbeiderundersøkelsen gjennomført i 2021, oppgir 100 % at de opplever et godt arbeidsmiljø på

tiltaket, og at det er godt samarbeid mellom de ansatte. I årsrapport for 2021 sendt til Velferdsetaten, kunne Fagerborg vise til økning i gjennomsnittsskår på flere områder fra vår brukerundersøkelse. Undersøkelsen som ble gjennomført hadde en svarprosent på 94 %.

Vi hadde 125 bo-opphold på Fagerborg i 2021. 114 bo-opphold ble avsluttet. Av disse ble 11 beboere overført til egen bolig og 70 beboere ble overført til tiltak i tråd med tiltaksplan. De øvrige ble utskrevet som følge av vold/trusler eller på grunn av drop-out/ikke møtt.

I oktober 2021 leverte Fagerborg tilbud i Oslo kommunes anbudsprosess om videre drift innenfor kategorien «utrednings- og videreformidlingsenheter (rus)», og fikk i desember 2021 tildelt kontrakt ut 2025.

Fagerborg finansieres gjennom avtale med Oslo kommune.

Antall årsverk: 14,3

Antall inntak: 125

Gjennomsnittlig botid: 51 døgn

Gjennomføringsprosent: 73

Antall i eksternt sysselsettingstilbud per 31.12: 3

Heimen (1980)

Daglig leder: Grete Støver

Heimen er et bo- og omsorgstilbud for mennesker over 18 år med rusutfordringer, som har adresse i Oslo. Beboerne våre har omfattende omsorgs- og rehabiliteringsbehov. Hensikten er å fremme økt livsmestringsnivå, bedret livskvalitet og rusmestring.

Alle beboere har hybel med eget bad, og vi tilbyr blant annet individuell og medisinsk oppfølging, fire måltider om dagen og ulike aktivitetstilbud. Oppfølgingsarbeidet er tilrettelagt med utgangspunkt i hver enkelt brukers funksjonsevne. Vi arbeider etter ideen om: «For å komme dit man vil, må man begynne der man er». Heimen hadde belegg på 97,6 % i 2021.

I 2021 har vi vektlagt å iverksette konkrete tiltak knyttet til fag og sikkerhet. Vi har sammen med personal og beboere gjennomgått rutinen «Fra institusjon til egen bolig» for å sikre at alle er godt kjent med den og bruker den i det daglige arbeidet – og samtidig ivareta beboernes behov. Vi har også tilpasset vår rutinehåndbok og utviklet våre egne prosedyrer med ansvarsfordeling.

Gjennom hele året har vi gjennomført månedlig veiledning med psykiater med kognitiv terapi i fokus hvor hele primærteamet har deltatt.

Videre har vi kontinuerlig jobbet med faglig utvikling og opplæring. Vi har satt søkelyset på «For sikkerhetens skyld» og utdanning av nye superbrukere. Det har vært noe utskifting i personalgruppen i løpet av året – og tidligere superbrukere har sluttet. Videre har vi brukt tid på å lære opp og trygge de nyansatte.

I april fikk Heimen ny daglig leder.

I september gjennomførte vi to dagers seminar på Kragerø Resort med ansatte på Bosatt, Heimen og Felleskjøkkenet. Felles teambuilding for alle tre enhetene var det overordnede målet for samlingen, men de individuelle tiltakene hadde også tid til å samles. Heimen brukte tiden på å snakke om felles faglig forståelse og tilnærming, primærkontaktansvar og ansvarsfordeling.

Vi ønsket med disse fokusområdene å opprettholde god skår på både bruker- og medarbeiderundersøkelsen.

Aktiviteter:

- Det blir planlagt og gjennomført mange aktiviteter for og med beboerne på Heimen. Sverigetur er populært, da går turen til Nordby. Denne turen arrangeres flere ganger per år.
- Det har vært flere turer til museer, botanisk hage, gåtur til Sørenga, og båttur ut til øyene. Det varierer veldig hvor mange som melder seg på, men vi gjør alt for å gjennomføre uansett hvor mange eller få det er.
- Det ble gjennomført sommerfest med god mat og underholdning. Det ble også arrangert julebord rett før jul hvor også beboer kunne invitere familie.
- Utover disse litt mer omfattende aktivitetene, er det mye som foregår på huset på ettermiddagene, brettspill, kortspill, musikkvelder, forskjellige håndarbeidskvelder.
- En av våre ansatte arrangerer velværedag to ganger i året. Da blir det invitert en frisør, det blir hengt fram masse klær som beboerne kan se gjennom og få. Dette er også et veldig populært tiltak.

I oktober 2021 leverte Heimen tilbud i Oslo kommunes anbudsprosess om videre drift av tiltak innenfor kategorien «utrednings- og videreformidlingsenheter (rus)» og fikk i desember 2021 tildelt kontrakt ut 2025.

Antall ansatte: 23

Antall årsverk: 16,0

Belegg: 97,6 %

Unike brukere: 38

Videreført til varig bolig: 3

Videreført til behandling: 1

Videreført til ukjent: 8

Praksisstudenter: 5

Bosatt (2004)

Daglig leder: Grete Støver

Bosatt er Frelsesarmeens rehabiliteringstilbud for mennesker over 18 år med rusutfordringer. Tilbudet er rusfritt og for brukere som har utviklet noe bo-kompetanse og vist evne og vilje til å mestre en rusfri tilværelse.

Bosatt skal gi mulighet til å leve og bo optimalt i egen bolig og møte individuelle behov, mål og ønsker. Vi jobber med normalisering og sysselsetting og nettverk i fokus. Bosatt er del av en tiltakskjede som gir personer mulighet til progresjon og regresjon i rehabiliteringsprosessen. Styrken ligger i fokusområdene relasjon, fleksibilitet, samarbeid og likeverd.

I 2021 har vi vektlagt iverksettelse av tiltak og oppfriskning av rutiner:

- Å følge rutinen «Fra institusjon til egen bolig» og samtidig ivareta beboernes behov. Vi har gjennomgått rutinen med beboere og personalet for å sikre at alle er godt kjent med den. Vi har også tilpasset vår rutinehåndbok og utviklet våre egne prosedyrer med ansvarsfordeling gjennom oppholdet for på best mulig måte følge rutinen, dette er nærmere beskrevet under kapittel 7: «Rutinen fra institusjon til bolig».

Faglig utvikling:

- Gjennom hele året har vi gjennomført månedlige veiledninger med psykiater med fokus på kognitiv terapi. Hele personalgruppa på syv personer har deltatt i veiledningen. Da Bosatt i mai fikk ny daglig leder ble FaBo Oslo tatt ut av personalgruppen sammen med Bosatt. Det ble da naturlig at Bosatt skulle ha sine egne superbrukere, to personer er nå i gang med å gjennomføre denne opplæringen og har ansvar for å trene personalet i deeskalerende kommunikasjon og frigjøringsteknikker.

Fortsette implementeringen av ny personalgruppe:

- Da Bosatt fikk ny daglig leder ble det gjennomført en fagdag på hytta til en ansatt der fokus var miljøterapi og sosialt samvær. I september ble det gjennomført to dagers seminar på Kragerø Resort med ansatte fra Bosatt, Heimen og Felles-

kjøkkenet. Felles teambuilding stod sentralt, men de individuelle tiltakene hadde også tid til å samles. Bosatt brukte tiden på å snakke om felles faglig forståelse og tilnærming, primærkontaktansvar og ansvarsfordeling.

Aktiviteter - det har blitt gjennomført flere ulike aktiviteter for og med beboerne på Bosatt i 2021:

- Gjennom hele året var det ukentlig samtalegruppe hvor en erfaringskonsulent har vært gruppeleder.
- Det ble gjennomført dugnad på våren og høsten hvor beboerne var med på å sette i stand og rydde i bakgården.
- Hver tirsdag inviteres beboerne til å være med på Bordsatt. Bordsatt er et middagsfellesskap hvor ansatt og en beboer lager meny, handler inn mat og lager den. Andre beboere kan melde seg på, for så å sitte sammen å spise. Det var noen restriksjoner på dette på grunn av covid-19, men vi prøvde å gjennomføre så ofte og så normalt som mulig.
- Da sommeren nærmet seg, ble det ble arrangert sommerfest i bakgården. Nåværende og tidligere beboere ble invitert til mat og hygge på platten.
- Det årlige julebordet ble gjennomført på Frogner-setra, med mange deltakere.

I oktober 2021 leverte Heimen tilbud i Oslo kommunes anbudsprosess om videre drift av tiltak innenfor kategorien «utrednings- og viderefremidlingsenheter (rus)» og fikk i desember 2021 tildelt kontrakt ut 2025.

Antall årsverk: 7,91

Antall ansatte: 11 ansatte.

Belegg: 69 %

Antall unike bruke: 46

Antall videreført til annet tiltak: 6

Antall videreført til varig bolig: 11

Antall videreført til behandling: 1

Praksisstudenter: 2

FaBo (2016)

Daglig leder: Stine De Wahl

FaBo er et botiltak som tilbyr egen leilighet med tilknyttede oppfølgingstjenester, på oppdrag fra Oslo kommune. Målgruppen er personer over 18 år som av ulike årsaker har behov for oppfølging i en kortere eller lengre periode for å mestre sitt bo-forhold.

FaBo disponerer 24 leiligheter, hvorav 14 på Brendsrudtoppen i Asker, og 10 på Grønland i Oslo.

De fleste beboerne har utfordringer relatert til rus- og psykisk helseproblematikk, og det stilles ikke krav til rusfrihet. I hovedsak betaler beboere husleien selv, mens bydelen betaler for oppfølgingstjenestene. Begge avdelinger har personalbase tilknyttet leilighetene som er bemannet dagtid, og noe kveldstid i ukedager. Innholdet i tjenestene er individuelt tilpasset, og tar sikte på å hjelpe beboerne med å nå sine egne mål. Tjenestene evalueres kontinuerlig i samarbeid med beboere og bydel.

I likhet med i fjor har året 2021 vært preget av koronapandemien. Vi har hele veien balansert smittevern-tiltak opp mot å levere oppfølgingstjenester av høy kvalitet til våre beboere. Dette har medført at vi har måttet tenke kreativt i gjennomføringen av oppfølgingsarbeidet. For eksempel har mange samtaler og felles aktiviteter foregått ute i friluft.

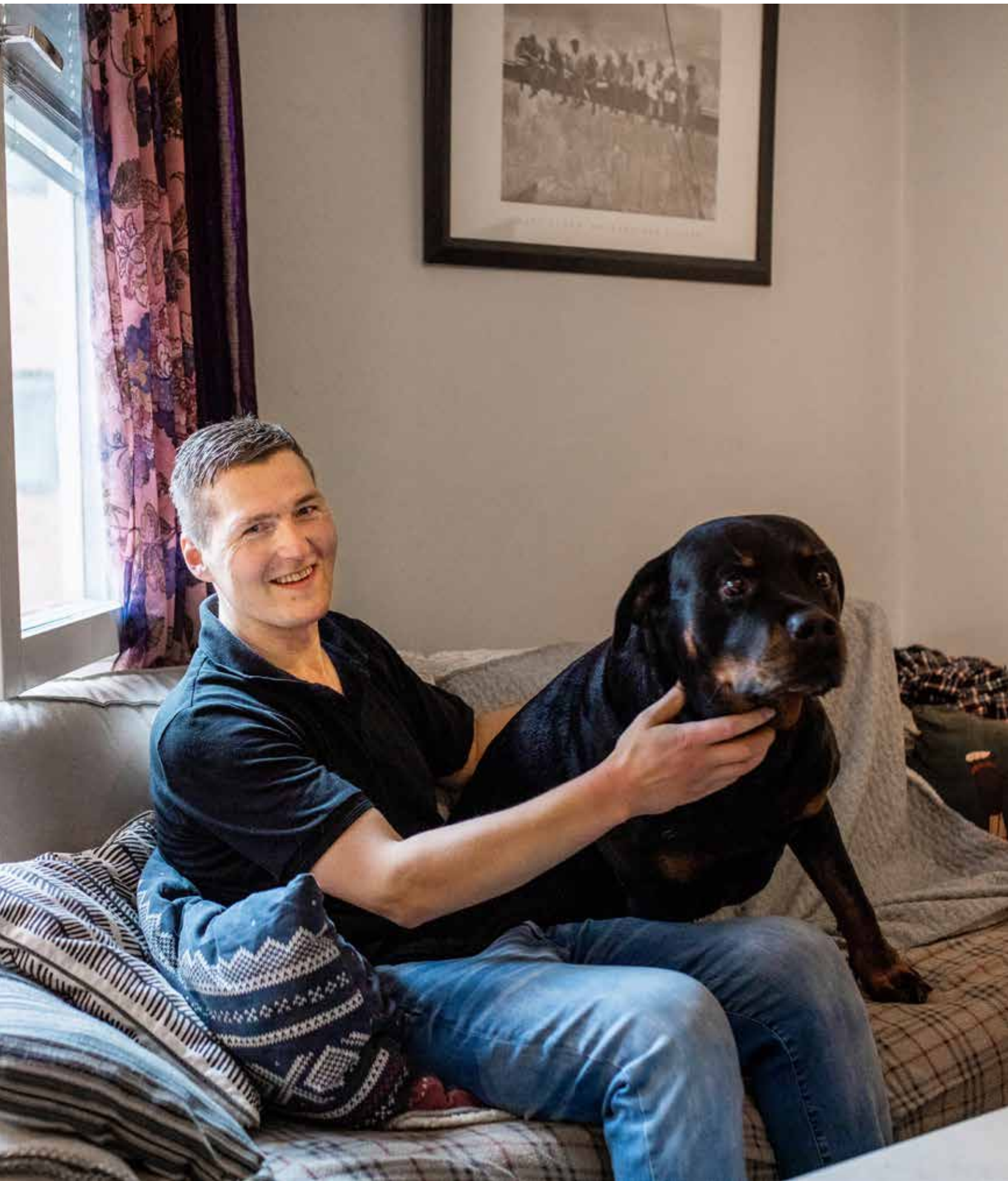
FaBo har siden oppstarten i 2016 vært delt i to avdelinger (Asker og Oslo) med hver sin leder. Personalgruppen i de to avdelingene har vært stabil frem til i fjor. I 2021 gjennomgikk vi en organisatorisk endring

hvor avdelingene ble slått sammen til ett tiltak under samme leder, og hvor en ansatt sluttet, og to nye kom til. Vi har derfor satt søkelyset på å bygge opp et nytt team i avdelingen i Asker.

Resultatene av brukerundersøkelsen i 2020 viste at beboere ønsket seg oppgradering av leiligheter og fellesarealer. I 2021 har FaBo derfor hatt som mål å pusse opp fellesarealer og leiligheter, for å skape et trivelig bomiljø for alle. Vi har hatt dugnad hvor ansatte og beboere sammen malte vegger i fellesarealer og ganger. Vi har også kjøpt inn møbler, planter og lamper til fellesarealene for å skape hyggelige møteplasser. I tillegg har beboere og ansatte i fellesskap pusset opp vaskerommet på Brendsrudtoppen. Vi opplever at beboerne har satt pris på dette, og at de har tatt ansvar for de nyinnkjøpte møblene. I Asker har vi også laget en hyggelig uteplass foran kontoret som beboerne kan benytte om de ønsker det.

FaBo ønsker at beboere skal føle tilhørighet, ansvar og eierskap for eiendommen og naboene sine. I den forbindelse startet vi opp en ordning med «tillitsmann», der en beboer i hver avdeling har fått et ekstra ansvar for bomiljøet når de ansatte ikke er på jobb. Vi gleder oss over å se at denne ordningen ser ut til å fungere godt, og ser frem til å følge opp dette videre i 2022.

Antall beboere totalt i 2021: 28

Den åpne dør (1940)

Daglig leder: Silje Herbrandsen-Mesgarzadeh

Den åpne dør er et omsorgstiltak og botilbud med 21 plasser til personer med rusutfordringer som har behov for helse- og omsorgstjenester, med ulike utfordringer knyttet til rusbruk, fysisk og psykisk helse, somatikk, ernæring, kognitive utfordringer og atferd.

Vi har rusmestring, rusreduksjon, psykisk og fysisk helse i fokus – gjennom planlagt oppfølging i et gjen-sidig samarbeid. Oppdragsgiver er Oslo kommune, Velferdsetaten.

Den åpne dør har lang erfaring i å yte bistand for å ivareta egenomsorg og daglige gjøremål til personer i målgruppen med pågående rusbruk, risikoatferd, funksjonsfall og helsemessige utfordringer. Den åpne dør samarbeider med kommune- og spesialisthelsetjenesten når det er behov for det.

Vi har et sterkt tverrfaglig team bestående av sosionomer, psykiatrisk vernepleier, sykepleiere, barnevernspedagog, kognitiv terapeut og pedagog. Vi tilbyr i tillegg tilsynslege.

Det tverrfaglige teamet arbeider etter anerkjente metoder som kognitiv miljøterapi, mentaliseringsbasert tilnærming, recovery og motiverende samtale. Målet vårt er at den enkelte skal nå sitt beste mulige funksjonsnivå.

Året 2021 har vært et innholdsrikt år på Den åpne dør. Vi har både gjennomført en anbudsprosess, byttet ledelse og flere av miljøterapeutene våre. Vi har fått oppleve covid-19-restriksjoner og gjenåpning av samfunnet, og vi har endelig fått kjenne på den normale hverdagen igjen.

Den åpne dør har forsøkt å holde en så normal hverdag vi har kunnet, i den unormale hverdagen vi har hatt. Vi har måtte tenke annerledes for å kunne tilby et så godt tilbud som mulig – med de restriksjonene som var satt. Vi har gjennomført endringer i vår arbeidshverdag som har bidratt til å strukturere oss, og hjulpet oss til å kunne være mer her-og-nå-basert i vår tilnærming og utførelse av tjenester mot våre beboere. Vi har også implementert et tilbud som med sine 40

sider gir oss et nytt faglig grunnlag og en indikasjon for hvordan vi skal arbeide videre de neste årene.

2021 var året hvor Den åpne dør fikk en ny start for en ny kontraktperiode. Vi har brukt året til å kartlegge hvordan vi ønsker å ha det, hvilke erfaringer vi har gjort hittil og lagt en plan for hvordan vårt tiltak skal arbeide videre.

Den åpne dør har i 2021 gjennom anbudet fått godkjent en økning i vårt årsverk til 13,65. Dette er vi strålende fornøyd med, og har i 2022 som mål å få implementert disse nye stillingene på en god og hensiktsmessig måte, slik at vi får utnyttet alle ressursene og kunnskapen som er blant vår personalgruppe.

Vi har lange ventelister, både gjennom Velferdsetaten og de private plassene. Den åpne dør har et godt rykte blant våre samarbeidspartnere, og vi jobber daglig med å yte det beste tilbudet vi kan for enkeltindividet som bor hos oss.

Vi har hatt totalt åtte beboere som har flyttet ut i tråd med egen plan. Disse er overført til egne boliger i tilhørende bydel, eller overført til andre tiltak i Velferdsetaten. Vår gjennomføringsprosent har i 2021 vært på 61 %, som er en økning fra året før hvor vi hadde gjennomføringsprosent på 50 %.

Den åpne dør har et samarbeid med Lovisenberg diakonale høyskole og tar imot fire studenter fra dem hvert år. Dette har vi gjennomført i 2021 og vil videreføre samarbeidet inn i det nye året. Vi synes det er moro å ha studenter når de er engasjerte og til stede i vår hverdag. Vi liker å kunne vise fram vårt tiltak og alt det gode arbeidet som utføres her. Vi liker også å la studentene hospitere andre steder innad i Frelsesarmeens rusomsorg, slik at vi synliggjør det brede utvalget av tiltak som finnes for målgruppen.

Antall årsverk: 13,65

Belegg: 99,38 %

Fyrlyset (1894)

Daglig leder: Geir Gustavsen

Fyrlyset er et kontaktsenter for mennesker over 18 år i Oslo med rusutfordringer. Primær oppgaven er å legge til rette for økt verdighet, livskvalitet og skadereduksjon.

Tiltaket skal være en aktiv bidragsyter og konstruktiv pådriver for brukernes utvikling og problemløsning.

Fyrlysets viktigste fokus er den enkeltes verdighet i en svært sårbar situasjon. Vi mener at dette ivaretas gjennom respekt, omsorg, grensesetting, ansvarliggjøring og gjennom relevante og gode tjenester som stimulerer den enkeltes iboende ressurser.

Vi er med å dekke grunnleggende behov for mat, drik-

ke, klær og hygiene. Vi vektlegger også å møte den enkeltes åndelige behov. Vi yter tilpasset sosialfaglig bistand gjennom et tverrfaglig team.

2021 har vært preget av koronapandemien. Fyrlyset har tilpasset seg stadig skiftende retningslinjer og smittevernregler. I perioder av året har kafeen måttet være stengt av smittevernhensyn – men vi har hele tiden tilbudt mat, sosiale tjenester, vaskeritjenester, dusj og utlån av telefon/internett.

I perioder har servering av mat foregått utendørs i Urtegata fra Foodtruck. I disse periodene har alle målgrupper med behov for mat blitt servert. Vi har hatt ulike løsninger, med delvis åpent, antall-begrensninger i lokalene, avstandsbegrensninger og ulike krav til smittevernsutstyr og adgangsregistrering. Vi har prioritert å kunne holde dusj/vaskeri/klesutdeling åpent selv om kafeen periodevis har måttet være stengt, da dette tilbudet har vært etterspurt av gjestene.

I perioder av året har personalet vært inndelt i kohorter for å forhindre at hele tiltaket måtte stenge hvis vi skulle få smitte blant personalet. I disse periodene har halve personalet jobbet utendørs og med oppsøkende tjeneste på dagtid. Vi har hatt oppsøkende tjeneste på kveldstid to kvelder i uka, kl. 15.30–23. De tar temperaturen på gatemiljøet i Oslo sentrum, har oppsøkt diverse samlingspunkter i Oslo sentrum og besøkt institusjoner, fengsel, private hjem og overnattingssteder utendørs.

Et svært viktig fokus for oss i 2021 har vært å hindre spredning av covid-19. Vi har bidratt med utdeling av smittevernsutstyr, veiledet og informert om korona, vaksinert og tilpasset våre tjenester kontinuerlig. Vi er stolte og glad over å ha vaksinert en stor andel av våre gjester i samarbeid med vår egen Feltpleie og Velferds-etaten/Oslo kommune, samt Kirkens bymisjon, Fransiskushjelpen og Uteseksjonen. Vi har stengt senteret i seks dager for å gjøre om kafeen til vaksinasjonslokale. Dette har vært en stor suksess.

Vi har psykolog ansatt i 100 % stilling. Vår psykolog har bidratt med samtaler, henvisninger, bekymringsmeldinger, veiledning og behandling. Tett samarbeid mellom psykolog, personalet for øvrig, Feltpleien og

Tett på gir et godt tverrfaglig og helhetlig tilbud. Vi bidrar til økt verdighet, bistand inn mot det ordinære behandlingsapparatet og en bedret livssituasjon.

Hver uke har vi «fagmorgen» sammen med Feltpleien og Tett på. Ansatte ved Feltpleien, Fyrlyset og Tett på samarbeider om å holde fokus/trene på «For sikkerhetens skyld», et kurs for forebygging og håndtering av utfordrende adferd, vold og trusler.

Fyrlyset samarbeider tett med Bydel Gamle Oslo, politi, næringsdrivende og andre for å bedre forholdene i nabolaget og å bidra til en triveligere bydel for alle.

Frelsesarmeens Foodtruck ligger også administrativt under Fyrlyset. Denne er blitt aktivt brukt store deler av året til matutdeling i Urtegata. Den er også brukt til ulike arrangementer ellers i Frelsesarmeen, blant annet kickoff etter sommeren, Under broene-konsertene, julegrantenning på universitetsplassen og mange andre ulike eventer.

Antall besøk: 150 personer daglig/

45000 besøk i 2021

Foodtruck, utdeling av matposer: gjennomsnittlig

180 matposer pr dag

Vaksinasjon: 426 doser til mennesker med ruslidelse. 198 personer ble fullvaksinert

Kontaktpunkter/konsultasjoner (inkl. Tett på): 1079

Dusj: 1500

Vaskeritjeneste/klesutdeling: 5500

Psykologtilbud: 570 konsultasjoner, skrevet 11

henvisninger til ulike behandlinger og skrevet diverse bekymringsmeldinger til bydelsoverlege og samarbeidspartnere

Antall frivillige: 15 stk. ukedagene og ca. 60 stk. som drifter søndagene.

Antall frivillige, årsverk: Ca. 4

Årsverk: 12,8 (+2 årsverk i «koronastillinger» store deler av året.)

Feltpleien

Daglig leder: Geir Gustavsen

Feltpleien er et gratis, lavterskel, poliklinisk helse-tilbud for mennesker over 18 år med utfordringer knyttet til rusbruk – ofte også med psykiske helseutfordringer.

90 % av pasientene på Feltpleien er folkeregistrert i Oslo. Målet vårt er å imøtekomme brukerens fysiske, psykiske, sosiale og eksistensielle behov. Vi ønsker å bedre livskvaliteten til mennesker i en sårbar situasjon. Gjennom empati, grensesetting, ansvarliggjøring og omsorg, skal vi stimulere den enkeltes ressurser slik at positiv utvikling og en bedre livskvalitet oppnås. Alle som kommer til oss, skal kjenne at de er verdifulle.

Vi jobber med enkeltmennesker i et helhetlig perspektiv. Kontinuitet i relasjonene til våre pasienter ser vi at er et viktig redskap. Over tid eller i akutsituasjoner kartlegger vi utfordringer pasientene står overfor, og sørger for at de får rett hjelp.

På Feltpleien kan vi tilby sykepleiertjenester hver dag, legevisitt to ganger i uken og psykologsamtaler. Praktisk innebærer sykepleiertjenestene sårskift, avdekking av sykdom ved klinisk blikk og diverse målinger, samt støttesamtaler i vanskelige livssituasjoner. Vi samarbeider eller henviser daglig til kommunale og statlige helsetjenester innen somatikk og psykiatri, og vi tilbyr også følge til disse tjenestene. Psykologen som jobber på Feltpleien og Fyrlyset, kommer i kontakt med mennesker som har store utfordringer med å ta kontakt med det ordinære hjelpeapparatet.

Stadig ser vi at pasientgruppen vår får større somatiske utfordringer i en tidligere alder enn den øvrige befolkningen. Gjennom 2021 har vi hjulpet flere pasienter med å få etablert kontakt med fastlege, hjemmetjeneste eller annen hjelp i hjemmet. Funksjonssvikt eller svikt i organer medfører også hyppige sykehusinnleggelse. I disse sakene fungerer vi i stor grad som en brobygger mellom pasienten og det ordinære hjelpeapparatet, da pasienten kan ha utfordrende adferd og psykisk uhelse som gjør samarbeidet vanskelig. En del av pasientene har ikke pårørende, så ved noen anledninger fyller vi til en viss grad den rollen.

Vi vektlegger skadereduksjon og smitteforebygging, blant annet ved å dele ut rent brukerstyr, vaksine-

ring og faglig veiledning av pasienter. Spesielt for året har vært planleggingen og gjennomføringen av koronavirusvaksiner til mennesker med ruslidelse. Etter seks vaksinasjonsdager hadde vi satt 426 doser. Vi praktiserte drop-in vaksinerings og fikk dermed vaksinert mange som kommunen ikke fikk tak i, grunnet mangel på telefon og internett hos våre pasienter. Det å bli vaksinert i et kjent og trygt miljø, var også en viktig faktor som bidro til at dette ble en suksess. Dette arbeidet var et godt samarbeid med Fyrlyset, Velferdsetaten, Kirkens bymisjon, Fransiskushjelpen og Uteseksjonen.

I 2021 fortsatte vi også med koronatesting, og det ble utført til sammen 623 PCR-prøver, 253 av ansatte i Frelsesarmeen, og 370 av pasienter. Ved smitte eller mistanke om smitte på institusjoner i Frelsesarmeens rusomsorg, bidro vi der med testing. Dette for å raskt få undersøkt hvem som var smittet, få isolert personene og unngå ukontrollerte utbrudd. Flere av våre pasienter mangler telefon, tilgang på Helsenorger og fast bopel, og har medført en del arbeid i forbindelse med å informere og følge opp pasienter som har blitt vaksinert og testet.

I store deler av 2021 var personalet delt inn i to kohorter for å unngå smitte mellom de to gruppene. Ved å jobbe på denne måten unngikk vi at vi måtte holde stengt grunnet smitte. Kohorten som ikke bemannet Feltpleien gikk da enkelte dager oppsøkende ute i bybildet og bisto de man møtte med alt fra Nalokson nespray, en prat og et smil, til å følge til helseundersøkelser og avtaler på Nav og andre offentlige kontorer.

Ansatte holder et faglig fokus gjennom ekstern veiledning, interne og eksterne kurs og konferanser, faglitteratur og forskning. Hver uke har vi «fagmorgen» sammen med Fyrlyset, hvor en ansatt holder foredrag om et relevant tema. Dette har vært spesielt bra i et år med fremdeles mye koronarestriksjoner som har hindret mange konferanser i å gå som normalt. Ansatte ved Feltpleien, Fyrlyset og Tett på samarbeider om å holde fokus/trene på «For sikkerhetens skyld», et kurs for forebygging og håndtering av utfordrende adferd, vold og trusler. Høsten 2021 har også en ansatt tatt videreutdanningen «Rus som kulturelt og sosialt fenomen».

Som det rapporteres om de fleste steder i samfunnet, ser vi også her at mange som lider av rusavhengighet samtidig har alvorlig psykisk sykdom. Vi møter mange mennesker som «faller mellom alle stoler», og jobber mye for at de skal få den hjelpen de trenger i et tett samarbeid med Fyrlyset og Tett på. Vi samarbeider tett med spesialisthelsetjenesten, kommunale helse-tjenester og politi omkring pasienter vi er bekymret for om er til fare for seg selv eller andre.

Vi arrangerer minnestund sammen med Fyrlyset og

deltar i begravelser når våre pasienter har gått bort.

Antall konsultasjoner: 5466

Antall unike brukere: 618

Årsverk: 5,25

Praksisstudenter/hospitanter: 7

Forskningsstudenter: Naloksonutdeling i samarbeid med Seraf

Tett på

Daglig leder: Geir Gustavsen

Prosjektet Tett på det åpne rusmiljøet i Oslo sentrum har som formål å danne relasjoner med personer som oppholder seg store deler av sin hverdag i det åpne rusmiljøet.

Personer i vår målgruppe har store fysiske og psykiske utfordringer i tillegg til et omfattende rusmisbruk. Gjennom aktiviteter og tett oppfølging fremmer prosjektet livskvalitet og mestring hos denne gruppen. Resultatet av dette medfører færre uønskede konsekvenser av det åpne rusmiljøet.

De ansatte er prosjektets viktigste verktøy. Teamet er bredt satt sammen av ansatte med ulik helse- og sosialfaglig bakgrunn. Prosjektet er 100 % finansiert med midler fra Helsedirektoratet.

Betydningen av langvarige relasjoner er helt avgjørende for å kunne oppnå resultater i arbeidet vårt. Vi begynner å se resultater etter at prosjektet nå har pågått i tre år. Flere av dem vi har satt søkelyset på disse tre årene, har vært deltakere det har vært svært vanskelig å danne relasjoner til. Etter å ha jobbet kontinuerlig med å danne relasjoner bygget på anerkjennelse, respekt, empati og toleranse, har vi oppnådd trygge relasjoner også til disse deltakerne. Dette har gitt større mulighet for å bistå deltakerne med sosialfaglige utfordringer. Flere av disse deltakerne ønsker nå å bli med på ulike aktiviteter, noe som tidligere har vært uaktuelt for dem. Ved å tilby aktiviteter skaper vi et alternativ til åpent rusbruk i Oslo sentrum. Muligheten for spontanitet, har vist å være viktig for å lykkes med å rekruttere deltakere direkte fra det åpne rusmiljøet i Oslo sentrum. Prosjektet er et av få aktivitets-tilbud for mennesker i aktiv rus, noe som tydeliggjør betydningen av tilbudet.

Vi har gjennom 2021 hatt et stort og variert tilbud av aktiviteter. Vinteren 2021 var vi ved flere anledninger på Tryvann og sto på ski/snowboard, vi var på skøyter og arrangerte bålturner i marka. Sommeren 2021 gikk vi til Prekestolen, overnattet i hengekøyer på Bygdøy, spilte volleyball og padlet kajakk.

Vi har satt en rekke av våre deltakere i kontakt med det ordinære hjelpeapparatet. Det har vist seg gang på gang at vårt bidrag til dette er helt avgjørende for at

deltakerne skal bli tatt på alvor. Ved at ansatte har bistått deltakerne med å få tak i riktig kontaktperson på Nav, samt bistått dem til å følge opp timeavtaler, har det i de fleste tilfellene resultert i at sakene har løst seg til det beste for deltakerne. Men dette er et tidkrevende arbeid.

Noen av våre deltakere har vist en enorm bedring i egen situasjon. I tillegg har enkelte fått økt motivasjon for å gjøre noe annet enn å oppholde seg daglig i det åpne rusmiljøet. Da bistår prosjektet med å finne andre tilpassede arenaer hvor deltakerne kan oppleve ytterligere bedring gjennom mestring og økt funksjonsnivå. De ansatte bistår så lenge det er nødvendig også etter at deltakerne har fått andre arenaer hvor de oppholder seg i hverdagen, dette i form av telefonkontakt eller deltakelse på aktuelle møter.

Vår forebyggende- og helsefremmende tilnærming har vært svært viktig for målgruppen også gjennom det siste året. Vi har gjennom hele pandemien vært opp-tatt av at deltakerne skal få oppdatert informasjon om eventuelle symptomer på covid-19, hvor de kan få testet seg og hvor de kan oppholde seg dersom de skulle måtte være i karantene eller isolasjon. Dersom det har vært nødvendig har vi kunnet følge deltakerne til test-stasjon. Vi har i tillegg vektlagt å informere om gode smitteverntiltak. Vi har delt ut munnbind og antibac for å hindre smitte i det åpne rusmiljøet. Vi har også samarbeidet med Feltpleien og Fyrlyset om vaksiner-ing av målgruppen.

Vi har det siste året hatt noe samarbeid med Kriminal-omsorgen, dette i form av at vår målgruppe ofte har større eller mindre dommer de må sone på ulike måter. Vi har bistått deltakerne med å komme i kontakt med deres advokater, oppmøte til tingretten, og vi har også samarbeidet med Jobben (Frelsesarmeen) om å opp-rette plasser for gjennomføring av samfunnstjeneste.

Vi foretar enkeltregistreringer i et Excel-skjema for å måle noe av det arbeidet vi gjør. På dette skjemaet har vi ulike punkter vi selv ønsker å måle arbeidet vårt etter. I dette avsnittet velger vi å ta med noen av de punktene vi synes er mest hensiktsmessig å tydeliggjøre.

Prosjektets ansatte har i løpet av 2021 observert flere

deltakere som har fremstått med en forverret psykisk helsetilstand. Det har i disse tilfellene flere ganger vært nødvendig å starte samarbeid med spesialisthelsetjenesten, oftest i form av samarbeid med DPS i den aktuelle bydelen. I tillegg har vi formulert flere bekymringsmeldinger som er sendt til bydelsoverlege. Psykisk helse er en av de registreringene vi gjør oftest. I løpet av 2021 har vi registrert psykisk helse 600 ganger. I dette inngår samtaler med deltakere om deres

psykiske helse, kontakt med ambulanse/politi, spesialisthelsetjenesten samt henvisning til psykolog på egne tiltak.

Deltatt på aktiviteter: 130

Bistand med sosialfaglig oppfølging:

534 tilfeller

Migrasjonssenteret (2017)

Daglig leder: Hanne Hodnebrug

Migrasjonssenteret er et lavterskeltilbud rettet mot utenlandske borgere med begrensede rettigheter i Norge.

Migrasjonssenteret er et helhetlig, behovsorientert tilbud som tilpasser aktiviteter for å komme i kontakt med grupper som ellers er vanskelig å nå. Målet med tilbudet er å bistå i alle behovene til de besøkende, slik at de kan få hjelp på flere områder: Nødhjelp i form av mat og sanitære fasiliteter og hvile – samt gi omfattende råd, og veiledning i tillegg til selvhjelpsaktiviteter. Tilskuddet gitt av Oslo kommune ble også brukt til drift av Vinternatt, et akuttovernattingstilbud på kalde vinternetter. Både Migrasjonssenteret og Vinternatt er gratis for besøkende, og tilgjengelig for begge kjønn.

Driften i 2021 har som i 2020, blitt tilpasset gjeldende smittevernregler. Dette har gjort at vi flere ganger, og på kort tid, har måttet gjøre endringer i tilbudet. Vi har hatt tett kontakt med brukerne, kontinuerlig evaluert deres behov og tilpasset vårt tilbud etter deres reelle behov og i tråd med gjeldende regler om smittevern.

I mars og april måtte vi stenge oppholdsrommet som følge av forbud om servering. I denne perioden opprettholdt vi vårt sanitære tilbud med dusj og toalett,

og delte ut mat og drikke ved inngangsdøren. I løpet av sommeren 2021 da smittevernsrestriksjonene ble redusert, førte det til at vi nærmest kunne normalisere driften for en periode, for så å redusere det da det igjen ble strengere smittevernregler i desember.

I 2020 observerte vi en stor økning i antall henvendelser fra østeuropeiske arbeidsinnvandrere som plutselig befant seg i krisesituasjoner. Disse hadde i større grad behov for kompleks og langvarig veiledning, og oppfølging. Dette er en trend som har vedvart i 2021, og vi ser ingen tegn til at dette vil endre seg i nær fremtid. Samtidig observerte vi fra sommer 2021 en økning i fattige tilreisende rom (fra Romania). Dette har ført til en total økning av antall besøkende av senteret, noe som vil fortsette også i tiden fremover. Dette fører til et større press på våre tjenester, men også en polarisering av målgruppene som benytter våre tjenester og som har ulike behov. Gjennom hele 2021 evaluerte vi behovene i målgruppene kontinuerlig og tilpasset tilbudet vårt for å finne en god balanse mellom råd og veiledningstjenesten, og nødhjelpstilbudet.

Gjennom hele pandemien har Migrasjonssenteret etablert seg som et viktig informasjonssenter for våre brukere. Særlig i sammenheng med informasjon om covid-19regler og -restriksjoner. Vi har hatt en aktiv rolle i å være bindeledd mellom myndigheter og

målgruppen, og har delt informasjon om smittevern, innreiserestriksjoner, karantenereregler og vaksinerings. Vi opplever å ha en stor tillit i miljøene og har kunnet dele informasjon til de fleste brukerne på deres morsmål.

I 2021 var Migrasjonssenteret åpent 240 dager, 126 av disse dagene var nødhjelpstilbudet åpent. Vi registrerte totalt 10709 avtaler fordelt på 1017 personer som gav oss et gjennomsnitt på 46,6 avtaler per dag. 3570 av avtalene var for nødhjelp, fordelt på 439 personer. Mens de resterende 7134 avtalene var for råd og veiledning, fordelt på 794 personer. Vi registrerte 511

nye brukere av senteret i 2021.

Antall besøkende: 1017

Antall avtaler: 10709

Nye brukere i 2021: 511

Antall årsverk: 6

Antall frivillige: 11

Antall timer frivillighet: 1 116

Stedet Sagene (2014)

Daglig leder: Line Mærle

Stedet Sagene er en rusfri sosial møteplass og et aktivitetstilbud for mennesker som har utfordringer med rusavhengighet og/eller psykisk helse.

Stedet Sagene har som overordnet mål å være en rusfri sosial møteplass og et aktivitetstilbud hvor deltakere får styrket sin rusfrie identitet og tilhørighet gjennom å være aktiv og ta del i et positivt sosialt fellesskap med andre i samme situasjon. Samtidig skal deltakere bidra til drift av Stedet ved å ta del i beslutninger, gi innspill til innhold og ta initiativ til aktiviteter. Ved å tilby et rusfritt fellesskap, et variert aktivitetstilbud og en vektlegging av menneskers ressurser, interesser og engasjement skal vi styrke den enkelte i sin bedringsprosess mot økt samfunnsdeltakelse, og mot å bli en positiv bidragsyter i eget liv.

På Stedet Sagene arrangeres det aktiviteter i og utenfor huset fem til seks dager i uken, hovedsakelig på ettermiddag- og kveldstid. Stedet har lang åpningstid, noe som gjør at våre deltakere kan fylle dagene med aktivitet og samhold. Stedets målgruppe er personer over 18 år som har/har hatt utfordringer med rus og/eller psykisk helse og som ønsker seg et rusfritt fellesskap og et aktivitetstilbud. Stedet Sagene finansieres av Velferdsetaten og Helsedirektoratet.

Til tross for at 2021 har vært et spesielt år, med tanke på koronapandemi og periodevis nedstenging av Oslo, har Stedet Sagene og deres ansatte jobbet hardt for å kunne fortsette å være en lett tilgjengelig sosial møteplass, og slik representere et rusfritt sosialt nettverk for mennesker som ønsker en rusfri hverdag. For 2021 har vi hatt som mål å videreutvikle det tilbudet vi allerede har etablert – et gratis lavterskeltilbud uten krav om henvisning – med et mangfoldig aktivitetstilbud og hvor vi ukentlig tilbyr både sosiale, kreative og fysiske aktiviteter. Samtidig har vi ønsket å gjenoppta institusjonsbesøk og rekrutteringsarbeidet vårt, som lenge har vært satt på vent grunnet pandemien.

Hele sen vinteren og våren 2021 var dessverre preget av strenge smittevernrutiner, maks grense på huset og tidvis nedstenging av tiltaket. Dette har preget både planer og utviklingsmuligheter. I denne perioden ble rekrutteringsarbeidet vårt satt på vent, da behandlingstilbud og andre helseforetak ikke tok imot

besøkende. Lenge holdt Stedet Sagene oppe med et veldig redusert aktivitetstilbud, samt faste plasser i våre lokaler. I denne perioden opplevde vi at vi mer eller mindre fungerte som et værested istedenfor et aktivitetshus. For å kunne holde Stedet Sagene åpent måtte vi igjen følge strenge smittevernsprosedyrer, noe som i en viss grad også gikk ut over deltakeres delaktighet i den praktiske driften av Stedet Sagene.

Under nedstengning av tiltaket våren 2021 flyttet vi måltidsfellesskap og aktiviteter utendørs. I nedstengningsperiodene gjennomførte vi gåtur, skitur eller sykkeltur fem ganger i uken, og vi smurte niste/tok med grillmat/suppe/pølse på termos og tilberedte kaffe og te til disse utfluktene. Bakgården vår ble brukt til grilling og måltidsfellesskap, og tepper og pledd ble tilbydd for å holde varmen i ruskevær. Vi tilbydde også samtalegrupper, tegnegruppe, gitarkurs, bøy-og-tøy-gruppe, musikkdelingsgruppe, «sosial sammenkomst»-gruppe, låtskrivegruppe og stillegruppe over Zoom for de deltakerne som ikke ønsket å møte fysisk til tur. Oppmøtet på våre utendørsaktiviteter var godt til tross for kulde og tidvis dårlig vær. Vi opplevde at behovet for støtte, samtaler, fellesskap og aktiviteter var stort. Musikktilbudet vårt gikk bort fra å holde musikkaktiviteter for større grupper til kun å tilby individuelle timer med god avstand og munnbind.

Med den gradvise gjenåpningen av Oslo i slutten av mai fikk vi mulighet til å gjenåpne våre lokaler og drifte mer normalt igjen. Huset holdt igjen åpent på ettermiddag- og kveldstid fra klokken 14.00–20.00 på mandager, onsdager og fredager. Aktiviteter som bowling, volleyball, tennis, kubb, seiling med Frisk Seilas og minigolf ble arrangert utenfor huset på tirsdager og torsdager. Etter gjenåpning kunne vi igjen tilby faste ukentlige aktiviteter som gatefotball, seiling med Frisk Seilas, sykling med Pedalkraft, filmvisning, quiz, samtalegruppe, tegnegruppe, bordtennis, sjakk, klatring og fotturer, vaffeltorsdag og matlaging hver åpningsdag. Musikkhuset kunne igjen tilby fysisk låtskriververksted, sanggruppe, jam, gitarkurs og «Åpen Mic».

Med den gradvise åpningen kunne vi igjen samle deltakere til allmøter hver fjerde uke, og videreutviklingen av vårt allerede etablerte aktivitetstilbud fikk da

fart på seg. Satsning på sykkelgruppen Pedalkraft ble igangsatt, vi startet opp med yogagruppe for nybegynnere, vi arrangerte fast turgruppe i åpningstiden vår på onsdager, og vi innledet et samarbeid med Geitmyra skolehage for å sikre oss hageparsell for 2022. Samtidig innledet vi et samarbeid med Sjakk og Samfunn, som har kurset våre ansatte og deltakere i sjakk – en aktivitet som fikk fast plass i aktivitetsplanen vår på onsdager. Nytt i timeplanen var også bridgekurs hver fredag, ledet av en av Stedet Sagenes deltakere som på forhånd ble kurset av Norges Bridgeforbund i hvordan å lære bort bridge. Klatregruppa vår ble startet opp igjen for fullt, og fire av gruppens deltakere tok brattkort i 2021. Deltakere på musikktilbudet vårt arrangerte både bakgårdskonsert, deltok på Rockovery og arrangerte julekonsert i desember.

På bakgrunn av covid-19-midler fra Statsforvalteren fikk vi også i siste halvdel av 2021 ansatt én miljøterapeut til, noe som gjorde at vi opplevde at vi i større grad kunne møte behovene til våre deltakere. Dette

har i stor grad muliggjort at vi i 2021 har bistått deltakere i møte med Nav, ruskonsulent og banken. Vi har hjulpet deltakere med å finne bolig, flytte, få opprettet mobilabonnement, betale regninger og søke jobb og skole. Vi har samtidig prøvd å være gode på å kontakte deltakere som har uteblitt over tid, og følge opp de vi vet at har hatt det vanskelig.

Å ha tilgang til en rusfri sosial møteplass, med et støttende, trygt og ivaretagende fellesskap, opplever vi at har vært essensielt for å unngå å falle tilbake i rus for mange av våre deltakere. Samtidig opplever vi at det i 2021 har vært ekstra viktig å holde åpent i ferier, på røde dager og i høytider. Stedet Sagene holdt blant annet åpent gjennom påsken, hele sommerferien samt hver dag i jula 2021 – med lukket julekonsert, julemat og utdeling av julegaver.

Stedet Sagene hadde mellom 15–35 stykker inkom hver åpningsdag i 2021

Stedet Sagenes unike brukere i 2021: 273

Stedet Vest (2020)

Daglig leder: Line Mærle

Stedet Vest er en rusfri sosial møteplass og et aktivitetstilbud for mennesker med avhengighetsutfordringer og/eller utfordringer med psykisk helse.

Tiltaket eksisterer fordi forskning blant annet viser at rusavhengige sliter med å bli integrert i rusfrie sosiale nettverk etter endt behandling, og at tilgang på rusfrie nettverk etter endt rusbehandling spiller en viktig rolle for å forhindre tilbakefall i rus.

Stedet Vest har som overordnet mål å være en rusfri sosial møteplass og et aktivitetstilbud hvor deltakere får styrket sin rusfrie identitet og tilhørighet gjennom å være aktiv og ta del i et positivt sosialt fellesskap med andre i samme situasjon. Samtidig skal deltakere bidra til drift av Stedet ved å ta del i beslutninger, gi innspill til innhold og ta initiativ til aktiviteter.

Ved å tilby et rusfritt fellesskap, et variert aktivitetstilbud og en vektlegging av menneskers ressurser, interesser og engasjement skal vi styrke den enkelte i sin bedringsprosess mot økt samfunnsdeltakelse, og mot å bli en positiv bidragsyter i eget liv.

Det arrangeres aktiviteter tirsdager og torsdager, fra klokken 16.00–20.00. Tilbudet består av musikkterapi, kunst- og uttrykksaktiviteter, miljøterapi, kurs, turer og samvær. Vi tilbyr også måltidsfellesskap hver åpningsdag.

Tilbudet er en del av Kastanjen Aktivitetshus på Frogner, og er finansiert av Velferdsetaten. Prosjektet er et samarbeid mellom Frelsesarmeens rusomsorg, Oslo kommune, Velferdsetaten, bydelene Frogner, Ullern og Vestre Aker, samt Blå Kors kontaktsenter, Blå Kors Steg for Steg, Ivareta og Sykepleie på Hjul. Samarbeidet gir en bred tverrfaglig plattform i møte med mennesker med ulik tilknytning til rus. Målet for prosjektet er å forsterke det lokale tilbudet til brukergruppen(e). Målgruppen er personer over 18 år som opplever utfordringer knyttet til rusmiddelavhengighet og/eller psykisk helse og som ønsker seg et rusfritt fellesskap.

Stedet Vest åpnet midt under en verdenspandemi høsten 2020, og vi har dessverre ikke sluppet unna covid-19 i 2021 heller. Vinteren og våren 2021 har vært

preget av nedstengning og strenge smitteverntiltak, og dette har preget både planer og utviklingsmuligheter i en forlenget oppstartsfase. Vårt mål for 2021 har vært å få igangsatt rekrutteringsarbeid på behandlingsinstitusjoner og relevante helseforetak, samt via sosiale medier, og vi har også hatt som mål å utvide våre åpningstider.

Rekrutteringsarbeidet vårt ble våren 2021 satt på vent grunnet det lave maksantallet vi kunne være på huset, men etter sommerferien 2021 ble Stedet Vest etablert på Facebook og på Instagram. Etter gjenåpningen av samfunnet i september 2021 ble det for første gang siden åpning av tiltaket relevant å arrangere infomøter på behandlingsinstitusjoner for å gjøre tiltaket kjent, men vi kom oss dessverre ikke i gang med dette før nye strenge smittevernsrestriksjoner ble innført. Våre åpningstider ble derimot utvidet med én time, fra klokken 16.00–19.00 i 2020 til 16.00–20.00 i 2021. Vi fikk i august ansatt én ny miljøterapeut ut 2021 i 40 % stilling på bakgrunn av covid-19-prosjektmidler. Det at vi fikk ansette en miljøterapeut til, gjorde at vi opplevde at vi i større grad kunne møte behovene til våre deltakere. Vi fikk for eksempel arrangert tegnegruppe samtidig som at det ble laget middag og spilt kort, og likevel hadde vi kapasitet til å kunne tilby enkeltsamtale til den som hadde behov for det.

I løpet av 2021 opplever vi at vi har fått etablert oss som et fast rusfritt ettermiddagstilbud på Kastanjen aktivitetshus, og til tross for enda et år preget av pandemi og smitteverntiltak erfarer vi likevel at det har vært en stor interesse og behov for våre tjenester under pandemien. Vi har hatt som mål at våre besøkende selv skal være premissleverandør for utviklingen av vårt aktivitetstilbud, og slik holde oss relevante og tilby aktiviteter som våre deltakere opplever som meningsfulle.

I 2021 har vi gjennomført ukentlige tegnekurs, skrivegrupper, bokklubb, hobbyverksted, musikkterapi med låtskriving og instrumentundervisning, filmkvelder, spillkvelder, quiz (Quizvass), sirkeltrenings-gruppe og gåturer. Samtidig har vi hatt månedlige utflukter til Oslos museer, bowlinghaller, kino og teater. Under nedstengning av tiltaket våren 2021 flyttet vi tilbudet vårt ut, vi har gått mye tur. Vi har også tilbydd aktiviteter via Zoom, som tegnegruppe, musikkquiz,

drop-in-samtaletilbud, musikkgruppe og stillegruppe. Under disse begrensningene har vi hatt et jevnt oppmøte. Vi opplever å ha manglet kapasitet til å kunne gi et tilbud til de som har meldt interesse, men som ikke har vært komfortable med å benytte seg av digitale medier.

Til tross for begrensninger under covid-19 har Stedet Vest tatt imot deltakere fra dagtilbudet og Rus-Fact. Vi ser at vi kan være en viktig støtte for mennesker i tidligere aktiv rus, eller mennesker som jobber for rusmestring, ved å lette overgangen til nye rusfrie fellesskap. På samme tid drar vi nytte av å ha så mye kompetanse samlet under ett tak. Det har for eksempel vært svært nyttig å kunne henvise deltakere med sosioøkonomis-

Pårørendehuset (2016)

Daglig leder: Line Mærlie

Pårørendehuset er et gratis, sosialfaglig lavterskeltilbud for personer som er pårørende innen rus og/eller psykisk helse.

Forskning viser at pårørende av mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser ofte er utsatt for alvorlige og langvarige påkjenninger. Samtidig er rusmiddelavhengighet og psykisk sykdom i stor grad fortsatt preget av fordommer og tabu, og pårørende kan føle på skam, skyld, ensomhet, maktesløshet og opplevelsen av lite forståelse fra omgivelsene og hjelpeapparatet. Vi erfarer at skam og hemmeligholdelse lukker pårørendes kontakt med nettverk utenfor, og skaper onde sirkler av isolasjon og ensomhet.

Pårørendehuset jobber for å redusere de negative effektene av å være pårørende ved å tilby en arena for veiledning, bearbeiding og støtte. Samtidig jobber Pårørendehuset for å redusere tabu og forebygge ensomhet og isolasjon gjennom å tilby møter med mennesker som står i lignende situasjoner og fagpersoner med kompetanse på rus og relasjoner.

Tilbudet er først og fremst rettet mot alle som føler seg berørt av en annen persons rusmiddelbruk og/eller psykiske sykdom. Det er de som velger å oppsøke oss som selv definerer seg som pårørende. Vi har ikke egne tilbud til barn, men inkluderer barn i familiesamtaler

ke utfordringer til videre veiledning hos Blå Kors Steg for Steg. Vi opplever at samarbeidet på Kastanjen gir et helhetlig og forsterket tilbud i møte med en brukergruppe med varierte behov.

Daglig kapasitet på Stedet Vest i 2021: mellom 5 og 15 deltakere innom hver åpningsdag

Antall unike brukere på Stedet Vest i 2021: 78

eller ved behov.

Pårørendehuset tilbyr individualsamtaler, parveiledning, familiesamtaler, pårørendegrupper, temakvelder, telefonstøtte og sosiale sammenkomster for målgruppen vår, samt bistand opp mot hjelpeapparatet ved behov. Pårørendehuset har som formål å være et lett tilgjengelig, gratis, sosialfaglig lavterskeltilbud – uten behov for henvisning og med kort ventetid. Samtidig tilbyr vi kurs, veiledning og undervisning for å øke kunnskap, forståelse og kompetanse for ansatte innen helse og omsorgstjenester internt i Frelsesarmeens rusomsorg og eksternt. Pårørendehuset er finansiert av Velferdsetaten og Helsedirektoratet.

Til tross for at 2021 tidvis har vært preget av både nedstenging og strenge smitteverntiltak, har ansatte også i 2021 jobbet hardt for å holde tiltaket og tilbudet åpent og tilgjengelig for våre deltakere. Pårørendehuset har i 2021 fortsatt å holde åpent fem dager i uken, og tilbudt individualsamtaler, parsamtaler, familiesamtaler, samt støtte og veiledning over telefon. Vi har holdt samtalegrupper for pårørende to ganger i uken, en på kveldstid og en på dagtid, da flere av de som oppsøker oss står utenfor arbeidslivet i korte eller lengre perioder. Samtidig har vi fortsatt å tilby ukentlige sosiale sammenkomster som gåturer, kafébesøk, pårørendelunsj og strikkeklubb. Det har også blitt in-

vitert til pårørendemiddager, både på Pårørendehuset og ute på restaurant.

De strenge smitteverntiltakene vinter og vår 2021 resulterte i at vi i perioder måtte begrense antallet på samtalegruppene våre. Da nedstenging ble et faktum måtte Pårørendehuset stenge dørene, og alt av aktiviteter og oppfølging ble tatt via telefon, Zoom eller flyttet utendørs for å etterkomme regjeringens retningslinjer. Våre to ukentlige samtalegrupper ble etter hvert flyttet utendørs i bakgården vår, og vi økte samtidig i denne perioden turtilbudet vårt til to ganger i uken.

Med den gradvise gjenåpningen av Oslo i slutten av mai fikk vi mulighet til å åpne lokalene våre igjen, og invitere til samtaler og samtalegrupper innendørs med forbehold om strenge smittevernsrutiner. Vi opplevde at selv om verden fortsatt var i en pandemikrise, fortsatte hverdagens kriser for de berørte som vi var i kontakt med. Tilgjengelighet og fleksibilitet i ansattgruppen har gjort det mulig å kunne møte den pårørende der hen er, om det var samtaler og møter via telefon, internett, i våre lokaler på Sagene eller på andre arenaer. Dette opplever vi at har vært viktig for de som har valgt å oppsøke oss og benytte seg av vårt tilbud i 2021.

Etter gjenåpningen av samfunnet i slutten av mai fikk Pårørendehuset også arrangert flere temakvelder, blant annet Vibeke Olss begestringskurs «Stjerne i eget liv» i juni, Vibeke Pettersen om «Å være søsken til personer som har en rusmiddelavhengighet» i august

og en temakveld i samarbeid med Norske Kvinners Sanitetsforening Veiledningssenter i september, hvor Egil Nordli og Siv Merete Myra snakket om når rus og psykiske vansker blir en del av familien. Dette var temakvelder med god oppslutning av pårørende. Forsinnet oppstart av kronikk-gruppe ble også gjennomført i slutten av august, en gruppe vi ikke fikk gjennomført mange gangene før restriksjonene var over oss igjen. Året 2021 ble avsluttet som det startet med strengt smittevern, begrensninger i antall mennesker på samtalegruppene våre og med god avstand under individualsamtalene våre.

Vi erfarer at de to siste årene med pandemi har tydeliggjort ensomheten som kan oppstå når en er pårørende til en som ruser seg eller er syk. Tilbakemeldingene er at oppfølgingen og samarbeidet med pårørende har vært enda mindre i fokus under pandemien. Det er samtidig satt ord på at tilbudet vårt bidrar til å fylle behovet for et lett tilgjengelig, gratis sosialfaglig lavterskeltilbud, med kort ventetid og uten krav om henvisning.

Pårørendehuset har i 2021 hatt mellom 1 og 4 fysiske møter med pårørende hver åpningsdag, mellom 2 og 4 telefonsamtaler hver åpningsdag og mellom 2 og 7 stykker i samtalegruppe hver tirsdag og torsdag.

Antall besøkende: 80 pårørende

Antall årsverk: 1,8

Frivillighet: 1,5-5 t i uken

Jobben Oslo (2005)

Daglig leder: Jorunn Mathisen

Jobben er et arbeidstreningstilbud for mennesker mellom 18 og 67 år, med en dokumentert rusproblematikk og som er bosatt i Oslo.

Det viktigste formålet med Jobben er å gi deltagerne meningsfylte dager og rusfrie timer. Jobben finansieres av tilskudd fra Oslo Kommune Velferdsetaten og gjennom tilskudd fra Helsedirektoratet. I tillegg har vi flere prosjekter gjennom Handelens Miljøfond som finansierer deler av skjærgårdstjenesten vår.

Året 2021 var igjen et år som ble preget av pandemi. Jobben Oslo hadde åpent hele året og startet opp året med å drifte store deler av sitt tilbud utendørs, med gatelydding i sentrumsgatene og vedgruppe på Linderud gård. For de av deltagerne som ikke klarte å benytte seg av dette tilbudet arrangerte vi noen turer med walk-and-talk. Utover våren åpnet vi opp for noen utvalgte innendørs aktiviteter, samtidig som at vi kunne starte planlegging av oppstart på Linderud gård. Vi skrev under en samarbeidsavtale med MiA (Museene i Akershus) om et samarbeid på Linderud gård for sesongen 2021, som besto i ulike typer hagearbeid, birøkt i hagen, dyrkning i nærmiljøhagen og utarbeidelse av ulike aktiviteter for barn slik som insekthotell og natursti. I tillegg til at vi startet opp på Linderud gård, kom også skjærgårdstjenesten seg ut på sjøen igjen etter å ha tilbragt vinteren på Linderud gård med ved-arbeid. Skjærgårdstjenesten ryddet øyer, holmer og skjær, som vi alltid gjør etter kommunenes plan, men jobbet også etter direktiver fra anbudet vi vant i Indre Oslofjord for årene 2021–2023.

Bi-Jobben utvidet antallet bikuber og vi fikk også etablert bikuber på Linderud gård. I tillegg hadde vi også en ny etablering på Økern Portal (Nord-Europas største spiselige takhage). Bi-Jobben var i drift med uteaktiviteter fra mars til sent oktober.

På høsten startet vi opp prosjektet Epleslang, hvor vi for første gang eide hele prosjektet selv. Vi plukket 22 tonn med epler og produserte 15 000 flasker med Epleslang eplemost. Eplemosten ble solgt til Meny-butikkene via NorgesGruppen, i tillegg til en rekke Fretex-butikker på Østlandet.

Vi ser at alle prosjektene vi har drevet ute, såkalte

«grønne prosjekter», har hatt en god og målbar innvirkning på helsen – både fysisk og psykisk. I tillegg til all uteaktivitet gjennomførte vi også gjennom høsten arbeid innendørs, da med faste plasser og strenge smitteregimer. Vi klarte å motivere de fleste av våre deltagere til å få vaksine og vi holdt åpent i romjulen, selv om situasjonen da var vanskelig på grunn av omikron-utbruddet som kom i november.

Vi har i 2021 fått gode tilbakemeldinger fra FACT-teamene om hvor stor betydning det har hatt for deres pasienter at vi har holdt åpent i hele 2021. De mener at deres pasienter/klienter hadde vært langt sykere dersom de ikke hadde hatt et tilbud hos oss under pandemien.

Selv om vi i 2021 var midt i en pandemi, klarte vi likevel å gjennomføre studentpraksis med studenter, og vi hadde også et samarbeid med Kriminalomsorgen om fotlenkesoning hos oss. Vi har etablert et godt nabo/nærmiljønettverk på Linderud gård, hvor naboer i nærområdet besøkte våre deltagere daglig, med og uten mat/kaker. Dette har vært en fantastisk flott sosialiseringssprosess både for deltagerne og beboere i området.

Antall deltakere: 25–30 per dag

Produksjon epleslang: 15 000 flasker

Produksjon honning: 600 kg

Gatehospitalet (2004)

Daglig leder: Liv-Bente Nilsson

Gatehospitalet ligger sentralt til i Oslo og er et heldøgns helse- og omsorgstilbud med totalt 24 plasser fordelt på en herreavdeling, en dameavdeling og en blandet avdeling. Tre plasser er øremerket palliativt tilbud.

Her jobber engasjerte og faglig kompetente helsepersonell som tilbyr pleie og omsorg for hele mennesket. Vi tilbyr en rusfri og tilrettelagt sykehusbehandling til mennesker med tung rusmiddelavhengighet, som har store og sammensatte somatiske helseutfordringer eller som har utfordringer som ikke ivaretas i den øvri-

ge helsetjenesten. Gatehospitalet fullfinansieres av og drives på oppdrag fra Helsedirektoratet.

Innleggelsesårsaker kan være – for å nevne noen – fysisk og psykisk utmattelse, ernæringsproblemer, sår, infeksjoner, hjertesykdom, KOLS, nyresvikt og kreft. Mange kommer etter opphold på sykehus og trenger ytterligere helseoppfølging og hjelp. Pasienter henvises til Gatehospitalet fra våre samarbeidspartnere i Oslo kommune, Nav, sykehusene i Oslo og Akershus (spesialisthelsetjenesten), feltpleiestasjonene, andre rustiltak, spesialiserte ruspoliklinikker og fastlegene.

Et opphold på Gatehospitalet er med på å begrense behovet for reinnleggelse på sykehus, da behandling ofte ikke blir prioritert i et liv med rus. Tilbudet, oversiktlige avdelinger og mindre enheter gjør at vi klarer å møte pasientene på en god måte. Vi legger stor vekt på relasjonsbygging med pasientene hvor felles måltider er en viktig faktor. Vi ser at det er behov for et tilrettelagt helsetilbud for ruspasienter i samfunnet i dag, og vi opplever økning i mer komplekse helsetilstander hos de henviste pasientene.

Mange av pasientene ved Gatehospitalet har ved innleggelse liten eller ingen kontakt med pårørende. Vi hjelper med å opprette kontakt der dette er mulig/ønsket.

Gatehospitalet har god faglig kompetanse og vektlegger fagutvikling gjennom fagdager, veiledning og kurs. Bemanningen er døgnbasert (turnus) og består av sykepleiere og vernepleiere med bachelor, videreutdanning eller master, leger, fysioterapeut, samt miljøarbeidere. Vi har under 2021 brukt mange digitale løsninger for blant annet å gjennomføre personalmøter, undervisning internt og eksternt.

Vi tilbyr oppfølging og trening med fysioterapeut tre ganger i uken gjennom vår fysioterapeut og fysiostudenter i praksis. Vi tilbyr også praksisplasser for sykepleierstudenter fra Oslo Met og Lovisenberg Diakonale Høyskole.

Gatehospitalet videreførte også i 2021 samarbeidsprosjektet omkring nyresykdom og rus med formålet å øke bevissthet rundt nyresykdom i miljøet – både hos helsearbeidere og hos brukerne, gi tidligere diagnostikk og intervensjon med nyrebiopsi, og øke kunnskap og samhandling hos pasientene. Prosjektet er i samarbeid med Nyreavdelingen OUS og VEL. Prosjektet er tildelt egne prosjektmidler. To sykepleiere og en lege fra Gatehospitalet er aktivt engasjert i utarbeidelsen av prosedyrer og rutiner for igangsetting av langvarig

antibiotikabehandling, nyreskole og informasjon til pasienter og andre aktører. I tillegg har en ansatt startet arbeidet med en forskningsstudie som på sikt skal lede til en PhD.

Gatehospitalet gjennomførte en brukerundersøkelse i oktober 2021. Den viser jevnt over høy tilfredshet med Gatehospitalets tilbud. Særlig god tilbakemelding får vi på at pasientene føler seg trygge, velkommen, respektert og at de får økt livskvalitet. Høy score får også tilfredshet med sårbehandling, felles måltider og våre øvrige fasiliteter. Dette samsvarer godt med vår egen oppfatning av situasjonen på Gatehospitalet.

I 2021 hadde Gatehospitalet 7449 liggedøgn som er liknende nivå som tidligere år før covid-19. For å ivareta et godt smittevern, håndtere isolasjon og karantene i påvente av prøvesvar, ble 4 av 24 sengerom forbeholdt slusehåndtering. Vi hadde derfor 20 sengerom i aktivt bruk. Dette gav oss et snittbelegg på 101,67 %. Totalt hadde Gatehospitalet 205 pasienter fordelt på 133 menn og 72 kvinner. Dette gir et gjennomsnittlig antall liggedøgn per pasient på 31,09 døgn. Vi hadde 3 palliative pasienter under 2021 i ulike individuelle tilpassede vekselopphold.

Vi ser at aldersgruppen 60+ er fordoblet siden 2019, og økning fra 29 prosent til 36 prosent fra 2020 til 2021.

Liggedøgn: 7449

Praksisstudenter: 18

154 pasienter hadde avbrutt opphold før planlagt utskrivelse. Av disse var årsakene:

- 110 avbrutt frivillig
- 13 utskrevet på grunn av brudd på regler
- 31 pasienter møtte ikke til tildelt plass

Elevator (2013)

Daglig leder: Paul-Arne Thelin

Elevator er en soningsinstitusjon drevet av Frelsesarmeen. Elevator skal være, som det ligger i navnet, en «heis» tilbake til samfunnet.

Straffegjennomføringsloven § 12 gir mulighet for at innsatte i noen tilfeller kan gjennomføre straffen i en institusjon. Målet er at alle beboere skal løslates til en trygg bolig, en meningsfull sysselsetting/jobb, forutsigbar økonomi og med et positivt nettverk rundt seg. Beboere har selv ansvar for å styre sin egen prosess, i samarbeid med en ansatt som omtales som primærkontakt. Målet vi ønsker å oppnå er at den enkelte beboer skal gå fra å være en passiv brikke til å være en aktiv aktør i sitt eget liv.

I 2021 har vi fortsatt å bistå beboere med å få en trygg og positiv overgang fra soning til frihet. Nytt av året var at våre første kvinnelige domfelte fikk plass på Elevator. Endelig kan vi stolt si at vi er med på å gi et likeverdig og godt tilbud til kvinner, i deres siste fase av soningen. Vårt profesjonelle samarbeid med Kriminalomsorgen er med på å gjøre overgangen fra fengsel mer forutsigbar.

I 2021 ble våre to fellesstuer pusset opp og to små treningsrom ble til ett større. Dette ga et stort løft for våre beboere og ansatte. Nå har vi mulighet til å lage mat sammen på nytt felleskjøkken og snakke sammen i hyggelige omgivelser. Vi var også så heldige å få flere trykk fra Jan Vincents Johannessen, som nå pryder flere av veggene. Bildene er med på å fargelegge tilværelsen og er til stor glede for alle som kommer innom Elevator.

Mange av våre beboere uttrykker sin takknemlighet for respekten og varmen vi møter hver enkelt med. Gjennom pandemien har beboere og ansatte vist sin forståelse vedrørende smitteverntiltak, og genuint tatt hensyn til hverandre. I september ble Paul-Arne Thelin ansatt som ny daglig leder. Han har jobbet på Elevator siden 2014, hvorav de de to siste årene som sosialfaglig leder.

Med hånda på verdiboka oppsummeres 2021 med et sitat fra brukerundersøkelsen: «Elevator er en meget viktig arena for oss som har sonet lenge. Det å få komme hit og bli sett som det mennesket man er og ikke bare være den dommen man har fått betyr mye. At man gradvis får tilvendt seg samfunnet, og hvilken plass man har i det, er Elevator en fantastisk arena for å finne dette ut. Her blir alle sett og får den hjelpen man trenger. Man blir møtt med et smil og en forståelse som er stedet verdig. Og det er viktig. Til slutt vil jeg bare takke for at jeg har fått lov å få komme hit og få en rolig overgang tilbake til samfunnet. Det betyr mye, og jeg setter stor pris på det.»

Kapasitet: 30 plasser fordelt på 20 rom og 10 leiligheter

Antall ansatte: 21 ansatte

Antall årsverk: 13 årsverk

Antall beboere: 44 unike beboere

Mellom oss (2018)

Prosjektleder: Martine Howden

«Mellom oss» er et samtaletilbud til innsatte/nylig løslatte og deres nettverk/pårørende.

I samarbeid med fengsler i Kriminalomsorgen rekrutteres sårbare innsatte, med et begrenset nettverk eller som opplever å ha utfordringer med relasjoner. Samtalene foregår i slutten av soningen i fengsel og inntil 1–2 år etter løslatelse. I samarbeid med innsatte inviterer vi nettverk og pårørende til å delta i samtalene. Medarbeidere i prosjektet er utdannet familieterapeuter. Hensikten med samtalene er å styrke kommunikasjon- og relasjonsferdigheter, i tillegg til å avklare eller øke kvaliteten på relasjonene. Samtalene handler om alt det som skjer mellom oss mennesker – relevante temaer er kommunikasjonsutfordringer og konflikter, voldshendelser, traumer, grensetting, å gi uttrykk for behov, identitet, seksualitet, selvfølelse og mestring.

Vår overordnede målsetting er å forebygge ny kriminalitet, forebygge vold i nære relasjoner og redusere bruk av rusmidler gjennom å arbeide med nettverk, sosial fungering og inkludering.

Tilbudet ble styrket med en ny terapeut i 100 % stilling fra 15. mars 2021, i tillegg til ytterligere én medarbeider i 60 % stilling fra 11. oktober 2021. Styrking av tilbudet har også medført at vi har etablert et samtalerom for familier/grupper, i tillegg til at vi har utvidet oppfølgingstiden med ytterligere et år i saker der deltakere har behov for det. Dette er særlig aktuelt for innsatte som soner for seksuallovbrudd, som har et svært begrenset nettverk. Styrkingen av tilbudet har også medført at vi har utvidet vårt arbeidsområde til å inkludere flere fengsler. I løpet av 2021 har vi hatt 18 informasjonsmøter for innsatte og ansatte i Kriminalomsorgen. Mellom oss har hatt oppfølgingsamtaler med innsatte på Ringerike fengsel, Oslo fengsel, Romerike fengsel avd. Ullersmo fengsel og Krogsrud, Ila fengsel, Oslo overgangsbolig, avdeling Gamlebyen og Torshov, Bredtveit fengsel, B2, Innlandet fengsel avdeling Valdres og Elevator. I tillegg har vi fulgt opp 11 personer som er blitt løslatt det siste året.

«Mellom oss» har et faglig samarbeid med studieretning for familieterapi på VID Vitenskapelige høyskole (tidligere Diakonhjemmet høyskole). VID har faglig

veiledning av prosjektet og er delaktig i utformingen av tilbudet.

Nettverksarbeid er kriminalitetsforebyggende

Mange kriminelle handlinger foregår i relasjoner mellom mennesker, men det er likevel få oppfølgingstilbud i etterkant av soning som arbeider konkret med relasjonsutfordringer. En overordnet målsetting for prosjektet er å skape oppmerksomhet rundt målgruppens utfordringer med relasjoner og det kriminalitetsforebyggende potensialet som ligger i å styrke innsattes nettverk.

I januar 2021 deltok Mellom oss i innspillmøte i forbindelse med ny stortingsmelding, senere i prosessen ble vi invitert til å presentere prosjekt Mellom oss for Justisdepartementet. I juni besøkte daværende Justis- og beredskapsminister Monica Mæland vår soningsinstitusjon Elevator. Hun fikk i den forbindelse en presentasjon av prosjekt Mellom oss og informasjon om utfordringer som vår målgruppe opplever. Vi har også holdt et innlegg for ledere i Kriminalomsorgsdirektoratet som omhandlet potensialet vi ser i nettverksarbeid. I tillegg har vi gitt skriftlig innspill til Kriminalomsorgens fagstrategi overfor personer dømt for seksuallovbrudd.

Sosial støtte fra pårørende og nettverk i overgangen fra fengsel til frihet kan være avgjørende for å unngå tilbakefall til rus og kriminalitet i en sårbar fase. Løslatelse betegnes ofte som en glippson, fordi et stort apparat forsvinner og det tar tid å finne sin plass og klare seg alene. Et tilbud i denne overgangen vil kunne senke stresset i relasjoner der det er risiko for at det kan forekomme vold. Å mestre denne overgangen har stor betydning for varig endring. Vi er fornøyde med å kunne fortsette dette viktige arbeidet videre i 2022.

Antall deltakere: 64 (8 kvinnelige innsatte/tidligere innsatte)

Antall samtaler: 588

Antall årsverk: 2,6 (ved årsavslutning)

Antall informasjonsmøter: 18

Såpa og Ut i Jobb

Prosjektleder: Pål Henriksen

«Ut i jobb» er en arena for ansettelse og arbeidstrening, og et springbrett videre til arbeidslivet.

Målgruppen er mennesker med langvarige utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse som har vært utenfor arbeidslivet i mange år, eller aldri kommet inn i det. Programmet er skreddersydd etter den enkelte deltakers interesser, kompetanse og helsesituasjon og ses opp mot relevant arbeidspraksis og jobbmulighet.

Ut i jobb har hatt et nært samarbeid med Nav og interne avdelinger (fra dagtilbud til behandlingsavdelinger i Frelsesarmeens rusomsorg) for markedsføring og rekruttering av aktuelle kandidater som ønsker jobb.

Gjennom året har 13 mennesker i målgruppen fått en fast jobb. I tillegg til dette har fem andre vært i praksis, men ikke gått videre til kontrakt. Tre deltakere har sluttet etter eget ønske da arbeidet ikke passet helt deres ønsker. En deltaker har gjennomført samfunnstjeneste gjennom friomsorgen, og en frivillig. En ansatt har gått over til ny jobb på egenhånd.

Fremgangsmåte/metode:

- Samtaler for å bli kjent og finne frem til mulig jobb-match
- Kort «jobbsmak» to dager for å se om arbeidsområdet kan passe
- 4–6 uker med arbeidsforberedende periode, hvor deltaker i hovedsak får erfare om arbeidet virkelig er riktig, hvor arbeidskapasitet blir avklart og utfordringer blir kjent. Dette kan for eksempel dreie seg om konsentrasjon, oppmøte, fravær og helse-tilstand.
- Fast arbeidskontrakt inngås om det er hensiktsmessig.
- Deretter tett oppfølging, gjerne i samarbeid med Nav, hvor arbeidshindrende områder er i fokus, og hvor vi sammen har funnet frem til hvordan jobbe med punktene og fordeler oppgaver og ansvar.

Såpa

Driftsleder: Poul Midjord

Såpa er en bilpleiebedrift som utfører bilpleie på profesjonelt nivå for næringskunder og private. Såpa skal i hovedsak gi våre aktuelle kandidater i målgruppen fast jobb, men som også skal kunne gi tilbud om arbeidstrening en kort periode.

I 2021 har vi jobbet målrettet på flere områder. Vi har satt søkelyset på utvikling av strategi og bil-logistikk i samarbeid med Erik Arnesen. Vi har jobbet med å utforme fagplan i bilpleie, prøvd ut ulike arbeidsmodeller hvor medarbeidere jobber selvstendig og i team og etablert HMS.

Vi har et godt samarbeid med og er jevnlig i kontakt med Nav, Friomsorgen og ulike eksterne tiltak innen rusomsorg. I løpet av året har vi også etablert gode rutiner for samtaler med medarbeidere, utover medarbeidersamtaler, og medarbeidere har lært opp nye medarbeidere.

Ansatte på Såpa har sammensatte utfordringer knyttet hovedsakelig til rus og psykisk helse, og har ulik arbeidserfaring. Såpa skal dermed både levere topp kva-

litet og samtidig legge til rette for at hver arbeidstaker skal oppleve mestring, eierskap og tilhørighet.

Arbeidet innebærer i tillegg til bilpleie også opplæring og oppfølging over tid. Dette er en viktig prioritet for at tiltaket og den enkelte skal lykkes. Enkelte disipliner må gjentas og gjentas, og i enkelte tilfeller må daglige gjøremål som er rutine, følges opp hver dag. I tillegg til opplæring og oppfølging erfarer vi at mange mangler grunnleggende ferdigheter i språk, adferd og oppførsel. Å jobbe med dette tar tid, og det gjelder også det å lære opp alle medarbeidere hvordan man kan forholde seg til hverandre som kollegaer selv om man selv har sammensatte utfordringer.

Antall ansatte/deltakere: 13 personer har hatt en stilling på Såpa, i alt fra 30–100 % stilling.

Antall frivillige: 2 personer

Antall over i ny jobb: 2 medarbeidere har gått over til annen ny fast jobb

Samfunnsstraff: 2

Antall biler bilpleie: 869 biler

De ti bud (2019)

Diftsleder: Øyvind Giil

De ti Bud er et budbilfirma og en arbeidstreningsarena for mennesker med tidligere rusutfordringer.

Firmaet startet opp i regi av Frelsesarmeens rusomsorg i januar 2019 og har eksterne kunder, faste oppdrag for Fretex og resten av Frelsesarmeen. Daglig/ukentlig kjører vi mat og klesvask fra Kjøkkenet/og vaskeriet til alle avdelinger i Oslo og Behandlingstunet. I tillegg til de registrerte kjøreoppdragene, kjører vi også en mengde uregistrerte interne kjøreoppdrag.

De Ti bud har utført transporttjeneste internt og eksternt. Samtidig har tiltaket gitt jobbmuligheter og bidratt til at mennesker med sammensatte utfordringer som trenger ekstra støtte, har fått dette. Dette innebærer opplæring og oppfølging over tid, og må priorite-

res for at det skal lykkes for den enkelte og for tiltaket. Enkelte disipliner må gjentas og gjentas, og i enkelte tilfeller må daglige gjøremål som er rutine, følges opp hver dag. I tillegg til opplæring og oppfølging erfarer vi at mange mangler grunnleggende ferdigheter i språk, adferd og oppførsel. Å jobbe med dette tar tid. Det samme gjelder det å lære opp alle medarbeidere hvordan man forholder seg til hverandre som kollegaer selv om man selv har sammensatte utfordringer.

Antall kjøreoppdrag: 1476 registrerte kjøreoppdrag

Samfunnsstraff: 1

6 deltakere fra gatefotballen har bidratt med flere flytteoppdrag

Fetsund

Behandlingstunet (2012)

Daglig leder: Marit Myklebust

I naturskjønne omgivelser rett ved Glomma finner du Behandlingstunet i Fetsund, som er en tverrfaglig spesialisert behandlingsinstitusjon for mennesker med en rusavhengighet.

Vi tilbyr 27 døgnbehandlingsplasser i inntil ett år for pasienter som har langvarig alvorlig rusavhengighet og eventuelt moderate psykiske og/eller somatiske tilleggs lidelser.

Behandlingstunet ligger idyllisk til på Skårer gård med kort vei til skog og elv, gård med dyr og med meget gode turmuligheter. Vi ønsker et trygt og godt mil-

jø for alle, og vektlegger brukervedvirkning og gode relasjoner.

Vårt oppdrag gitt fra Helse Sør-Øst er ikke endret, vi tilbyr rusbehandling. Videre jobber vi stadig mer målbevisst med nettverk etter behandling, hvor Frelsesarmeen i Lillestrøm og #Merennbare er helt sentrale medspillere.

Beleggsprosent 2021: 96,9 %

Unike brukere: 57

Antall årsverk: 33

Kongsvinger

Linken og Jobben (2007)

Daglig leder: Tony Bekkengen

Linken er et lavterskel kontaktsenter/varmestue. Vi hjelper mennesker som strever med helse, sosiale forhold og psykiske utfordringer.

Linken er åpen fire dager i uken og kan tilby middag, vaskeri, nada-akupunktur, treningsrom, dusj, samtaler, utdeling av klær og tilbud om aktiviteter.

Jobben er et frivillig lavterskel arbeidstreningstilbud til mennesker over 18 år med rusutfordringer.

Linken har hatt ordinært åpent under 2021 og driftet i henhold til de gjeldende smittevernregler. Til tross for litt mindre besøk, har vi fått tilbakemeldinger om at tilbudet var svært kjærkomment under pandemien.

Jobben har hatt et stabilt oppmøte under pandemien og har hatt et høyt aktivitetstilbud. Vi startet opp med produksjon av badstuer i 2021, og dette har vist seg som en populær aktivitet med fornøyde kunder. Ellers har vi satset på å øke vedproduksjonen og anskaffet en vedmaskin.

Antall besøk: 3000

Antall årsverk: 5,5

Antall frivillige: 3

Antall frivillige årsverk: 1,5

Praksisstudenter: 1

Hospitanter: 3

Stedet Kongsvinger (2020)

Daglig leder: Tony Bekkengen

Stedet Kongsvinger er et rusfritt tilbud til tidligere rusavhengige og/eller personer med psykiske utfordringer som ønsker seg en meningsfull fritid uten rus.

Tiltaket ble etablert i januar 2020 og har med tiden utviklet seg til å bli et godt besøkt tiltak med et variert utvalg av aktiviteter.

Vi holder «huset» åpent mandag, tirsdag og torsdag, men har aktiviteter seks dager i uken. Våre aktiviteter inne på huset er blant annet matlaging, kurs og foredrag, hobbykvelder, quiz/ bingo og bordtennisturneringer for å nevne noen. Aktiviteter som gjennomføres ute inkluderer Pedalkraft (sykling) to ganger i uken, gatefotball tre dager i uken, golf to dager i uken, walk-and-talk to ganger i uken og treningsstudio én dag i uken. I tillegg er det etablert en friluftsgruppe som jevnlig er på tur.

Vi har produsert og solgt egne varer, og deltatt på tre markeder. Vi har regelmessig vært på turer i nær-

miljøet hvor lokalhistorie, grilling og ulike utendørsaktiviteter har vist seg å være veldig populært. Sykkelgruppa har syklet to ganger i uken, i tillegg til å delta på samlinger i regi av Pedalkraft. Golfgruppa har spilt golf to ganger i uken, og har i tillegg deltatt på samlinger og konkurranser i regi av Kongsvinger golfklubb. På vinteren trener de inne i hallen og på simulator. Gatefotballen har hatt tre treninger fast i uken i tillegg til kamper, og ikke minst NM-deltakelsen.

Stedet: Har et snitt på 16 gjester pr åpningsdag

Gatefotballen: Et snitt på 30 spillere pr trening og ca. 70 unike spillere

Pedalkraft: Et snitt på 10 faste deltakere

Golf: Et snitt på 10 faste deltakere

Hospitering: 2

Frivillige: 3 årsverk

Lillehammer

Jobben Lillehammer (2007)

Daglig leder: Henrik Stjer/Elisabeth Imingen

Jobben er et arbeidstreningstilbud for mennesker over 18 år med rusutfordringer. Målet er at deltakerne skal ha noe å gå til, noe meningsfullt å gjøre og oppleve å være en del av samfunnet uten rus.

Jobben tilbyr et bredt spekter av arbeidsoppgaver ut fra interesse, helse og dagsform. Det utbetales motivasjonspenger ved dagens slutt.

Jobben Lillehammer har i 2021 drevet med et mangfold av oppgaver både for private og kommunale oppdragsgivere. Deltakerne er med ut og jobber hos de som bestiller oppdrag. På enkelte oppdrag ønsker noen deltakere å jobbe alene, mens andre liker å jobbe som gruppe.

Vi har et vedprosjekt som er hovedaktiviteten. Vi vedlikeholder Pilegrimsleden som går igjennom Lillehammer, og vi har et fast gartneroppdrag på Ullvarefabrikken Lillehammer. Vi er veldig opptatt av sosiale aktiviteter. I løpet av året har vi vært på fisketur, badetur til lokalt utebasseng, hundekjøring, kjelkekjøring i Olympiaparken Lillehammer. Vi har deltatt på NM i gatefotball og sykkelaget har syklet Nordkapp-Lindenes. Vi har hatt et ukentlig gratis tilbud på Spenst hvor vi tilbyr spenning.

Deltakere: 1181

Arbeidsdager i 2021: 235

Frivillige: 2

Frivillighetstimer: 400

AKS (2016)

Prosjektleder: Hilde Kristin Langseth

AKSprosjektet er rettet mot voksne fremmedspråklige som mottar økonomisk sosialhjelp fra Nav, som har liten eller ingen arbeidserfaring og står langt fra arbeidsmarkedet.

Deltakerne samles to dager i uka for å få undervisning i norsk og temaer som er relevante for deres praksisoppgaver: blant annet demens, kommunikasjon, kosthold og kulturell forståelse. Når smittevernregler tillater det, drar deltakerne ut på praksis etter undervisning, hovedsakelig som assistenter for kommunens Team Aktiv omsorg, som tilbyr dagaktivitetstilbud for eldre på bo- og servicesentre.

AKS har også ukentlig språkkafé (Holdeplassen) for deltakere som ønsker språktrening og sosialt fellesskap en ekstra dag i uka. Dette er også et tilbud for deltakere som er avsluttet i tiltaket. Fire pensjonister deltar som trofaste frivillige, og gir oss mulighet til å gi en-til-

en-oppfølging av deltakere som trenger lese-/skrive-trening eller øver til norsk- eller statsborgerprøve.

Lillehammer kommune bevilget midler til drift av AKS i 2021. En betingelse for tilskuddet, var at AKS opprettet samarbeid med Frivilligsentralen Lillehammer. I løpet av 2021 har AKS deltatt fast på Frivilligsentralens ukentlige språkkafé. Dette er nå et godt innarbeidet samarbeid som videreføres i AKS sin videre drift.

I 2021 har vi opprettholdt to faste undervisningsdager i uka. Vi har brukt mye undervisningstid på å formidle kunnskap om korona, covid-19 og retningslinjer vi til enhver tid har måttet forholde oss til. Samtidig har vi oppfordret deltakerne våre til å spre denne kunnskapen innad i sine miljøer.

Da praksisoppgavene har falt bort på grunn av

smittevern hensyn, har vi lagt opp til andre aktiviteter som gir muntlig og skriftlig språktrening, sosialt fellesskap og felles opplevelser både for AKS og Holdeplassen: byvandring (lokalkunnskap), turer i distriktet (geografi, historie og gratis friluftstilbud), gårdsbesøk (norsk kultur og næring), flere museumsbesøk (kultur og historie) og kunstformidlinger ved Oppland Kunstsenter (kultur og refleksjon).

To av AKS-deltakerne i tiltaket har hatt arbeidspraksis i Skaperverket kafé, som drives av Frelsesarmeens rusomsorg/Jobben Lillehammer.

I april 2021 ble AKS invitert inn i et forskningsprosjekt i regi av Høgskolen Innlandet (HINN), der deltakerne ble intervjuet om sine erfaringer med å være foreldre i nye omgivelser og under nye betingelser. Hver høst har vi første års-sosionomstudenter fra HINN på to ukers praksis i våre ulike tiltak. Det er hyggelig og nyttig for oss å få deres blikk og refleksjoner rundt arbeidet vi driver.

AKS og Holdeplassen deltok aktivt i forbindelse med årets TV-aksjon i oktober («Barn, ikke brud»), der pengene gikk til PLANs arbeid mot barneekteskap. Vi implementerte tematikken i undervisningen i forkant

av aksjonen, en av AKS-deltakerne stod fram med sin historie både i media og på ulike seminarer, og på selve aksjonsdagen var vi bøssebærere sammen med Lillehammer Læringscenter.

I november arrangerte AKS i samarbeid med Røde Kors og Frivilligsentralen, kinobesøk for deltakerne i våre språktreningstiltak og deres familier. 100 glade store og små fikk oppleve «Tre nøtter til Askepott» (som delvis er spilt inn i Lillehammer). Det var en minnerik kveld som vi snakket mye om både i for- og etterkant av kinobesøket.

I desember deltok AKS og Holdeplassen som grytevakter ved Frelsesarmeens julegryter i Lillehammer sentrum. Dette er en del av undervisningen; om dugnad, frivillighet og kunnskap om ulike lag i det norske samfunnet.

Antall deltakere: 14 stk. fra 7 forskjellige land

Antall videreført til andre fulltidskurs: Tre deltakere

Antall ansatte: 2

Antall frivillige: 4

Antall frivillighetstimer: 480

Antall praksisstudenter: 6

Skaperverket Lillehammer (2018)

Daglig leder: Henrik Stjer/Elisabeth Imingen

Skaperverket er en kafé der vi tilbyr jobbtrening, og er et tilbud for mennesker i alle aldre og samfunns- lag. Skaperverket er også en kulturkafé der unge musikere kan få en arena og lokale kunstnere har månedlige utstillinger.

Det har vært et utfordrende år for kafeen. På grunn av pandemien vi har til tider måtte stenge kafeen både grunnet lokale smittevernstiltak, men også fordi at kundegrunnlaget har vært borte. Dette har ført til at deltakerne har mistet aktivitetsdager. De har isteden deltatt på andre aktiviteter i regi av Jobben Lillehammer. De har også hatt vedlikeholdsarbeid på kafeen. Det har vært viktig for oss å gi meningsfulle dager selv om det har lite kunder eller at vi har

holdt stengt. Vi har hatt gode samtaler og deltatt på aktiviteter som Jobben Lillehammer har arrangert.

Antall åpningsdager: 160

Antall deltakere: 480

Gjennomført lenkesoning: 2

Antall praksisstudenter: 4

Antall i arbeidstrening: 1

LACOSTE LACOSTE LACOSTE

FREISCH

Færøyene

Herbergið, Tórshavn (1996)

Daglig leder: Martin Kürberg

Herberget skal gi et godt tjenestetilbud til mennesker med rusutfordringer på Færøyene og består av elleve leiligheter, to akuttovernatningsrom og et dagsenter.

I leilighetene tilbyr vi individuell bo-oppfølging, og ved Herbergets akuttovernatting tilbys det plass for én natt om gangen, og eventuelt oppfølging av helse- og boligsituasjon. Dagsenteret er et åpent møtested med servering, samtale og aktiviteter.

Herberget er døgnbemannet. Tjenestene vektlegger samhandling, forutsigbarhet, god ressursutnyttelse og kvalitet til det beste for beboere og gjester. Det

er tett dialog mellom politikere og sosialtjenesten på Færøyene, og Frelsesarmeen er synlig både i debatt og handling på rusfeltet.

I 2017 kjøpte Frelsesarmeens eiendommer AS en eiendom i tilknytning til Herberget hvor vi har etablert et rusfritt botilbud for sju menn.

Herberget drives i samarbeid med Almannastovan og Tórshavnar kommune og finansieres som et spleiselag mellom Frelsesarmeen og disse samarbeidspartnerne.

Antall årsverk: 9

Viðgerðarstovnin Frælsi, Eiði (2017)

Daglig leder: Martin Kürberg

Frelsesarmeens behandlingssenter på Færøyene er et tilbud til unge kvinner og menn i alderen 18–24 år som har omfattende rusutfordringer.

Vi tilbyr rusbehandling på oppdrag fra og finansiert av Heilsu- og innlendismálaráðið på Færøyene. Senteret ligger i Eiði kommune, en times kjøretur fra Tórshavn. Vi tilbyr inntil åtte plasser.

Senteret startet opp i juni 2017. Under oppstart var det viktig å få på plass en god behandlingsmodell i samarbeid med Frelsesarmeens behandlingssenter i Stavanger, samt Sydgården i Danmark hvor daglig

leder har sin utdanning fra. En lokal investor kjøpte eiendommen på Eiði som Frelsesarmeen nå leier. Vi har ansatt kompetente medarbeidere, jobbet med opplæring, forankring og kvalitetssikring i tett dialog med nasjonale myndigheter og Frelsesarmeens rusomsorg.

Behandlingen består av ulike trinn hvor individuelle samtaler, gruppesamtaler og aktiviteter er viktige elementer. Det er tett samarbeid med den enkelte kommune og nettverk for å sikre en god oppfølging etter behandling. Senteret er også godkjent som soningssted.

Antall årsverk: 8

#Merennbare

Frelsesarmeens rusomsorg har samlet aktivitetstilbudene gatefotball, seilklubben Frisk seilas og sykkelklubben Pedalkraft under samme paraply som vi kaller: «Mer enn bare». I det ligger det at aktivitetene ikke er målet i seg selv, men et virkemiddel for å skape trivsel, bygge nettverk og gi motivasjon for en bedre hverdag uten bruk av rusmidler.

vopps
#686119

VIS TILT

KOMM

Gatefotball

Frelsesarmeens gatefotball er et lavterskeltilbud for hjemløse, rusavhengige, tidligere innsatte og andre sårbare grupper. Sammen skaper vi positiv vekst i spillernes liv gjennom aktivitet og sosiale samlinger.

Vi har lag i 17 byer, og det hele startet med Frelsesarmeens egen lille fotballcup i 1979. Det var på en ungdomssamling i Arendal. På 80-tallet deltok Rusomsorgen for første gang, med lag fra lavterskel-

tilbudet Fyrlyset. Resten er en historie som fortsatt skrives. FA-cup arrangeres fremdeles, med titalls lag fra Norge og Norden, deriblant gatefotballagene. Hvert år arrangeres NM i gatefotball.

Frelsesarmeen er offisiell samarbeidspartner med Homeless World Cup og er ansvarlig for det norske landslaget i gatefotball, som årlig deltar i VM for hjemløse.

Sone Øst

Soneleder: Steinar Sørli

Gatefotball sone Øst består av lag i Fredrikstad, Oslo, Kongsvinger, Lillehammer, Nedre Eiker, Oppegård og Sandvika.

Statistikk

Frelsesarmeens gatefotball har vektlagt bedre dokumentasjon av innsatsen vi gjør, og igangsatte

prosjekt for å registrere treninger og oppmøte i 2021. Det ble i 2021 registrert totalt 220 treninger og andre aktiviteter i Gatefotball sone øst, med totalt 2561 besøk (1966 menn, 595 kvinner), hvilket gir i snitt nesten 12 deltakere per aktivitet. Alle aktiviteter har dessverre ikke blitt registrert, og det vektlegges å få bedre tall for 2022.

Fredrikstad

Trenere: Steinar Sørli og Hanne Isegran

Vi trener på torsdager og møtes på Fredrikstad korps (kirke og nærmiljøsentre), som vi bruker til klubbhus. Der spiller vi litt Playstation og drikker kaffe. Vi har endelig fått en fast plass å trene, der vi har satt opp en fotballbinge. Etter trening drar vi tilbake til korpset og har en sosial kveld, der vi lager mat og spiser sammen. Her har vi også bordtennis, fotballdart og andre aktiviteter. Vi varierer mellom å være 4–15 stykker på

trening, stammen er rundt åtte stykker. Laget består også av to damer. Vi var med i årets NM i Sandvika – som var et veldig høydepunkt.

Antall deltakere: 4–15 på trening

Antall treninger: 1 gang i uka

Kongsvinger

Trener: Håvard Monsen

Kongsvinger har gjennomført en til to treninger per uke. På treningene har vi både dommer-, trener- og spiller trening. Vi trener ute for det aller meste, men på vinterstid trener vi inne i Kongsvingerhallen. I tillegg snakker vi mye med spillerne underveis i treningene. Vi har hatt pizza- og FIFA-kvelder, og spilt bowling. I 2021 var vi med på NM i gatefotball i Sandvika.

Vi skal arrangere turneringer for gatefotballag her på Holt, der vi har egen gatefotballbane. Deltakersnitt på trening er 18–20 mennesker.

Antall deltakere: 18–20 på trening

Antall treninger: 1–2 ganger i uka

Gatefotball Lillehammer

Trenere: Svein-Olav Solås (og Henrik Stjer)

Lillehammer Gatefotball er en liten gruppe deltakere som kommer på Jobben Lillehammer (lavterskel tilbud for rusavhengige). Vi har som mål å tilby aktiviteter i løpet av uken hvor alle kan delta.

Vi har også enn innvandrerguppe koblet opp mot gatefotballen. Vi har drevet med sykling, diverse ski-aktiviteter, svømming, yoga og kajakk. Vi var med i NM i gatefotball i Sandvika, det var en opplevelse.

Gatefotball Nedre Eiker

Trenere: Svein-Olav Solås (og Henrik Stjer)

2021 var et vanskelig år for oss, men vi har klart å gjennomføre treninger sammen med Sandvika gatefotball, og vi var med i NM i Sandvika. Vi driver med bordtennis og FIFA-spilling på sosiale samlinger. Det er i snitt 4–12 deltagere innom på trening.

Antall deltakere: 4–12 på trening

Oppegård

Oppegård gatefotball har hatt lite aktivitet på grunn av pandemien, og aktiviteten ble frosset i slutten av året, for å senere evaluere hvorvidt det er grobunn for videre drift av laget fremover.

Gatefotball i Oslo

Trenere: Peter Nilsson/ Wanda Fuglesang

Oslo gatefotball damer:

Det kommer i snitt rundt syv–ti personer på hver samling. Laget var med under NM i Sandvika, og deltok også i den landsomfattende gate-ligaen som Frelsesarmeen arrangerte. Vi driver med styrketrening, frisbeegolf og langrenn. Vi satser på å delta i flere turneringer i 2022, da vi har åpnet opp etter koronaen.

Oslo gatefotball herrer:

Vi har hatt rundt 85–100 deltagere som har vært innom i 2021. Vi har hatt et bra oppmøte på Voldsløkka i sommer med et snitt på 10–22 deltagere på hver trening. Vi har også hatt et bra

oppmøte i Valhall der vi trener på vinterstid, der har det vært et snitt på 14–22 deltagere.

Vi har vært med i en veldig forkortet bedriftsserie, i NM i Sandvika og en turnering i Kongsvinger. I tillegg har vi også tilbudt andre aktiviteter som skiturer, markaturer, minigolf og diverse.

Vi holder på å formalisere et samarbeid med Sagene idrettslag på Voldsløkka, der vi håper og sette opp en fotballbinge.

Antall deltakere: 85–100

Gatefotball Sandvika

Trener: Anne-Cathrine Johansen

Gatefotballaget vårt for damer har i løpet av året fått inn flere nye spillere i stallen til tross for pandemi. Høydepunktet var å delta på NM her i Sandvika hvor vi også var vertskap for arrangementet. Mange av Stedets øvrige deltagere stilte da også opp som frivillige og var med å heie laget vårt frem. Fotballjentene våre har også deltatt i nasjonal gatefotballiga for alle damelagene i Norge. Dessverre fikk vi kun deltatt på en av tre gateligaturneringer grunnet pandemien, men vi fikk i stedet deltatt på tre dagsturneringer. Gjennom hele året har vi hatt en fast trening i uken, utendørs på sommerhalvåret og innendørs

i boblehallen på vinterhalvåret. Når det ikke var mulig å gjennomføre treninger på grunn av restriksjoner hadde vi walk-and-talk i stedet.

Sandvika: Det er mellom fire–åtte jenter på hver trening. Etter hver trening drar vi sammen tilbake til Stedet og spiser middag. Vi arrangerte og deltok i NM i gatefotball 2021, det var veldig stas. Vi jobber for og håper på å få en fotballbinge til Sandvika etter hvert. Vi trener sammen med Nedre Eiker. Vi var med i gateligaen for damer. Vi håper på flere turneringer framover.

Sone Sør-Øst

Soneleder: Sverre Tølfbsby

FA Tønsberg, gatefotball

Gatefotball i Larvik

Gatefotball Kragerø

Gatefotball sone Sør-Øst består av gatefotball Tønsberg, gatefotball Larvik og gatefotball Kragerø. Gatefotball Horten har i 2021 vært et tilbud til personer i målgruppen om treninger og turneringer sammen med gatefotball Tønsberg. Tønsberg og Larvik har egne damelag.

I sonen har til sammen registrert 2481 besøk (1878 herrer og 603 damer) fordelt på 263 aktiviteter gjennom året. 159 unike deltakere har vært innom våre aktiviteter i 2021. Alle lagene i sonen har deltatt på NM i gatefotball i Sandvika i september. Til sammen deltok 13 damer fra sonen i NM, fordelt på lagene Tønsberg og Larvik. Utover dette har vi deltatt på gateliga for damer, på flere lokale turneringer og en større nasjonal turnering i regi av «Idrett mot rus». I tillegg har vi arrangert to vennskapsturneringer for lagene i sonen. Det har vært noe færre turneringer enn i et normalår og periodevis har bedriftsidretten, der vi har to lag som deltar, vært nedstengt. Fire deltakere fra sonen deltok på «Sommer Camp» på Jeløy i regi av Frelsesarmeens rusomsorg.

Med periodevise begrensninger på normal fotballaktivitet, har det vært et ekstra søkelys på individuelle tilbud og på alternative aktiviteter, både sportslige og sosiale. 28 ulike sosiale samlinger og 27 andre sportslige aktiviteter i sonen har gitt gode alternativer til å samles på tross av koronareglene.

Frisbeegolf var en populær alternativ aktivitet for mange på fotballagene. Da normal fotballaktivitet

kunne gjenopptas var det flere som fortsatte med denne aktiviteten. I Larvik har vi, i samarbeid med kommunen, opprettet en egen frisbeegolfgruppe. En frivilligtilknyttet gatefotball har nå ansvar for frisbeegruppen. Gruppen har to ukentlige samlinger, med et gjennomsnittlig oppmøte på fem–seks deltakere. 10 unike deltakere har vært innom, og de fleste er ikke aktive i fotballen. Vi når en litt annen gruppe med dette tilbudet, men fortsatt personer i målgruppen. I Tønsberg har vi startet med innebandytrening, som et supplement til fotballtreningene. Også her er tilbudet populært for personer som ikke er av dem som benytter seg oftest av gatefotballtreningene. En av deltakerne tar ansvar som frivillig oppmann for treningene.

I 2021 har deltakerne våre blitt involvert i, og selv tatt ansvar for, aktiviteter knyttet til gatefotballen. Særlig de sosiale aktivitetene har vært brukerstyrt og -initiert. En fast gruppe har tatt ansvar for vår aktivitet på sosiale medier, sammen med trenerne. På grunn av nedstengninger ble flere planlagte turneringer i sonen avlyst, men likevel fikk flere deltakere vært involvert i planleggingen av turneringene, og vil bli involvert i planlegging og gjennomføring i 2022.

Akademiet i Frelsesarmeen gatefotball ble i stor grad påvirket av pandemien, med utsatte samlinger og digitale samlinger. En deltaker fra sonen ble uteksaminert fra Akademiets trenerlinje i 2021. Hun har hatt ansvar for flere treninger gjennom året, samt treneransvaret på en turnering, og har en rolle som assistenttrener.

Rekrutteringen til gatefotballen har vært påvirket av pandemien, selv om vi i 2021 har fått flere nye deltakere. Vi har lagt vekt på forutsigbarhet, kontinuitet og på god kommunikasjon i en tid med mange endringer og usikkerhet. Rekrutteringen fra behandlingsinstitusjoner har vært påvirket av strenge restriksjoner og smittevernstiltak i institusjonene. Totalt sett i sonen har rekrutteringen til damelag vært god. Særlig damelaget i Larvik har hatt godt oppmøte på treninger, og flere damer har kommet til i 2021. 21 unike var innom oss i 2021, fire flere enn i 2020. Ni spillere som ikke har vært innom oss tidligere var på treninger eller sosiale aktiviteter.

Trenerne i sonen deltok på én nasjonal ledersamling i mars 2021, og i sonen har vi gjennomført sone-samlinger i april, september og desember. Samlingene ble holdt digitalt. Soneleder og linjeleder deltok i september på ledersamling for Frelsesarmeens rus-omsorg i Sør-Norge.

I oktober ble det gjennomført brukerundersøkelse i Frelsesarmeen gatefotball. Svarene gir grunnlag for videre utvikling av gatefotballen, også lokalt. I sonen vil vi benytte oss av kunnskapen fra denne til å foreta mindre, lokale brukerundersøkelser i 2022.

Sone Nord

Soneleder: Anders Granbo

Gatefotball sone Nord består av lag i Trondheim, Harstad, Ålesund og Narvik.

Trondheim (Hveita United)

Hveita United et lavterskel aktivitetstilbud for rusmiddelavhengige og andre marginaliserte grupper i Trondheim, og representerer vårt tilbud som inneholder alle aktiviteter med høy puls.

Målet med tiltaket er primært å gi vår målgruppe et fritidstilbud de selv finner meningsfullt. Arbeidet er basert på en salutogenetisk tankegang hvor vi ønsker å skape mestring for alle våre deltakende gjennom idrett, samhold og fellesskap, hvor vi vektlegger deltakerens egne ressurser. Hveita United er i konstant utvikling og vekst, og det er viktig for oss at våre tilbud er godt kontekstualisert opp mot de utfordringene og behovene våre deltakere selv føler de får utbytte av. Vi opplever og ser at mange i rusmiljøet har stor interesse for idrett, sport og det å kunne tilbringe tid sammen med mennesker som befinner seg i lignende livssituasjoner. Vi ser at dette prosjektet betyr mye for den enkelte, og at deltakelse og mestring fører til økt makt og kontroll over eget liv.

Våre faste aktiviteter er: Løpe-styrketrening (mandag), fotballtrening (tirsdag/fredag), discgolf (torsdag) og bordtennis i samarbeid med Trondheim kommune (onsdag).

Hveita United har i løpet av 2021 grunnet pandemien samarbeidet med Stedet Trondheim for å likevel kun-

ne gjennomføre alternative aktiviteter grunnet smittevern. Eksempler på dette er turer ute i bymarka, skitur, fisking, grilling med lavvo og kino utendørs. Dette samarbeidet er noe vi har hatt i fokus gjennom hele året, slik at vi klarer å tilby et bredt spekter av både sportslige og ikke-sportslige sosiale aktiviteter. I løpet av 2021 klarte vi også å opprette et hinderløpsteam, noe som var en stor målsetting for oss å nå.

Utenom våre faste aktiviteter har vi i Hveita United arrangert og deltatt på Sommercamp Jeløy, hvor det var tilbud om å drive med fotball, seiling, sykling og musikk. Vi har også deltatt på NM i gatefotball i Sandvika. To av våre fotballspillere ble også tatt med ut på landslaget i gatefotball. Vi har også jevnt gjennom hele året hatt individuell oppfølging i fokus.

Hveita United har i løpet av 2021 hatt 208 ulike treffpunkt. Gjennomsnittlig har vi 70 deltakere innom hver uke, hvor vi har regelmessig kontakt med de fleste. De fleste av våre deltakende deltar på flere av våre aktiviteter og vi har rundt 50 unike deltakere.

Antall deltakere: 70

Antall unike deltakere: 50

Antall treffpunkt: 208

Ålesund

Ålesund gatefotball har som mål å skape positiv vekst i menneskers liv gjennom aktiviteter og sosialt fellesskap. Vi vektlegger deltagerens ressurser og muligheter for vekst, gjennom mestring i aktiviteter og fellesskap. Målgruppen er mennesker som ønsker å jobbe mot et rusfritt liv, har psykiske utfordringer, kjenner på utenforskap og behov for fellesskap. Ålesund gatefotball er finansiert av Helsedirektoratet, samt lokale private sponsorer av en del utstyr.

Ålesund gatefotball har i 2021 hatt aktivitet hver tirsdag, onsdag og fredag kveld, samt noe turer i helger.

På grunn av pandemien var første halvdel av året preget av alternative aktiviteter hvor det var mulig å holde avstand. Det ble mye turer og aktiviteter ute, inkludert overnatting i gapahuk, skøyter, aking, discgolf, med mer. Det viste seg å være stor interesse for å fortsette med turer, derfor har vi siden april hatt turgruppe hver tirsdag. Dette har blitt en meget populær aktivitet.

Onsdag og fredag er det primært gatefotballtreninger i tillegg til sosiale samlinger og innimellom alternative aktiviteter som buldring, squash, spillkvelder med mer.

Vi har som gatefotballag deltatt på dameliga på Jeløy og deltatt med lag i NM i gatefotball i Sandvika. Vi har dratt på helgetur til Valldal hvor vi besøkte klatreparken, samt Trollstigen. Turgruppa var også på overnattingstur til ei fjellhytte. Vi har også fått godt samhold gjennom dugnader, både i oppussing av klubbhuset og ved tilrettelegging for gatefotballbingen.

En av våre spillere har vært på landslaget i gatefotball og var med på EM i gatefotball som ble alternativet til VM i 2021. Vi har også hatt en deltager som har deltatt på en etappe av Pedalkraft sin Norge på langs tur. Ålesund gatefotball hadde ansvar for mottagelse av Pedalkraft da de kom til Ålesund og har også hatt gode samtaler politisk om viktigheten av ettervern. Videre vektlegger vi individuell oppfølging av deltagere hvor vi hjelper deltakeren med å sette seg egne mål, og støtter på ulike måter praktisk og med samtale. I desember hadde vi julebord.

1 person har gjennomført soning med Elektronisk kontroll i fem måneder gjennom våre aktiviteter.

Antall treffpunkter: 140

Antall deltakere: 850

Antall unike deltakere: 33

Antall nye frivillige: 4

Antall frivillighetstimer: 300

Antall ansatte: 2 (delt 50 % stilling)

Antall praksisstudenter: 1

Harstad/Narvik

Vi har etablert et eget gatefotballtilbud i vår naboby Narvik, der jenter fra Harstad og Narvik har deltatt i nasjonal dameliga. En av våre spillere har utdannet seg til dommer via vårt gatefotballakademi.

25 deltakere fra Harstad og Narvik Gatefotball deltok på NM i gatefotball. Damelaget vårt fikk det høyt-hengende trofeet Fair-Play-prisen. 12 personer fikk delta på sommercamp på Jeløy, med seiling, musikk, sykkel og fotball.

Statistikk

Det ble i 2021 registrert totalt 215 forskjellige aktiviteter (trening, kamper, dugnad, sosialt, annet) fordelt på lagene i Trondheim og Ålesund (registrering har ikke blitt foretatt i Harstad/Narvik). Totalt er det registrert 1495 besøkende på aktivitetene, fordelt på 1106 menn og 389 kvinner. Antall aktiviteter og besøkende er dog høyere enn dette, men ikke synlig

grunnet manglende registrering. Det har vært mange aktiviteter utover gatefotballen, som erstatning i perioder der det ikke har vært mulig å spille fotball, og det gjør at snittet på antall deltakere er på underkant av syv personer per aktivitet. Snittet er noe høyere i andre halvdel av året.

Sone Vest

Gatefotball sone Vest består av lag i Voss, Stord, Haugesund og Bergen.

Gatefotball Bergen

Soneleder: Johannes Maaseide

Bergen

2021 var også preget av covid-19-pandemien. Vi har klart å opprettholde treninger som normalt og har hatt fire treninger i uken gjennom hele 2021. Pandemien har som hos mange andre satt en stopper for innendørs trening, sosiale samlinger og noen turneringer. Dame-laget var aktive og fikk tre turer til Jeløy og nasjonal serie i gatefotball i løpet av året.

Frelsesarmeens sommercamp ble også gjennomført for første gang sommeren 2021 der vi hadde 14 deltakere som fikk en meget fin tur. NM i gatefotball ble utsatt og ble gjennomført i september med stor suksess. Vi

stilte to herrelag og ett damelag og var 26 personer på tur. I november fikk vi endelig anledning til å holde treninger innendørs igjen.

77 personer innom gatefotballen

10 kvinner

67 menn

133 treninger gjennomført

25 kamper i bedrift serien

10 sosiale samlinger

6 turer/andre aktiviteter

Ca. 200 timer frivillig aktivitet

Stord

Aktiviteter:

NM i Gatefotball

Treninger: 2 per uke, 2 timer per trening

Samlinger/turer: FIFA på storskjerm og mat 1 gang i mnd. (3,5 timer). Gåturet i skog eller fjell når det er få deltagere til trening.

50 treninger

Haugesund

Under koronapandemien har det vært en økt vektlegging av en tettere oppfølging, og alternative samlinger og treninger. Dette for å kunne holde en kontinuerlig kontakt med brukerne, og ha muligheten for å gi støtte i en krevende hverdag. Stedet har vært brukt gjennom året av fotballen til sosiale sammenkomster og aktiviteter.

Når tilbudet ikke har vært stengt grunnet restriksjoner har det vært avholdt to treninger i uken samt en sosial samlingskveld i måneden.

Voss

Pandemien preget også 2021. Vi fikk allikevel gjennomført året på en god måte gjennom trening, digitale og andre sosiale samlinger.

Vi har hatt i gjennomsnitt 15 unike brukere av aktivitetene våre, 12 menn og tre kvinner.

9 fotballtreninger

16 sosiale aktiviteter

10 turer/annen trening

Frivillig innsats: 300 t

Gatefotballens motto er mer enn bare fotball. Gatefotballen skal være åpen og inkluderende for deltagere som søker fellesskap hos oss. Treninger og turneringer skal være rusfrie arenaer, men det stilles ingen krav til rusfrihet for deltagelse. Gatefotballen skal være en

7 sosiale samlinger

Unike brukere: 20 Snitt treninger: 6 deltagere

Den største begivenheten var når spillerne deltok i NM i gatefotball i september. Det har vært brukt om lag 300 timer med frivillig innsats gjennom 2021.

48 treninger

4 turneringer

13 sosiale aktiviteter

10 turer/annen trening

motivasjon for å søke og gjennomføre behandling.

Under koronapandemien har det vært en økt vektlegging av en tettere oppfølging, og alternative samlinger og treninger. Dette for å kunne holde en kontinuerlig kontakt med brukerne, og ha muligheten for å gi støtte i en krevende hverdag. Stedet har vært brukt gjennom året av Fotballen til sosiale sammenkomster og aktiviteter.

Når tilbudet ikke har vært stengt grunnet restriksjoner, har det vært avholdt to treninger i uken samt en sosial samlingskveld i måneden.

Den største begivenheten var da spillerne deltok i NM i gatefotball i september. Det har vært brukt om lag 300 timer med frivillig innsats gjennom 2021.

Sone Sør

Soneleder: Tommy Hammergren

Frelsesarmeens gatefotball sone sør har i 2021 bestått av lag fra Arendal, Kristiansand, Vennesla, Mandal, Stavanger og Farsund. Deltakere er mennesker som har eller har hatt rusutfordringer, flyktninger og mennesker med psykiske utfordringer.

Året 2021 har også vært preget av korona, og til tider har det vært utfordrende å gjennomføre treninger og sosiale aktiviteter på grunn av strenge restriksjoner. I 2021 har laget fra Vennesla og Kristiansand deltatt i bedriftsserien. Alle lagene fra sonen har deltatt på NM i gatefotball høsten 2021. Deltakere fra alle lag har også vært på sommercamp i regi av Frelsesarmeens rusomsorg på Jeløya. Alle lag har gjennomført treninger to til tre dager i uken når det har latt seg gjøre.

Til tross for situasjonen, har flere av lagene klart å gjennomføre alternative aktiviteter som turgrupper, fiskegruppe, sykkelgruppe og små sosiale samlinger gjennom hele året. Vi har høsten 2021 hatt turnering i Kristiansand, der lag fra sonen deltok. Til tross for situasjonen, så ser vi en økning i antall deltakere i sone sør, men det er fortsatt veldig variasjon i antall oppmøtte per trening. Vi ser at det kan ha en sammenheng med hvordan de to siste årene har vært med stadig nedstenging. Det har vært mye smitte i deltakergruppen gjennom pandemien.

Gatefotballen har i Stavanger (Friskt Alternativ) har også i 2021 vært den mest sentrale aktiviteten for Stedet

Stavanger, med både damelag og herrelag som trener og spiller kamper. Damelaget har hatt en fast trening i uka og herrelaget to faste. Herrelaget har deltatt i bedriftsserien lokalt. Vi har, med noen lovlige unntak, trent koronafotball gjennom hele året. Koronafotball er en type soneinndelt fotball uten kontakt. Etter at vi fikk tilskudd til flomlys av Stiftelsen Sparebanken Vest, har vi opprettholdt treninger utendørs hele året. For flere av deltakerne har fotballen vært redningen. De opplever blant annet samhold, svette, latter og mestring.

Vi erfarer at gatefotballen har vært et viktig holdepunkt for mange i løpet av pandemien, og har lagt vekt på å gjennomføre aktivitet også når restriksjonene har gjort at vi ikke kunne spille fotball. Når det har blitt åpnet for større grupper har vi gjort det og gjennomført sosiale samlinger, slik som for eksempel «julebord» i Kristiansand for laget der, som samlet totalt 45 personer (35 menn, 10 damer).

I gatefotball sone sør er det registrert totalt 247 samlinger, treninger eller aktiviteter i 2021 (vi vet at totalen er høyere enn dette, på grunn av manglende registrering). På disse er det registrert totalt 2664 besøkende, hvorav 2297 har vært menn og 367 kvinner. Dette gir et snitt på nesten 11 deltakere på hver av våre aktiviteter i løpet av året. Vi ser av tallene at antall deltakere har økt i andre halvdel av 2021, når restriksjoner gradvis ble løftet.

Akademiet og Landslaget

Landslaget i gatefotball består hvert år av rundt 12 herrespillere og 12 damespillere rekruttert fra lokale gatefotballag i Norge. Disse deltar vanligvis på fire landslagssamlinger og representerer Norge i Nordisk mesterskap og Homeless World Cup (VM).

Akademiet er et lederutviklingsprogram for dommere, trenere og ledere innen Frelsesarmeens gatefotball som varer ett skoleår på deltid. Akademiet består av 15–20 deltagere, som oftest tidligere og nåværende gategatefotballspillere, med lederpotensial.

På grunn av pandemien gikk ikke alt etter planen i 2021. For landslaget sin del ble det etter hvert klart at det ikke ville bli noe VM i gatefotball i 2021. Vi ble imidlertid invitert til å delta i European Life Goals Games (ELGG) i Utrecht Nederland 13.–19. september. Dette takket vi ja til, da vi anså det som en meget god erstatning for de spillerne som allerede hadde blitt tatt ut på landslaget før alt stengte ned i mars 2020. På begynnelsen av året hadde vi flere samlinger med spillerne på Teams, før vi endelig kunne ha vår første fysiske samling med dem i 18.–20. juni. Neste samling med landslaget hadde vi 26.–30. august. På slutten av denne samlingen, spilte både damene og herrene dobbeltlandskamp mot Sverige i Moss. Endelig fikk spillerne som ble tatt ut til landslaget i begynnelsen av mars 2020, spille med flagget på brystet!

13.–19. september reiste både dame og herrelaget til Utrecht, og hadde en fantastisk opplevelse i ELGG, hvor herrelaget til og med vant sin klasse. Vi hadde som vanlig en oppfølgingssamling med de som var i

Nederland. Denne hadde vi 15.–16. oktober, og alle møtte opp – noe vi er veldig fornøyd med.

Når det gjelder Akademiet, så har det selvfølgelig også blitt preget av pandemien. Lockdown våren 2020, førte til at vi måtte utsette starten på det kullet til oktober 2020. Dette kullet hadde 16 deltagere, og 12 av disse ble med videre til 2021. Kullet har på grunn av nye restriksjoner hatt mye digital oppfølging og undervisning. Men 4.–6. juni 2021, hadde de igjen en fysisk samling (modul 2), og fikk sin praksis i løpet av sommeren/høsten 2021 – ikke minst under NM i Sandvika i september, hvor de også mottok sine deltagerbevis på banketten.

Programmet var som følger:

Januar: Digital samling for begge landslag + akademiet
Mai: Digital samling for begge landslag + akademiet
4.–6. juni: Samling for akademiet
18.–20. juni: Samling for begge landslag
26.–28. august: Samling for begge landslag
29.–30. august: Landskamper mot Sverige for begge landslag
3.–5. september: Praksis for akademiet-deltakerne under NM i gatefotball, utdeling av kursbevis
13.–19. september: Begge landslag deltok på ELGG (European Life Goal Games) i Utrecht
15.–16. oktober: Reunion for begge landslag

Antall spillere landslaget: Totalt 24

Antall deltagere Akademiet: 12

Pedalkraft

Hovedmålgruppen for Pedalkraft er personer over 18 år som har eller har hatt utfordringer knyttet til rus, bostedsløshet, psykiske lidelser, sosial isolasjon og/eller andre marginaliserende faktorer. Blant klubbens medlemmer finner vi også medlemmer og ansatte i Frelsesarmeen – og andre som rett og slett føler seg hjemme i miljøet og har lyst til å sykle sammen.

Fra lokale enheter har det blitt arrangert treninger inne og ute, turer og sosiale sammenkomster mer eller mindre hele året. Og i større og mindre grad er det drevet sykkelaktivitet fra (16 steder): Harstad, Bergen, Stavanger, Bryne, Mandal, Kristiansand, Sagene/Oslo, Elevator/Oslo, Sandvika, Tønsberg, Larvik, Lillehammer, Kongsvinger, Moss, Haugesund og Fetsund.

Grunnet korona måtte flere planlagte nasjonale samlinger avlyses. Det ble hele veien nedlagt mye ressurser i håp om åpning og endringer i smittesituasjon. Lokalt ble også flere turer amputert, eller utsatt – mens trening stort sett igjennom hele året gikk greit i mindre grupper. Deltagere/brukere ble fulgt opp lokalt, og også fra nasjonalt hold for å holde motivasjonen oppe.

I juni ble 26 etapper Nordkapp–Lindesnes gjennomført med en fast gruppe på totalt 11 personer. Fra ulike enheter «hang folk seg på» en eller flere etapper underveis. På alle steder Frelsesarmeens rusomsorg eller Frelsesarmeen har tiltak, ble disse besøkt for å skape nettverk, fellesskap og spre motivasjon for hva en kan klare, trening og nytte av aktivitet.

I begynnelsen av august deltok 25 stykker på sykkeldelen av «Sommer Camp» Jeløy sammen med deltagere fra Gatefotball, Frisk Seilas og musikktiltak. Delt opp i grupper etter form og erfaring med sykling – ble det alt fra «sykling rundt hjørnet» til over 10 miles turer.

Oktober var det igjen en luke med tanke på smittesituasjon som tillot en nasjonal samling. Denne gang på Jæren/Bryne med et inspirerende besøk av Norges beste utøver dette året – Markus Hoelgaard. Det var besøk til sykkelverksted for «lynkurs» i reparering, sykkelturner, fellesskap rundt mat og uformelle samtaler. Vi hadde kurs i Zwift (digital sykling – ypperlig vinterstid og sosialt på tvers av geografi som nå er etablert flere steder (Harstad, Lillehammer, Bryne, enkeltpersoner), og flere ønsker å komme på banen om økonomi kan tillate det (Stavanger, Kongsvinger, Kristiansand, Oslo).

120 sykler er å finne på våre enheter. I tillegg har noen brukere egen sykkel.

Det er 16 enheter som i ulik grad har sykkel som aktivitet.

Vi har 25 personer som ikke er ansatte eller brukere som er «hjelperyttere» – disse betaler medlemskontingent og bidrar om mulig på treninger, samlinger og i arbeidsgruppe for Pedalkraft nasjonalt. Dette er en god ressurs for oss.

Frisk seilas

Frisk seilas er en seilaktivitet der mennesker som har eller har hatt rusutfordringer og/eller psykiske lidelser gis ukentlig opplæring i regattaseiling. Deltakere tilknyttet ulike aktivitetstiltak samles lokalt og reiser til Moss hvor de deltar på seilundervisning. Deltakerne løftes ut av et krevende hverdagsliv og får mulighet til å lære seg noe nytt og omveltende som krever høyt fokus og lagarbeid. Seilingen introduserer deltakerne til et nytt miljø, noe som skaper fine møter mellom ulike miljøer.

Frisk seilas har klart å gjennomføre aktiviteter uten lange perioder med nedstengning, på tross av pandemien.

Ved sesongstart 6. april 2021 kunne vi tilby seilaktivitet for deltakerne i en målgruppe som ellers hadde et begrenset aktivitetstilbud og lite mulighet for sosialisering. En stor andel av deltakerne er i risikogruppen helsemessig, derfor har vi måttet være ekstra nøye med smittevern og definerte kohorter i vår aktivitet. Vi har merket at deltakerne verdsetter aktiviteten høyt og gjennom vinteren hadde vi mange samtaler med deltakere som gledet seg veldig til sesongstart.

Grunnet en mild høst utvidet vi sesongen med seks uker sammenlignet med 2020.

Som en del av smittevernet har vi begrenset sirkulasjonen av deltakere i perioder med mange smittebegrensende tiltak. De som har vært med fra starten i 2020 har hatt tilbud om deltakelse gjennom året, og plassene har vært fylt, kun med få unntak. Vi er veldig fornøyde med at deltakerne har kommet kontinuerlig (ukentlig) til samlingene, møter til tiden og kommer til aktiviteten. Dette er ikke alltid lett å få til med denne målgruppen, og er et flott resultat som vi er stolte av.

I perioder av 2021 har vi med smittevernets begrensninger hatt fire plasser tre dager i uken tilgjengelig for deltakerne. Når en deltaker ikke har kunnet fylle sin plass har vi ikke fylt den med andre, grunnet smittevernet.

I juni 2021 ble en Colin Archer-skute lagt til i Frisk seilas' flåte og utvidet kapasitet og mulighetsrommet for inkludering av nye deltakere. Skuta, som ble finansiert av gavemidler, ble døpt Catherine Booth II, og plukker opp Frelsesarmeens historie med rednings-skøytedrift fra 1900 til 1931. Skuta brukes av Frisk seilas' deltakere og andre grupper, og inspirerer til deltakelse i regattabåtene Frisk seilas opprinnelig baserer seg på.

«Sommer Campen» ble utviklet og gjennomført i juli 2021. Her samles om lag 100 deltakere fra Rusomsorgens nettverk og aktivitetstilbud til en fem dagers camp på Frelsesarmeens ressurscenter Jeløy. Frisk seilas er én av tre hovedaktiviteter (i tillegg til gatefotball og sykling) som tilbys deltakerne. Valgfagsordning gjør at man prøve seg i ulike aktiviteter. Vi opplevde stor måloppnåelse ved at deltakere knyttet nettverk seg imellom, ble med videre i Frisk seilas etter å ha fått en smakebit ved campen og kunne fortelle om svært god trivsel.

Summert har vi hatt en kapasitet på 816 individuelle aktivitetsdager i sesong (på vannet). I dette har vi hatt noen begrensninger med tanke på smittevern, samt utvidet sesong og kapasitet i båter. Deltakelse i camp er holdt utenfor summeringen. I vintermånedene har rundt tre til fem deltakere kommet ukentlig for vedlikehold av båter og teoriundervisning.

Vi er svært tilfredse med måloppnåelsen for Frisk seilas i 2021. Deltakerne var til dels rammet av et samfunn med nedstengning, lite aktivitetstilbud og med store utfordringer i å opprettholde relasjoner. Flere av deltakerne er i risikogruppen for smitte, og derfor var det ekstra oppløftende at vi fikk godkjent vårt smittevern avsentralt beredskapsteam i Frelsesarmeen, og gjennomførte Frisk seilas til den begrensede, men desto mer motiverte gruppen. Vi hadde ingen smitte eller karantene knyttet til verken deltakere eller instruktører i hele 2021.

Utvidelse av materiell, kapasitet og en lang sesong har skapt mange gode historier, smil og opplevelser. Og viktigst av alt, en retning i livet for mange av våre deltakere!

Statsministeren åpnet Såpa

– Det å gi mennesker en vei tilbake, arbeidserfaring og jobb, er utrolig viktig, sier statsminister Erna Solberg. I juni tillot smittetallene endelig at hun kunne foreta den høytidelige åpningen av Såpa bilpleie.

Tekst: Stine Frimann Foto: Kristianne Marøy

– Jeg må innrømme at jeg er glad i høytrykkspylerne, med dem kan man få ut mye man ikke kan få ut i politikken hvor man skal være høflig og grei, sier statsminister Erna Solberg og ler. Hun er på Såpa bilpleie, som drives av Frelsesarmeens rusomsorg, for å foreta den offisielle åpningen. I stedet for å klippe en snor, får hun prøvespyle en bil som står klar til vask.

– Da er det en glede å erklære Såpa for offisielt åpnet!

En halvtimes tid tidligere er det spenning i lufta på Såpa. Mange vandrer litt rastløst rundt mens de småprater, gjør de siste forberedelsene og stadig kikker bort mot inngangen. Det er brede smil å se over alt, for denne dagen har alle på Såpa ventet lenge på. Helt siden november i fjor, og flere ganger senere, har de prøvd å få til en offisiell åpning med Erna Solberg. Hun har takket ja hver gang, men pandemien satte igjen og igjen en stopper for planene. Men nå er dagen her, og alt er klart i Såpas lyse og fine lokaler. Et femtitalls stoler er satt fram i vaskehallen, med passelig avstand. To musikere fra Stedet Sagene, et kom og bidra-sted i regi av Frelsesarmeens rusomsorg, står klare til å underholde mellom talene. Glass med eplemost settes fram – den er laget av epler deltakere fra Jobben har plukket for Epleslangbedriften som Frelsesarmeen nå har overtatt. Utenfor står Frelsesarmeens food truck klar med kaffe og wraps, og hornmusikanter fra Templet korps stemmer i med «Navnet Jesus». Og endelig dukker statsministerens bil opp.

Statsminister Erna Solberg klippet ingen snor da hun høytidelig åpnet Såpa bilpleie. I stedet fikk hun teste høytrykkspyleren.

Vil rydde opp i bransjen

Erna Solberg går rett inn for å ta en prat med de ansatte og se seg rundt i de nye og fine lokalene. Hun stiller ►

Omsorgen vinner

Roen senker seg i vaskehallen, det er klart for hilsener og taler. Prosjektleder Pål Henriksen oppsummerer hva Såpa handler om:

– Såpa er bilpleie, omsorg og business hånd i hånd, og omsorgen vinner alltid. Vi driver med proff bilpleie, men Såpa er også mye mer. Vi vil gi muligheter til folk som står utenfor arbeidslivet av ulike grunner. Vi tilbyr en kort prøveperiode for å teste ut om dette er jobben for deg, med fast jobb i vente. Her skal alle lykkes. Trenger du en prat, så tar vi en prat, forteller han.

Slike tilbud er veldig viktige, understreket statsminister Erna Solberg da det var hennes tur til å ta plass på talerstolen, for anledningen bygget opp av bildekk.

– Vi trenger noen arenaer for folk som på en eller annen måte har gått på noen dumper i livet. Det kan være veldig mye ulikt som skjer i folks liv, som rus, kriminalitet, psykiske problemer. Det er så mange ting som kan gjøre at man får utfordringer, som opplevelser i barndommen, mobbing, lese- og skrivevansker, og summen av disse utfordringene er store.

Solberg understreker at veien tilbake kan være vanskelig. Vi har et strømlinjeformet utdannings-system der alle skal gjennom det samme løpet. Hvis du først havner litt utenfor, så er det vanskelig å komme tilbake. Og så baller ting på seg.

– Derfor trenger vi mange flere spiraler i vårt samfunn som trekker folk tilbake. Som hjelper folk til å få en ny sjanse, til å fullføre en utdanning, til å kunne få jobb, og som er der og lar folk få lov å forsøke seg flere ganger. For sannheten er at veldig mange av de som for eksempel har hatt alvorlige rusproblemer, de har kanskje forsøkt mange ganger og plutselig klarer de det, sa statsministeren, som høstet entusiastisk applaus da hun kunngjorde at det fra i høst også blir mulig å ta fagbrev i bilpleie.

– Tusen takk til Frelsesarmeen og alle som står bak dette prosjektet, avsluttet Erna Solberg.

Et eksempel til etterfølgelse

Etter åpningsseremonien sier Solberg til Krigsropet at tilbud som Såpa er veldig viktige.

– Det å få nye sjanser, få jobb, kanskje fagbrev, det er utrolig viktig! Vi vet mye om hva som bidrar til tilbakefall til rus. Det handler ofte mye om ensomhet og mangel på meningsfylte aktiviteter og jobb.

Fortsatt står mange uten slike tilbud når de vil komme seg ut av rusen.

– Regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet har fokusert veldig mye på ettervern. Vi har klart å halvere antallet mennesker som står uten tilbud om aktiviteter eller jobb. Men behovet er veldig stort. Fortsatt vet vi at en av fire ikke får slike tilbud. Derfor er det så viktig at organisasjoner som Frelsesarmeen, delvis i samarbeid med det private næringsliv, tilbyr aktiviteter, arbeidstrening og jobb!

Kommandør Knud David Welander, Frelsesarmeens leder i Norge, Island og Færøyene, hadde i sin tale en forklaring til dem som måtte synes det er litt rart at Frelsesarmeen skal drive med bilpleie. Dette står faktisk i en tradisjon helt tilbake til starten. For på 1890-tallet så Frelsesarmeens grunnlegger William Booth at mange fyrstikkerarbeidere jobbet under dårlige

◀ interesserte spørsmål om stedet og de ansatte, og inspiserer en bil som nylig har fått vask og polering etter alle kunstens regler.

– Det ser veldig bra ut! Vi burde nok sendt bilen vi kjører hit av og til, smiler hun.

De ansatte er rekruttert gjennom Frelsesarmeens rusomsorg eller Nav. Målet er å tilby fast jobb hvis de ønsker det, helt uavhengig av hull i CV-en og utfordringer i livet.

Med i følget som viser statsministeren rundt, er også konsernsjef Lars Erik Presterud fra Erik Arnesen Bryn AS. Bilfirmaet er en svært viktig samarbeidspartner for Såpa. De har bidratt med en halv million kroner til blant annet topp moderne utstyr, og med opplæring og faglige råd. Og ikke minst, de er Såpas hovedkunde, ved å sende sine bruktbiler hit.

– Vi betaler mer for det enn vi ville gjort andre steder, men det er viktig for oss å være med å rydde opp i en bransje hvor det er mye grums, sier konsernsjefen.

For i tillegg til å gi mennesker nye sjanser, er Såpa også et seriøst alternativ til de mange firmaene som tilbyr veldig billig bilpleie med en høy kostnad for dem som utfører jobben. Mange opererer i gråsonen mellom lovlig og ulovlig drift, og det er mye arbeidslivskriminalitet og utnyttning av ansatte.

I sin hilsen sa Erna Solberg at vi trenger mange flere spiraler som trekker folk tilbake når de har falt utenfor. Hun understreket viktigheten av at folk får flere sjanser, for noen prøver og feiler flere ganger før de plutselig klarer det.

Statsminister Erna Solberg møtte både Frelsesarmeens ledelse, kommandørene Knud David og Lisbeth Weland-er (t.h.), og stolte Såpa-ansatte.

forhold og ble alvorlig syke av giftig fosfor. Hans svar var å starte en egen fyrstikkfabrikk med ordentlige arbeidsforhold og uten det giftige stoffet. Etter hvert fulgte andre fyrstikkprodusenter etter.

– Slik viste han at det er mulig å reformere en skitten industri. Såpa er et godt eksempel på en praktisk tilnærming som gir mennesker verdighet og selvrespekt på veien tilbake i samfunnet, mennesker som ellers kanskje ville slite med å finne sin plass. Men det er også et lite stikk til en bransje hvor det er mye lugubert og mye utnyttning, sa han.

Livet smiler

Midt blant politikere, Frelsesarmeens ledelse og andre inviterte, sitter noen av de egentlige hovedpersonene. De som har mest grunn til å være stolte og glade i dag; de ansatte på Såpa. De som får jobb her kan ha sammensatte utfordringer, og ikke alle klarte eller ville være til stede denne dagen. Men noen er klare for å ta imot statsministeren. Patrick er ekstra stolt og nervøs, han har sagt ja til å si litt om sin historie foran alle. Statsministeren og resten av publikum får høre om hvordan han har snudd livet sitt fra rus og kriminalitet til å bli rusfri, og stortrives som Såpas «poleringsmester». Han har jobbet her i rundt 2 måneder, og er opptatt av å gi alle nye som kommer hit den samme gode velkomsten som betydde så mye da han selv kom inn døra første gang.

– Det var litt skremmende å snakke foran alle, forteller han etterpå.

– Men det var også gøy å få fortalt min historie, for

her på Såpa er vi åpne og ærlige om problemene vi har hatt tidligere i livet.

I dag er han veldig glad i jobben sin. De ansatte får velge hvilken del av prosessen de ønsker å jobbe mest med, og Patrick sørger for at glinsende, nypolerte biler kjører ut av hallen. Når han ikke er på jobb, går tiden med til trening og til samvær med kjæresten og datteren: – Livet smiler!

Slik var det ikke for et halvt år siden. Da var dagene isteden fylt med dop, kriminalitet og vold.

– Jeg har blitt skutt etter og knivstukket, det var et farlig liv, forteller Patrick. Han innså at han ikke kom til å leve særlig lenge hvis han fortsatte slik. Og han ville ikke være en dårlig far for datteren. Det gjorde at han for seks måneder siden tok et valg: Han sluttet på dagen med rus og kriminalitet. Han har aldri sett seg tilbake. Men det ligger mange hindre i veien for dem som tar det tøffe valget om å snu helt om på livet sitt og ønsker seg jobb. Med mange hull i CV-en havner man gjerne helt nederst i søknadsbunkene.

– Jeg lette etter jobb i fire år, men fikk nei hver eneste gang. Helt til jeg fikk høre om Såpa gjennom veilederen min på Nav. Jeg trodde ikke egentlig jeg ville like å jobbe med bilpleie, og den første uka var ikke så bra. Men den andre uka skjedde det noe. Det vokste på meg. Nå stortrives jeg her! Vi har et veldig bra miljø selv om det er veldig ulike folk som jobber her. Og sjefene ser oss. Hvis vi har en dårlig dag, maser de ikke så mye, vi får et pusterom her. Dessuten er det fint å være med fra starten, jeg får være med å bygge opp Såpa og ta imot nye, smiler han. ■

Han har vært med i ni OL og trent landslaget i Norge, Sverige og Østerrike. Men Jan Steven Johannesen vil helst være med seilere som har litt tyngre bagasje.

Det store seilerhjertet

Tekst: Marit Dehli-Johannesen Foto: Mette Randem

– Hvis noen hadde spurt om jeg ville være med til OL en gang til, hadde jeg sagt nei. Jeg vil ikke gå glipp av en eneste trening med Frisk Seilas, sier den tidligere landslagstreneren i seiling.

Han sitter i en stroken RS21 og lener seg mot ripa. Sola smiler fra en himmel uten sky utenfor Jeløy. Rundt ham har hans faste team stålkontroll på kjølbåten. Det er storseiltrimmeren, fokketrimmeren, rormannen og taktikeren, fire menn som har fått et helt nytt fokus i livet. Hver uke mellom april og november er de ute i Oslofjorden med Frisk Seilas, ett av Frelsesarmeens tilbud til mennesker med rusutfordringer eller med bakgrunn fra psykiatri. Seiling skal gi dem nye sjanser og gode opplevelser. Og i dag står regatta på dagorden. To hvite seilbåter kjemper om vinden.

– Dere kommer aldri forbi oss! roper Steven, som de fleste kaller ham.

Han snur seg mot crewet, senker volumet og gir klare instruksjoner:

– Nå har vi ikke vindskyggen deres lenger, så nå kan vi jibbe.

Mannskapet dukker, bommen farer over bøyde nakker, og ny kurs er satt. Men det går ikke helt som planlagt.

– Nå er vi farlig nær, sier Jan ved rorpinnen, bekymret for et sammenstøt.

– Det går fint, bare hold stø kurs! sier Steven rolig, før han hever stemmen mot nabobåten:

– Er dere sure på oss? «Du skal ikke stjele», står det skrevet.

Stevens lag har nettopp «stjålet vinden» fra konkurrentene, men det varer ikke lenge. Den andre seilbåten sklir snart forbi.

– Vi tåler å tape, men vi er for tunge bak, konstaterer Espen.

Og plutselig slakker seilet helt, og båten flytter seg ikke.

– Da har ‘em vinni, sukker Jan og ser langt etter akterenden.

– Med vind kan du aldri være sikker. Gratulerer! vinker Steven

Inne i småbåthavna padler treneren inn de siste meterne. Ken Ove hopper i land:

– Det kjennes i hånda etter to dager på sjøen, sier han, ruller inn seilet og slenger borrelåsen rundt. Natte ble tilbragt i Colin Archer-skøyta, den nye stoltheten til Frisk Seilas. Nå er han klar for returen mot byen, men først er det kaffekopp og tid for å oppsummere.

– Er dere fornøyde med dagen? spør seiltreneren.

Svaret er unisont:

– Veldig!

«En ordentlig jobb»

Siden 26. april 2019 har de holdt på. I sin tredje sesong er folk så båtvanne at de kan stille opp i en hvilken som helst seilforening, mener Steven. Han er stolt.

– Det er en luksus å få holde på med dette, og mer givende enn det jeg gjorde tidligere, sier Jan Steven Johannesen, seiltrener for Frisk Seilas, Frelsesarmeens tilbud til mennesker med rusutfordringer eller med bakgrunn fra psykiatri.

– Vi begynte med åtte seilere på denne båten, nå har vi fire igjen som er kjempetrofaste. De har aldri skulka, ikke en eneste gang.

For det gjør noe med et menneske å komme ut på bølgene. Det vet Steven godt. Moss seilforening lånte villig ut båtene til seileinteresserte barn. Dermed fikk gutten fra arbeiderklassen sjansen til å bli god i sporten som ofte var forbeholdt øvre sosiale lag. Steven ble fullstendig avhengig av sjøluften. En dag uten en tur på fjorden, var utenkelig. Men ikke alle forsto lidenskapen.

«Når skal du få deg en ordentlig jobb?» spurte moren hans i over 20 år.

– Hun hadde nok spurt ennå, smiler seilertreneren

– Flere regner seg som helt rusfrie.

Jan Steven
Johannesen,
seiltrener for Frisk
Seilas

som mistet moren for noen år siden.

– Hun syntes ikke seiling var noen ordentlig jobb, men jeg har ikke gjort annet.

Et tappert forsøk på å bli marinbiolog slo feil, han holdt på å kjede seg i hjel. Så ble det jobb på Idrettshøyskolen, før han i 1980 fikk oppdraget som landslagstrener av Seileforbundet.

«Jeg må få med meg et OL», tenkte han. Det ble ikke bare ett. Fram til 1997 hadde han ansvaret for det norske landslaget. De neste 15 årene trente han Sverige og Østerrike, og har dermed vært med i alle OL der seiling har vært konkurransesegren.

– Mange på landslaget kom fra overmøblerte hjem og var forholdsvis kravstore. Som toppidrettsutøver ►

– De gutta jeg jobber med nå, viser oppriktig seilerglede, og det varmer et seilerhjerte, sier Jan Steven Johannesen, seiltrener for Frisk Seilas.

- ◀ lever du i din egen lille boble og må være litt selvopptatt for å kunne vinne. De jeg jobber med nå, viser oppriktig seilerglede, og det varmer et seilerhjerte.

Blir lett glad i folk

Hvordan havner en elitetrener på dekket i Frelsesarmeen?

– Jeg fikk en nakkeskade og kunne ikke fortsette. Heldigvis, kan jeg si nå, sier Steven.

Han ser etter minibussen med deltakerne og slår seg ned ved et bord i båthavna.

– Å være ute på dager som i dag, er medisin for meg. Da er jeg smertefri.

År med seiling gjør noe med kroppen. Steven var vant til 200 reisedøgn i året, vant til å «kjøre full gass hele tiden», bli kastet fire meter til værs og lande hardt mot glassfiberen. Til slutt hadde han fått så mange slag mot nakken at legen anbefalte full stopp. Å være sportssjef i Norges seileforbund var heller ikke noe for en som ikke trivdes med administrasjon. Nakken stivnet foran pc-en.

– Jeg gikk sykmeldt ett år og kjedet meg veldig. «Skal jeg endelig få meg en ordentlig jobb?» spurte jeg meg selv.

Det var da generalsekretæren tipset ham om planene om en seilelinje ved Frelsesarmeens folkehøyskole. Steven tok kontakt, men linjen ble det aldri noe av. Prosjektleder Knut Erlend Johannesen fikk en annen

Frode Woldsund, regionleder for Frelsesarmeens rusomsorg:

– Steven er en beskjeden mann. Han er en dyktig seiler, rolig og behersket og flink med deltakerne. Har noen det vanskelig, takler han det på en god og fin måte. Å ha med folk som kan båt og vet å lære det videre, betyr mye for oss og er helt avgjørende for prosjektet. Det kan han!

idé og lanserte et båt-tilbud til folk i Frelsesarmeens rusomsorg. Dermed var Frisk Seilas i gang – med Steven ved roret.

– Jeg visste ikke hva Frelsesarmeen var, en gang, men ble imponert over omsorgen de viser, alt det uselviske arbeidet som gjøres. Det er ikke penga som driver dem. Nå er jeg stolt over å være med.

Men han ble advart av gode venner: «Ingen vil klare seg. Du kommer til å møte mange skuffelser, for ni av ti som er i rusbehandling, faller utpå igjen etter tre uker».

– De visste at jeg blir lett glad i mennesker. Og det er klart at det har vært skuffelser når folk har vært på rett vei og falt fra. Vi har jo fått et kameratskap og blitt venner.

Det blir noen skjær i sjøen når folk har levd ustabile liv.

– Vi har mistet noen tilbake i rus, men vi har også «mistet noen» til jobb. Det er leit, for da får vi ikke truffet dem mer, men det er flott når noen ringer og sier de må på jobb. Flere regner seg nå som helt rusfrie.

Oppturene er en ekstrabonus. Som når folk tar fatt i livet sitt, legger seg inn til behandling og varsler at de er på vei tilbake til Frisk Seilas. De er nå en kjerne på 12, og folk står i kø for å få en plass.

– Det er kjempemoro å trene denne gjengen, mer givende enn det jeg gjorde tidligere. Det er de samme mekanismene som gjelder da som nå; å bli sett og føle

mestring. Når de føler de får til ting, er det så verdifullt for dem.

Oftest er han ute i ribben og instruerer fra sidelinja. Men helst vil han være om bord, nær seilerne sine. Det er da de får de gode pratene. Tre ganger i uka er Steven og de andre lederne ute i havgapet med ulike grupper. Det kreves av seilerne at de må være rusfrie når de setter seg i fellesbilen om morgenen og etter endt økt.

– Målet her er at de skal være gladere når de drar herfra, enn da de kom. Vi vil gi mennesker en bedre hverdag, men også at de skal bli selvdrevne seilere. Vi har den holdningen at vi skal gjøre mange feil hver dag. Da har de sjansen til å rette opp til neste gang. Noen gjør også feil valg i livet, men det gjør ingen ting hvis det kan rettes opp.

NM i Frisk Seilas

Kona mener at mannen er forandret.

– Den siste OL-perioden var jeg mer irritabel, det var søvnløse netter og mye press om penger og resultater. Nå har jeg ikke noe å irritere meg over. Det er et før og et etter at jeg begynte i Frelsesarmeen. Før gjorde jeg ting delvis for meg selv. Her kan jeg være med å bidra til en forandring. Jeg føler jeg får gjøre hverdagen bedre for folk, sier han og snakker om vennene sine.

Begreper som «brukere» og «deltakere» er fremmed for Steven. Han har åpen linje på telefonen, skulle det være noe.

– Det er viktig å være tilgjengelig for å bygge den nødvendige tilliten.

– *Hva har seilerne her lært deg?*

– Faktisk mye. Jeg lærer hvor skjævt rikdom og goder er fordelt i samfunnet. Det har sjokkert meg å høre om alle som har gjeld, at noen bare har 130 kroner dagen å leve for. Det skal også så lite til for å «havne utpå».

Den innsikten har han med seg når han kommer i prat med rusavhengige nede på kaia. Steven har fått god kontakt med folk på den kommunale varmestua og invitert dem med på seiltur med den nye Colin Archer'n.

– *Hva er det som driver deg?*

– Gleden, å se tilfredsstillelsen når folk får til ting, smiler han under solhatten.

Men å fortelle om Frisk Seilas til folkehøyskole-elever, ble en selsom affære.

– Det var en katastrofe. Jeg begynte å storgrine da jeg fikk spørsmål om jeg ble lei meg hvis det ikke gikk så bra med noen. Elevene fikk nok sjokk, men jeg klarte til slutt å hente meg inn.

Et mirakel

Steven trodde ikke på mirakler før, nå er han på glid.

– Det som Frisk Seilas har blitt, er et mirakel, fastslår han og lister opp alt som har gått deres vei; ledere som heier på dem, oppstart i andre kystbyer, sponsorer som sørget for ny båt. Nå drømmer han om Frisk Seilas-arbeid spredt langs hele kysten.

– *Hva er det villeste du har vært med på her?*

– Når vi har vært langt ute ved Larkollen, har jeg tenkt: Hvor smart var det egentlig å sette opp genna-

Ken Ove, deltaker i

Frisk Seilas: – Steven er en vidunderlig mann. Hvis du lurer på noe, får du svar med én gang. Han er rolig hele tida og har full kontroll, selv om det er farlige situasjoner og vi kommer oppå hverandre. Steven gliser hele tida. Jeg er mer nervøs enn ham.

keren (et seil som er foran masten, red.anm)? Kanskje uforsvarlig, for da går det fort og er helt på grensen, men det gir bøtter av adrenalin. Og det er jo bra her, for en del er adrenalinsøkende.

Selv har han fått kick som varer:

– Jeg kan aldri tenke meg å gå tilbake til jobben jeg hadde. Seiling er fremdeles det morsomste jeg vet. Jeg holder på så lenge Frisk Seilas eksisterer – og det blir lenge! ■

– Før gjorde jeg ting delvis for meg selv. Her kan jeg være med å gjøre en forandring. Jeg føler jeg får gjøre hverdagen bedre for folk, sier Jan Steven Johannesen.

Frelsesarmeens rusomsorg